03

2019

ÚJ SZŐLŐSKERT

a Kecskeméti Református Egyházközség hírmondója

Főszerkesztő Bán Magdolna

Szerkesztőbizottság Kecskeméti Református Egyházközség Könyvtárának és Levéltárának munkatársai

Munkatársak Farkas Dóra, Kuti József, Laczay András, Mikesi Tibor, Nagy Henrietta, Szenes Mártonné Durucz Anna, Pungur Béla, Szondi Endre, T. Kabai Virág, Weiner Zoltán

Lektor Bovier Hajnalka

Szerkesztőség Kecskeméti Református Egyházközség Könyvtára és Levéltára
Szerkesztőség címe: 6000 Kecskemét, Szabadság tér 7.
Telefon és fax: 76/500-388 • E-mail: konyvtar@krek.hu • Honlap: www.krekbib.hu

Tervező Kiss Ákos

Fotó Hamarné Neuhauser Ágnes, Jánosyné Bánszky Zsuzsa, Márta Róbert, Noszlopy Miklós, Novák Mária, Pálóczi Károly, Papp Attila, Szabados László

Kiadó Kecskeméti Református Egyházközség
Kiadó címe: 6000 Kecskemét, Szabadság tér 7.
Telefon és fax: 76/500-389 • E-mail: hivatal@krek.hu • Honlap: www.krek.hu

Felelős kiadó Kuti József

Nyomda Print 2000 Nyomda
Nyomda címe: 6000 Kecskemét, Nyomda u. 8. • Telefon: 76/501-240
Fax: 76/501-249 • E-mail: office@print2000.hu
Honlap: www.print2000.hu

Címlap Kecskeméti Vég Mihály Énekkar zászlója (részlet) (fotó: Kiss Ákos)

Hátlap Őszi hangulat (fotó: Márta Róbert)

ÚJ SZŐLŐSKERT
a Kecskeméti Református Egyházközség hírmondója

VII. évf. 2019. 3. szám (július-szeptember)
Készült 600 példányban

SZERZŐ **BÁN MAGDOLNA**

Főszerkesztői gondolatok

Úgy látszik, hogy ez az év sok elsőséget tartogat a számomra. Tavasszal Emmaus után a széchenyivárosi gyülekezetrészt, a múlt héten pedig a diakóniai központot, a Betlehem kapuja játszóházat és végül a Pancsinelló játszóházat, tanodát látogathattam meg életemben először. Tudom, hogy ez húsz év ittlét után nem nagy dicsőség, de valahogy eddig sajnálatos módon így alakult. Presbiterként azonban fontosnak érzem, hogy amiről a gyűléseken hallok, amiről éppen ott szó esik, arról legalább annyi fogalmam legyen, hogy hol is van, hogy néz ki, milyen állapotban van. Az már hab a tortán, hogy júniusi presbiteri gyűlésünk helyszíne Katonatelep volt, ahol szintén több év kihagyás után járhattam ismét. Jó volt bepillantást nyerni ennek a közösségnek az életébe, öröm volt megtapasztalni a rendezettséget, szervezettséget.

A diakóniai központban egy rövid körbevezetést követően kulináris élvezetben is részem lehetett, hiszen aznap a sok-sok nőszövetségi tag szilvalekvárt készített, és szilvás gombócot gyúrt mintegy csapatépítésként. Mondhatom, finomra sikeredett, így utólag is köszönöm nekik, és biztatom őket sok ilyen alkalom megszervezésére.

A játszóházban nagy csönd és nyugalom fogadott meglepetésemre. Röpke látogatás volt csak, és az a néhány gyerkőc, aki éppen ott volt, érdeklődve nézett rám, mert a kezemben az a hatalmas nagy baba volt, amelyet közel 40 éve kaptam keresztszüleimtől, és most én vittem nekik ajándékba. Az idei esperesi látogatás keretén belül jutottam ki a tanodába. Megnyitása óta tervezem, hogy ellátogatok ide, és örülök, hogy most végre sikerült. Azt gondolom, hogy bátyámmal egyetemben mindkettőnket megérintett, hogy főgondnok asszony és gyülekezeti diakónusunk beszámolóján keresztül bepillantást nyerhettünk az ott folyó munkába.

Örömteli, hogy közülünk sokak számára hasonlóan mozgalmasra sikeredett a nyár, hiszen számos nyári táborról, kirándulásról, országjárásról tudósíthatunk őszi lapszámunkban.

Ismét elkezdtünk egy új tanévet új diákokkal, új pedagógusokkal. Hallhatunk arról is, hogy szépen halad a templom felújítása, és milyen újításokat terveznek és valósítanak meg lelkipásztoraink gyülekezeti életünkben, alkalmainkban. Mindenezeken felül azonban ne feledkezzünk meg arról, hogy fontos jubileumhoz is érkeztünk, gyülekeztünk énekkara ebben az esztendőben 90 éves. Isten éltesse a Kecskeméti Vég Mihály Énekkart!

SZERZŐ **SZABÓ GÁBOR**

Mondjatok dicséretet az Úrnak!

Textus: Efézusi levél 5,18/b-20

Ez az ige eszünkbe juttatja Pál apostol és Szilász filippi börtönélményét. Hirdették az igét, és meggyógyítottak egy gyógyíthatatlannak hitt fiatalt, akit korábban naponta többször alá- és felvezettek a főutcán, és idétlensége feltűnést keltvén „programot" jelentett a bámészkodóknak. Azonban gyógyulásával ez az „attrakció" megszűnt, így az apostolokat a hatóság elé vitték, ott megverették és a legbelsőbb börtönbe vetették őket, mint veszélyes „elemeket". Éjféltájt kalodába feszítve imádkoztak és énekeltek, a rabok pedig hallgatták őket. Az Úr egy földrengéssel összedöntötte a börtön épületét, és az igazságtalanul fogva tartottak elmehettek volna, azonban Pál, Szilász és a rabok ottmaradtak. A fogvatartottakért életével felelős börtönőr öngyilkosságra készült, amikor Pál megakadályozta. Hihetetlen, hogy az előzmények után ők ott maradtak a börtönben, amikor el is mehettek volna, sőt a börtönőr előtt képviselték és hirdették a feltámadott Krisztust. Az őrt az ige arra indította, hogy kimossa Pál és Szilász sebeit. Pál megkeresztelte ezt az embert „egész háza népével együtt", aki otthonába fogadta és megvendégelte őket.
Mi történt, és hogy történhetett mindez? A választ a megjelölt igében találjuk meg.

- Megteltek Szentlélekkel. Hiszen ő a bátorság, a szabadulás, az irgalom és bizonyságtétel Lelke. Az elhívott és Krisztust követő tanítványok imádsága és éneke a Szentháromság Istent magasztalta.
- Dicséretet énekelnek az úrnak. A nyomorúság és a szenvedés közben is a hálaadás és a hűség zsoltárát.
- Egymást bátorítják *„zsoltárokkal, dicséretekkel és lelki énekekkel"*. Úgy tekintik magukat az apostolok, mint egy gyülekezet tagjait, ebben a helyzetben és ebben a közösségben is.
- Mindezt hálaadással az Atyának – és nem panasszal – *„a mi Urunk Jézus Krisztus nevében"*

Gyülekezeti lapunk ünnepi száma egyházközségünk kórusának – a jelenlegi Kecskeméti Vég Mihály Énekkar – kilencven évéért ad hálát. E kilencven év mennyi közösségi örömöt, hálát, bizonyságot, szentlelkes sikert hozott, s közben diktatúrák és világháborúk börtönében élt Isten népe, az Anyaszentegyház. Elvesztettük javainkat, iskoláinkat, munkatársainkat, majd bezártak a templom falai közé. Ám a csoda az, hogy mindig szólt a hitvalló, bizonyságtévő, bátorító és lelkesítő ének: *„Az Úrnak irgalmát örökké éneklem…"* (89. zsoltár) *„Istennel járni, lakozni, / Szent élettel illatozni, / Igaz hitben nem habozni: / Jézus Krisztus taníts, / Taníts imádkozni"* (474. ének)

Híres Új- és Ótestamentumi történetek metszetekkel ékesítve és jámbor elmélkedésre serkentő, válogatott epigrammákkal ellátva. Fakszimile kiadás, Bp, 2005.

„Fel, barátim, drága Jézus zászlaja alatt.” (471. ének)

Ez az évforduló a hálaadás és öröm ünnepe legyen nemcsak a gyülekezetben, hanem a családokban is, mindenhol, ahol *„a mi Urunk Jézus Krisztus nevében szólnak”*! Csendüljön fel imádságunk és énekünk ünnepeken és hétköznapokon, örömben és bajban, betegségben vagy bánatban legyünk is, hirdetve: *„Áldott a Jézus szent neve!”* (398,3 vers)

SZERZŐ TÚRMEZEI ERZSÉBET

Hit által

Egy himnuszt hallok elnémíthatatlan
századokon át új meg új alakban.
Az énekes nemegyszer névtelen.
Nem is ő énekel: a kegyelem!
S az egész földről láthatatlan karban
száll ég felé a csodálatos dallam,
és a fül fenséges harmóniát hall.
Figyelj! „Hit által! Hit által! Hit által!”

Azok sorában, akik énekelnek,
van kemény férfi, félénk, gyenge gyermek,
roskadt öreg, remegőszívű asszony...
De nincs perc, hogy e himnusz elhallgasson.
Mert szájról-szájra, szívről-szívre kel.
Némíts el egyet, ezer énekel.
Új meg új hang, de ugyanaz a dallam.
Néha leborulok, hogy tisztán halljam,
tele frisseséggel, zengő csodákkal.
Hallod? „Hit által! Hit által! Hit által!”

Isten Lelke vezényel. Egyet int,
és új énekes lép elő megint.
Így int neked is így intett nekem.
Meghallja, ha elnémul énekem,
és fáj neki egyetlen hang hiánya,
amint a nagy egészet dirigálja,
s az örök himnusz zúgva, zengve szárnyal:
Igen! „Hit által! Hit által! Hit által!”
Érzem, rajtam a Karmester szeme.

Énekelni, kezdeni kellene,
hogy munkám, harcom, életem, halálom,
minden szavam, minden szívdobbanásom
ezt, ezt az egyet zengje szüntelen!
Láthatatlan kar énekel velem:
testvéreim hangja körülölel.
Nem, a himnusz ma sem némulhat el,
legyen a dallam bármilyen nehéz.
Szemünk a Karmester kezére néz,
és minden olyan egyszerűvé válik.
Ő segít énekelni mindhalálig
szolgálattal, élettel és halállal
ma is: „Hit által! Hit által! Hit által!

Forrás: Túrmezei Erzsébet: *Emberré lettél, hogy ember legyek!* Budapest, Magyarországi Evangélikus Egyház Sajtóosztálya, 1979. 22-23 p.

Kérjetek!

„Kérjetek és adatik néktek; keressetek és találtok; zörgessetek és megnyittatik néktek.” (Mt 7,7)

Minden ember szokott kérni valamit. Aki valahová be akar jutni, kéri pártfogóinak támogatását. A szegény ember anyagi javakat kér, hogy szegénységét megszüntesse. Városunk körül úgy épült éppen mostanában sok templom, hogy minden szükséges dolgot kéréssel gyűjtöttek össze. De nemcsak azoknak kell kérni, akik templomot építenek, akik szegények, akik valahová be akarnak jutni, hanem kérni kell azoknak is, akiknek az életéből hiányzik a bátorság, az erő, a hit és az alázatosság. Sok ember van, aki nem akar kérni, mert azt gondolja, hogy a kérés lealázza őt. Ezért van az, hogy még ma is látni templomkerülő embereket, ma is hallani elégedetlen beszédet, ezért van az, hogy sok ember nem tud kérni segítséget és támogatást Istentől. Pedig Istentől mindent lehet kérni, mert Isten teljesíti az alázatos lélek kérését.

Ha bűnösök vagyunk, kérjünk bűnbocsánatot, ha nincs elég hitünk, kérjünk erős és bátor hitet, ha pedig a szívünk hideg, kérjünk nagy és mindent elfedező szeretetet, és Isten mindezeket megadja nekünk. Istentől mindent lehet kérni, kicsiny dolgot épp úgy, mint nagyot. Kérhetünk Istentől kenyeret, amely táplál, kérhetünk bűnbocsánatot, amellyel megtisztít, szóval mindazokat a dolgokat, amelyek testünk erősítésére és lelkünk megtisztítására vonatkoznak.

Aki nem kér, az nem is kap semmit. Aki nem keres, az nem talál, és aki nem zörget, annak nem nyittatik meg. Ezért kérnünk kell mindent, hogy mindenünk legyen. Isten várja is azt, hogy az Ő gyermekei alázatos kérésükkel hozzáforduljanak, és neki mondják el azt, hogy mire van szükségük. Azért ne hallgasson el senkinek ajkáról és imádságából az a kérés, hanem inkább forduljunk azzal Istenhez, mert ezzel az Ő parancsolatját teljesítjük. V. E.

Forrás: *Reformátusok Lapja,* Kecskemét, 1929. október 20. XVI. évf. 42. sz. 205 p.

SZERZŐ **RAVASZ LÁSZLÓ**

Hálaadó Imádság

Örökkévaló Istenem, áldalak Téged, hogy szerzetted az örömet, és megszépítetted vele világodat és az én életemet. Köszönöm Neked, hogy örülhetek Benned és általad a Te drága ajándékaidnak. Töltsd be szívemet azzal a gyermekies lendülettel, amelyik tisztán és mélyen tud örülni parányi dolgoknak, s ujjongva fogad mindent a Te kezedből. Győzz meg engem arról, hogy minden okom megvan a jó kedvre. Atyai hajlékodban Te viselsz gondot reám, pásztoromul Idvezítőmet rendelted, Szent Lelked az én legfőbb vigasztalóm és bátorítóm. Szenteld meg mulatságaimat azzal, hogy se magamban, se másban kárt ne tegyek, sőt mind magamban, mind másban a Te gyermekeidnek lelki tisztaságát előmozdítsam. Úgy adj örömet, hogy az meg ne erőtlenítsen, és el ne feledtesse velem azt az isteni megváltó fájdalmat, amely világunk középpontja, minden életnek gyökere s melynek én is egyik kései gyümölcse vagyok. A keresztfa alatt megállva, áldalak az örömökért, és szomjúhozom örömödet! Ámen

Forrás: Dr. Ravasz László: *Hazafelé...* Református Zsinati Iroda Sajtóosztálya, Budapest, 1992. 136-137. p

Szárnylás

A karmester a zenekarával gyakorolt, és így szólt a trombitáshoz:
– Azt hiszem, ez a rész inkább wagneri megközelítést igényel, ugye sejti mire gondolok? Valami magabiztosabbat, hogy úgy mondjam, hangsúlyozottabbat, több szusszal, nagyobb mélységgel, több....
A trombitás közbevágott:
– Szóval hangosabban akarja, uram?
A szegény karmester csak annyit tudott mondani:
– Igen, arra gondolok.

Forrás: Anthony de Mello: *Szárnyalás*, Kecskemét, Korda Kiadó, 2001. 247 p.

SZERZŐ BÁN MAGDOLNA, LIPÓTHNÉ GYULAI ANIKÓ, VARGA LÓRÁNTNÉ

Emlékezés Gyöngyösi Pap Ferenc presbiterre és feleségére

Rendhagyó módon egy kedves kérésnek eleget téve néhai Gy. Pap Ferenc presbiterről és kedves feleségéről beszélgettem egy délután leányukkal, Varga Lóránt-né Ilonával. Régen az egész család gyülekezetünk tagja volt, sőt igen aktív áldozat – és szolgálatkész tagja. Ilona szülei már nincsenek közöttünk, és ő maga is Budapestre költözött, azóta a csillaghegyi református gyülekezet tagja. Örömteli szívvel idézi fel szülei emlékét gyülekezeti újságunkban.

A Gyöngyösi Pap családra biztosan mindannyian emlékszünk a templomból, Emmausból, a nőszövetségből és a Sion ház lakói közül is. Mindezt azért tudom bátran kijelenteni, mert két olyan emberről van szó, akik maradandót hagytak maguk után személyiségükkel és munkásságukkal, mindezt nagyon mélyről indulva.

A család apai és anyai ágon Méntelekről és Belsőnyírről származik. Kecskemétre való költözésükig a ménteleki templomba jártak, mindenki jól ismerte, tisztelte és szerette őket. Gyöngyösi Pap Ferenc 1932. október 27-én született legfiatalabb gyermekként, testvéreivel együtt összesen kilencen voltak. A vallásosságot, hitet nem otthonról hozta, ez csak később alakult ki az életében. Felesége, Sarkadi Ilona 1933. november 6-án született, ők négyen voltak testvérek, húgát, Lídiát is sokan ismerik gyülekezetünkből. Ilonka és Lidika a legszorosabb testvéri kapcsolatra adtak mindig példát, szinte irigylésre méltó volt a szeretet és a tisztelet közöttük.

Gy. Pap Ferenc, ahogy később a presbiteri tablón is szerepel, az általános iskola befejezése után Budapestre ment, hogy szakmát tanuljon. Szinte minden vizsgát osztályelsőként végzett el, és az egyik legfiatalabb és legkeresettebb burkolómester lett. Hazatérése után nem sokkal Nyírbátorban katonáskodott, és közben megismerte későbbi feleségét, Ilonkát. 1955-ben sikerült első közös telküket megvásárolniuk Kecskeméten a Sarkantyú utcában. Kemény, állhatatos és kitartó munkájuknak köszönhetően felépítették családi házukat, amely a 'csempés házként' lett híres a környéken. Mesterségéhez híven a családfő kívül és belül is kicsempézte a házat, amely két kisgyermeknek, Ferkónak és Icunak adott otthont. A későbbiekben

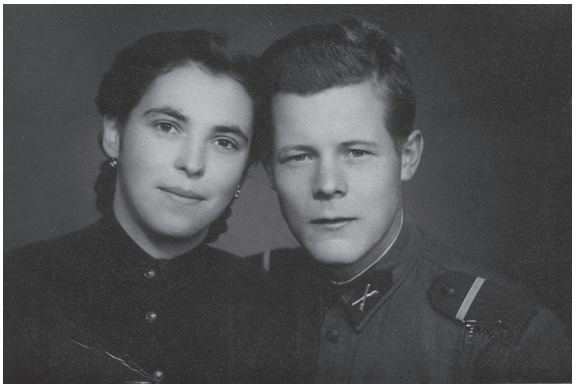

pedig 4 unokának, számos háziállatnak, valamint városszerte híres összejöveteleknek volt központja. Mindig örömmel fogadtak mindenkit otthonukba, ünnepeltek születésnapokat, keresztelőket, eljegyzéseket, de ha valakinek hirtelen fedélre volt szüksége vagy átutazóban volt Kecskeméten, akkor is lehetett rájuk számítani. Ferenc azon szerencsések közé tartozott, akiben volt akarat és tettrekészség, hogy megvalósítsa céljait, és biztonságot teremtsen családjának. Szakmájában nemcsak azért volt elismert és keresett, mert abban az időben kevesen voltak szakemberek, hanem azért, mert igazán szenvedéllyel szerette, amit csinált. Mindez meglátszott munkájának minőségén, a hozzáállásán, és az emberek szájról szájra ajánlották munkásságát. Szakmája mestereként Kecskeméten számos diáknak ő tanította meg a burkoló szakma csínját-bínját. Ebbe a békés, szeretettel teli környezetbe születhetett bele 1956-ban fiuk, Ferkó, majd 1961-ben leányuk, Icu.

Ferenc szakmájának szeretetét fiára hagyta, aki sajnos váratlanul elhunyt 10 évvel ezelőtt, 2009-ben. Leányuknak, Icunak a házasságából két leánygyermeke született, Zsuzsanna és Mercédesz. Zsuzsi a Széchenyi István Szakközépiskolában tanult, Mercédesz általános iskolánk és gimnáziumunk tanulója volt. Nagymamájuk mindig arra tanította őket, hogy bármit is tanulnak az egyetemen, fontos, hogy boldogok legyenek, hiszen az meg fogja határozni az egész életüket, milyen hivatást választanak maguknak.

Az évek során Ilonka mindkét unokája diplomaosztóján büszkén lehetett jelen. Zsuzsi és Mercédesz is a közgazdász hivatást választotta végül. Egyikük Budapesten él, másikuk pedig külföldön, jelenleg Ausztráliában, korábban pedig Új-Zélandon.

Icu emlékei szerint szülei nagyon jóindulatú és önzetlen emberek voltak, akik nagy szeretetben élték az életüket. Icu arra emlékszik leginkább, hogy mindenben számíthattak egymásra, hogy a család a mentsvár.

Kecskemétre költözésükkor Hatvani Lajos nagytiszteletű úr hívására kezdtek a templomba járni, és a gyülekezeti alkalmakon részt venni. Gyermekeik itt konfirmáltak, és leányuk is idejárt az ifjúsági alkalmakra. Fontos volt, hogy a vasárnapokat együtt töltsék, a templom után mindig közös családi ebéd volt. Gy. Pap Ferenc Balog László esperes úr és Hatvani nagytiszteletű úr invitálására szívesen vállalta el a presbiteri tisztséget 1963-tól. Bármilyen segít-

ségre volt szükség, az egyházközség számíthatott rájuk. Így teljesen természetes volt, hogy az Emmaus építkezésénél, felújításánál feleségével mindketten jelen voltak. Nemcsak szakmai tudásukkal, hanem jelentős anyagi áldozatvállalással segítették a konferencia helyszínének kiépítését. Férje mellett Ilonka kitanulta a mesterséget, és minden alkalommal a fugázás feladatát végezte. Így nem véletlen, hogy az Emmausban a fürdőszobák olyan tarkabarkák a mai napig, mert a csempézését is ők készítették el úgy, hogy jelentős maradék anyagot adományoztak az egyházközségnek. Ilonka mindig azt hangsúlyozta a gyermekeinek, hogy mennyire sajnálja, hogy nem volt lehetősége befejezni az iskolát, ezért menjenek, küzdjenek, próbáljanak meg az életben mindent, amit csak tudnak. Ilonka néni mindig rendben tartotta az utcát, a házat. Locsolt, sepregetett, rend és patikatisztaság volt a házban. Gondos feleségként a segédmunkási feladatok mellett az otthont is szépen rendben tartotta. Mindketten nagyon közvetlenek voltak, édesanyja gyakorta állt le beszélgetni az utcában arra tévedőkkel, vagy ha éppen akkor sült ki a pogácsa, azzal kínálta meg az arra járókat. Ügyesen irányította, szervezte a család életét. Férje belgyógyászati problémákkal küzdött, végül 1992. november 13-án halt meg. Halála után Ilonka néni nem tudott és akart tovább egyedül lakni, így a családi házat eladva sikerült beköltöznie a Budai utcai Sion házba. 2016. április 24-én bekövetkezett haláláig a nőszövetség oszlopos tagja volt, így számos tésztakészítésben, szolgálatban részt vett. Leányuk nagy szomorúságára édesanyja távozásával, bátyja korai halálával, valamint azzal, hogy leányai a fővárosba költöztek, semmi sem marasztalta tovább Kecskeméten. Mindig szívesen jön vissza városunkba, és azt vallja, hogy a családnál és a közös emlékeknél nincs nagyobb kincs. Fontos, hogy mindig tudjuk értékelni az apró dolgokat az életben, mint az illatozó rózsakertet, egy kedves mosolyt az ismeretlen új szomszédtól, az eső utáni friss levegőt vagy a vasárnapi istentiszteleten a 434-es *Vezess, Jézusunk* dicséret felcsendülését. A Gyöngyösi Pap család emlékére álljunk meg egy percre, és gondoljuk végig, hogy a mai napon miért vagyunk hálásak. Icu büszke rá és a Jóistennek ad hálát, hogy ilyen szülei voltak.

„A reménység Istene pedig töltsön be titeket minden örömmel és békességgel.” (Róm 15,13)

SZERZŐ **KUTI JÓZSEF**

Halad a templomfelújítás

Aki idén május közepe óta járt a református templom környékén, maga is láthatta, hogy milyen nagyarányú felújítási munkák folynak ezen a szép s számunkra különösen fontos műemléki épületen. Június végéig, ha kordonokat kerülgetve is, de még bejuthatott a gyülekezet a templomba, július óta azonban zárva az épület, s gyülekezeti alkalmainkat az Újkollégium dísztermében, illetve a gyülekezeti központban tartjuk.

Ebben a rövid írásban arról olvashatunk, hogy az eltelt három-négy hónapban mely munkákat végeztük már el, s melyek azok, amelyek még hátravannak. Mindenekelőtt – még a munkaterület átadását megelőzve – a gyülekezet tagjai a felvonulási területté váló templomkertből a menthető *növényeket kiemelték,* és áttelepítették az Emmaus ház udvarára, a katonatelepi templom környékére és a református temetőbe.

Ezt követte a közterület-foglalási és felvonulási útvonali *engedélyek* megszerzése, illetve *a munkaterület elfoglalása*. Ugyancsak elengedhetetlen volt a templom és a bazársor közötti zárt udvarra vonatkozó *tulajdonosi hozzájárulásoknak* a megszerzése, hogy ott a kivitelező felvonulhasson, illetve a templom hátsó homlokzatán a munkákat elvégezhesse.

Ezek birtokában megkezdődött az állványozás, először a parókia felőli részen, majd körbe az egész épületen.

Még az állványok megjelenésénél is nagyobb változás volt, hogy eltűntek a homlokzatról *a felfuttatott növények*, a vadszőlő és a borostyán. Május hónapban sokan álltak meg a templom előtt, és nézték sajnálkozva a „függőleges kert" elmúlását. Mindenki szerette ezt a hatalmas zöld felületet, de az is nyilvánvaló volt mindenki számára, hogy a homlokzat felújítása megoldhatatlan lett volna a növényzet eltávolítása nélkül.

Bizonyos bontási munkákra a bazársor felőli oldalon is szükség volt, sőt ott a vadszőlő mellett egy régi, szakadozott madárhálót, a templomra felszerelt klímaberendezést és a templomhomlokzatnak nekitámaszkodó válaszfalat is el kellett távolítani. Az előkészítéshez tartozott az is, hogy zaj- és porszigetelés került a bazársor udvari homlokzatára.

A következő munkafázis a régi, málladozó *vakolatréteg* teljes eltávolítása volt. Ennek során láthatóvá váltak a templom egy korábbi állapotának nyomai. 1787 és 1790 között ugyanis kb. öt méterrel megnövelték a falmagasságot, s ezzel együtt a régi ablaksort magasabbra emelték és meghosszabbították. A vakolat leverése után felszínre kerültek a régi, *faragott kőkeretek*, melyek közül egyet a felújítás után is láthatunk majd. Ugyancsak látható marad az oldalbejáró homlokzatán elhelyezett, de a vadszőlő miatt sokáig eltakart két, XVII. századi *kőtábla* is.

A homlokzat megtisztításához tartozott még a látszó *kőfelületek* – lábazat és támpillérek – megtisztítása, restaurálása is.

Az így feltárt és megtisztított hatalmas homlokzat *vakolása* is elkezdődött, a parókia felőli oldalon már a végéhez közeleg, de elindult a belső udvari homlokzaton is.

Ezzel párhuzamosan megtörtént a padláson felhalmozódott *törmelék* letakarítása, elszállítása, illetve *a régi tetőcserép* első részének eltávolítása. Az épen maradt régi tetőcserepeket raklapra pakoltuk és értékesítettük.

Talán a legérdekesebb és legtöbb meglepetést okozó munkafolyamat a tető régi ácsszerkezetének átvizsgálása és a sérült, károsodott részek cseréje. Ez a munka is szépen halad.

Közben már le is szállították a megvásárolt *új mázas cserepet*, amely már itt, Kecskeméten várja, hogy felkerülhessen a helyére.

A külső felújítással párhuzamosan megindult a templom belsejében is a munka. Mindenekelőtt az orgona, a szószék és a kárpitozott padok *pormentes védelmét*, befedését kellett elvégezni.

Ezt követte a falak mellett végigfutó *padlócsatorna* felnyitása és kitisztítása. Ebben most csak a fűtés gerinchálózata fut, de később az elektromos vezetékek egy rész is ide kerül majd.

Megtörtént végig a falak talajnedvesség elleni *szigetelése*.

Ugyancsak megtörtént a régi *hőközpont* leszerelése, és az új üzembe helyezésének előkészítése is.

Szeptemberig a tervezett feladatoknak kb. a negyedét végeztük el. Hátravan még az új tetőcserép felrakása, a csapadékvíz elvezetése és a városi csatornahálózatba való bekötése, a nyílászárók felújítása, cseréje, az erős- és gyengeáramú rendszerek (világítás, hangosítás, kamerarendszer, szellőztetés, vetítés, biztonságtechnika) kiépítése, a belső tér festése, mázolása, valamint a kert és az épület környezetének helyreállítása. Jelenlegi számításink szerint háromnegyed év múlva, 2020 nyarára fejezzük be a templomfelújítás nagyszabású munkálatait.

Fontos azt is tudni, hogy a felújítási munkálatok végig az egyházközség vezetésének és megbízottainak ellenőrzése mellett folyik. Az elvégzett munkákat minden esetben műszaki ellenőr veszi át, az építési folyamatot a minden hétfőn megtartott kooperáció során a kivitelező, a műszaki ellenőr, a tervező és a megrendelő folyamatosan figyelemmel követi. A presbitérium által megválasztott templomfelújítási bíráló bizottság több alkalommal ülésezett, s megtekintette a munkálatokat.

Végül álljon itt még egy adat: a templomfelújításra meghirdetett gyülekezeti közadakozás eddigi eredménye. Mint arra bizonyára sokan emlékeznek, 2019. április 14-én, virágvasárnap hirdettük meg az adománygyűjtést a templomfelújítás javára, kezdtük el árusítani a „Cserépjegyeket", s küldtük ki a gyülekezet összes református családja számára az adakozásra felhívó leveleket. Az így eltelt öt hónapban mintegy 8,5 millió forint adomány érkezett be egyházközségünk pénztárába.

Az egyházközség elnöksége és presbitériuma Isten iránti hálával köszöni meg a befizetett adományokat, és kéri a gyülekezet tagjait, a kollégiumba járó családokat, a református gyülekezetünkre jó szívvel gondoló kecskeméti polgárokat, hogy kísérjék figyelemmel, s támogassák továbbra is gyülekezetünk templomfelújítási munkálatait.

SZERZŐ **ABLONCI JANKA**

A kecskeméti kékkereszt csoport Cserkeszőlőn

Június 28-án vette kezdetét a kecskeméti kékkereszt csoportnak és családtagjainak kirándulása a cserkeszőlői élményfürdőbe, lelki programra és szakmai képzésre.

Pénteken 9 órakor indultunk el egy kisbusszal és saját járművekkel, és az első megállónk során egy kis barangolásra került sor a tiszakürti arborétumban. Nagyon sok szép és különleges növényt láthattunk ott. A gyerekeknek is számos kérdésük merült fel a bokrokkal, fákkal kapcsolatban, még otthon is emlegették a csodálatos növényeket.

Délra ért oda a csapat a Touring Hotelbe, ahol már finom ebéddel vártak bennünket. Sok különböző programlehetőség volt: fürdő, szauna, sószoba; könyvolvasás, séta, pihenés.

Volt alkalom beszélgetni barátokkal, csoporttársakkal, valamint lelkigondozásra is volt idő. Nagyon élveztük az esti közösségi programokat is, amelyeket Kovács Györgyné Edit vezetett. Szokásunkhoz híven felvettük a kékkeresztes pólóinkat, hogy az emberek láthassák, kik vagyunk, honnan jöttünk, felfigyelhessenek ránk. Két fiatalember megkérdezte tőlünk, mit is jelent a kékkereszt? Ablonci Károly csoporttársunk (a férjem) büszkén válaszolt a kérdésre: „A kékkereszt csoport az Isten segítsége által alkohol- és nikotinfüggőségből megszabadultak csoportja. Gyakran összejárunk, Bibliát olvasunk, egymás hite által épülünk, lelkileg erősítjük egymást, és dicsőítjük Urunkat, aki szeret minket, és mindig velünk van!”

A háromnapos kirándulás június 30-án ért véget a helyi református templomban istentisztelettel, Hodánics Tamás csoportlelkész igehirdetésével. Ezután néhányan elutaztunk Szolnokra, ahol a 20 éves szolnoki kékkereszt csoporttal találkozhattunk. Szeretnék köszönetet mondani Hodánics Tamásnak (lelkipásztor), Dr. Varga Miklósné Jutkának (csoportvezető), Harkai Évikének (csoporttárs), akik sokat dolgoztak azért, hogy jól érezzük magunkat ezen a kiránduláson. Időt és energiát nem sajnálva szervezték meg ezt a gazdagító kiruccanást.

Hálás vagyok azért, hogy a kékkereszt csoport tagja lehetek, ahol sok lelki társat találhattam, akikre számíthatok a nehéz időkben, mindig mellettem vannak, megvigasztalnak és tanácsot adnak.

SZERZŐ **BLANÁR GABRIELLA**

Vizes VB – Emmaus KB

Mi, felvidékiek nemcsak a métajátékot szeretjük, hanem mindenféle sportrendezvényt, ahol a magyarok is megmérettetik magukat. Szenvedélyesen szeretjük hallgatni a magyar himnuszt, dagad a mellünk, amikor a kommentátor ilyenek mond: Nahát, ez a magyar kislány egy csoda! Egy testhosszal vezet! Micsoda játék a magyar csapattól!

A 2019-es úszó-világbajnokságot a Nemzetközi Úszószövetség (FINA) szervezésében a dél-koreai Kvangdzsu rendezte. Mi most erről lemaradtunk, mert Emmausban megrendezésre került a KB (Kárpát–medencei Bajnokság), épp ebben az

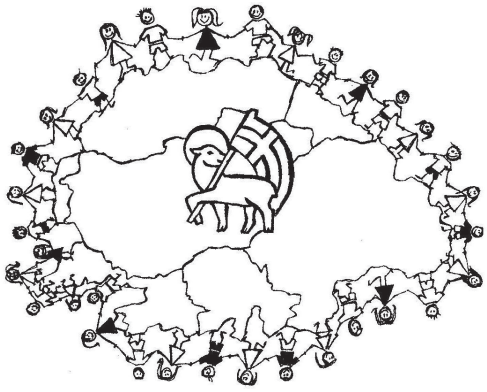

időpontban. Magyarbikal, Tivadarfalva, Feketics, Kecskemét, Kisgéres immár 22. alkalommal találkozhatott, hála a kecskeméti álomlátóknak, akik évről évre fontosnak találják, hogy megszervezzék ezt a különleges, nem éppen sporteseményt. Fájt egy kicsit a szívem, hogy nem láthatom a gyönyörű pólós fiúkat, meg persze lányokat, nem nézhetem teljes lelki nyugalommal, hogyan úszik be Katinka egyértelműen a dobogó legfelső fokára. Azt is jó hallani, hogy a többi kis fiatal magyar testvér hogyan nyilatkozik, hol elégedetten, hol csalódottan, de én mindenképpen azt gondolom: mi fiunk, mi lányunk, lesz ez még jobb is!

Miről is maradtam le?

Kvangdzsuban a magyar küldöttség 67 sportolóval képviseltette magát. Kecskeméten a volt és valós magyar területekről a még mindig magyar küldöttség 60 fiatallal képviseltette magát. *Kvangdzsu:* Nyílt vízi úszásban az 5 kilométeres távon Rasovszky Kristóf a magyar úszósport első felnőtt világbajnoki címét szerezte a szakágban. Kecskemét: Ágoston pingpongban a lehető legjobb formáját hozta. Kvangdzsu: A női vízilabdatornán a magyar válogatott 64–0-ra verte Dél-Koreát, ami a sportág történetének legnagyobb arányú győzelme. Kecskemét: Métában minden kislány megtanulta elütni a labdát. Kvangdzsu: A férfi vízilabdatornán a magyar válogatott 24:4-re győzte le Új-Zélandot, története legnagyobb különbségű világbajnoki győzelmét aratva. Kecskemét: Kristóf három hazafutást abszolvált métában. Kvangdzsu: Hosszú Katinka női 200 méteres vegyesúszásban aranyat szerzett. Kecskemét: A gyermekek hálaéneket tanultak, zengtek Istennek, mert bearanyozta a napunkat. Kvangdzsu: Milák Kristóf 200 méteres pillangóúszásban arany. Kecskemét: A Csörömpölők együttes táncházában lucskosra, boldogra izzadta magát minden gyerek. Kvangdzsu: Kapás Boglárka is aranyat szerzett a női 200 méteres pillangóúszásban. Kecskemét: A tábori Ki mit tud? – on meseszép verseket, énekeket hallhattunk. Kvangdzsu: Katinka duplázott! 400 méteres vegyesúszásban is aranyat szerzett. Kecskeméten is volt duplázásra lehetőség ételben, hálában, imában, igében, ölelésben, nevetésben, szúnyogban…

… és még a Himnuszról sem maradtunk le az Emmaus KB-n. Higgye el mindenki, hogy volt olyan megható, könnyfakasztó, mintha Kvangdzsuban énekeltük volna.

Miről is maradtunk le 2019. július 22-28 között? Semmiről. Sőt! A 10 fős ifis csapatunk az egész hetet így foglalta össze 20 (láb) betűben: Sikerélmény – Szeretethét. Köszönjük minden támogatónak, hogy ezt megtapasztalhattuk!

A Nemzetközi Úszószövetség a 2021-es világbajnokság helyszíneül Magyarországot jelölte ki. Mi a 2020. évre Felvidéket jelöltük ki: Hatfa KB 2020. Ha az Úr is megengedi. Ámen. Addig is szurkoljunk egymásnak, vagyis imádkozzunk egymásért! Egyházi berkekben, azt hiszem, így mondjuk.

SZERZŐ **NAGY ILONA HENRIETTA**

Római tanulmányút

A képeket újranézve próbálok beszámolót írni arról, amit már sokan megpróbáltak elmondani, korábban nekem is, de valahogy a szavak kevésnek bizonyulnak hozzá: arról, hogy milyen csodákat rejteget Róma!

Nem csak egy tanulmányút volt, amin részt vehettünk a városi hittanoktatásban dolgozókkal és az internátusi nevelőkkel. Többnek bizonyult mind közösségileg, mind lelkileg. Mérhetetlen mennyiségű információt kapott a szemünk, az agyunk arról a korról, amelyben Róma a fénykorát élte: a Colosseum, a Forum Romanum, a Katakombák, templomok, amelyek helyszíne már Krisztus előtt is vallási összegyülekezéseknek adott otthont, a Vatikáni múzeum, a Sixtus-kápolna lenyűgöző freskói, a Szent Péter bazilika monumentalitása. És tényleg minden sarkon van vagy egy ősi rom, ami valaha patinás épület volt, vagy egy csodás

templom, aminek valamelyik freskóját egy-egy híres festő készítette.

Azonban a tudás, ami gazdagított minket, eltörpül amellett a spirituális élmény mellett, amit átélhettünk az utazás során: amikor egy földalatti „altemplomban" olyan első századi lakóház maradványin lépkedtünk, ahol akkor az üldözött keresztyén testvéreink titokban imádkoztak. Vagy amikor a monumentális, Szent Pálról elnevezett bazilikába belépve olyannak éreztük magunkat, mint egy porszem, és csak ámultunk: több száz éve építették, és hatalmas, pompás, és illik az Isten dicsőségéhez. Vagy amikor Katakombák szűk folyósóin sétáltunk, és láttuk a keresztyén temetkezési helyeket, és a kis gyülekezőtereket, ahol még ma is tartanak összejöveteleket. Szinte leírhatatlan élmények: Isten tényleg évezredek óta munkálkodik.

Ezt a tapasztalatunkat keresztyén testvérekként megéljük mindennap a közös szolgálatban, a hitoktatásban, az internátusi nevelésben. Ezek a munkatársi közösségek pedig csak erősödtek a közös élmények által, mert a sok látnivaló mellett azért maradt időnk a közös pizzázásokra, kávézásokra, kikapcsolódásra és a közös beszélgetésekre.

A legfontosabb mégis az volt, amiről annyit tanítunk, amiről bizonyságot teszünk, elmondjuk a fiataloknak és gyerekeknek, hogy ez igaz: Isten munkálkodik ma köztünk is, de ezt nem ma kezdte el. És mindez, amit hirdetünk, tanítunk, Rómában számunkra is újabb bizonyságot nyert, amikor nemcsak sokat tanulhattunk erről, hanem lehettünk azokon a helyszíneken, ahol Isten tényleg évezredek óta munkálkodik.

„Tanulmányutunk első napjaiban nagyon sok hatás ért. A meglátogatott helyszínek csodálatosak voltak, ugyanakkor bennem a túldíszítettség, túlméretezés, „túlzott" hatás maradt meg. És aztán nagyon körülményesen, de végre megérkeztünk a katakombákba, ahol az egyszerűség, a csend fogadott, ami megengedte a gondolataim meghallását. Utolsó nap pedig Oscia Anticában sétálhattunk, *ahol lehetőségem volt végiggondolni, átérezni, „megrágni" mindazt, amivel találkoztam az elmúlt napokban. Ezek a gondolatok, érzések végigkísértek hazajövetelünk után is, több napon keresztül úgy éreztem, hogy még mindig ott vagyok, és „ölelem" magamhoz azt a sok látnivalót. És nem utolsósorban, megkóstoltam az igazi olasz pizzát, aminek szerintem nincs párja!"* (Stefanut-Győrfi Hajnal)

„A világ egy könyv, és aki nem utazik, csak egyetlen lapját olvassa el." (Szent Ágoston)

Egy csodálatos „lapot" ismerhettem meg, mellette a beszélgetésekkel is gazdagabb lettem. Hálásan köszönöm a sok munkátokat, időtöket, amit az utazás szervezésére fordítottatok. Köszönöm a lehetőséget. (Papp Maya)

SZERZŐ **KUTI JÓZSEF**

„Tegyetek tanítványokká minden népeket…”

A GYERMEKKERESZTSÉGRE VALÓ FELKÉSZÍTÉSRŐL

Egyházközségünk lelkészi kara ez év elején foglalkozott gyülekezetünk gyermekkeresztelési gyakorlatával. (Rögtön le kell szögeznünk, hogy a kisgyermekek megkeresztelése mellett gyülekezetünkben él a felnőttkeresztelés gyakorlata is. Ez utóbbi esetben az illető saját meggyőződése, hitvallása alapján keresztelünk, míg a gyermekkeresztség esetében nem a kisgyermek, hanem a szülők és a keresztszülők döntése, felelősségvállalása lesz a keresztelés alapja.)

A keresztelést kérő gyermekek családjai esetében a következőkben fogalmazható meg a lelkipásztori kar közös gondolkodása:

1. Minden keresztelőre jelentkező család esetében okkal és reménységgel feltételezhetjük Isten elhívását, megszólító szeretetét.
2. Természetes, hogy a magyar társadalomban nagyon különböző hitbéli, tudásbéli állapottal, nagyon különböző egyházhoz fűződő viszonnyal, gyakorlattal rendelkező családok keresnek meg minket.
3. Bármilyen hitbéli állapotban is keres meg minket valaki, a missziói parancs (Mt 28:18-20.) értelmében készek vagyunk felé szolgálni, neki és családjának – a keresztség kiszolgáltatásán keresztül is – Isten igéjét hirdetni.
4. Maga a keresztség azonban nem a misszió elsődleges eszköze, sokkal inkább az elköteleződés, a hit megélésének pecsétje. Ezért a keresztség sákramentumának kiszolgáltatásakor elsődleges feladatunk, hogy a keresztelőt kérő család tagjait – szülőket, keresztszülőket – a Krisztus melletti hitvallásra, elköteleződésre segítsük.

Mindezeket idén tavasszal a presbitériumban is, missziói bizottságban is tárgyaltuk. Célunk az, hogy a keresztség kiszolgáltatásában az érdemibb, átgondoltabb gyakorlat irányába haladjunk. Mit jelent ez a gyakorlatban?

Azoknál a családoknál, amelyek eddig is a gyülekezet közösségében éltek, ahol a szülők, keresztszülők (egy része) konfirmált egyháztag, ott nem lesz változás. Igazából erre az állapotra szeretnénk elsegíteni minden családot. Az a célunk, hogy a családok úgy kereszteltessék meg gyermeküket, hogy a döntést hozó, a református keresztyén hitben való

nevelés felelősségét vállaló szülők és keresztszülők maguk is hitben járó, a gyülekezet közösségéhez tartozó református keresztyének legyenek.

Azoknak a családoknak, akik gyülekezeti kötődés nélkül keresnek meg minket gyermekük megkeresztelésének szándékával, szeretnénk hathatós segítséget nyújtani keresztelői döntésben és felelősségvállalásban. Szeretnénk segíteni nekik abban, hogy még a keresztelés előtt ők maguk vegyék fel a kapcsolatot egyházközségünkkel, gondolják át Istenhez fűződő kapcsolatukat, készüljenek fel a keresztelői fogadalom felelősségteljes megtartására: *„gyermekünket úgy neveljük és neveltetjük, hogy ha majd felnő, a konfirmáció alkalmával ő maga önként tegyen vallást a Szentháromság Istenbe vetett hitéről a gyülekezet előtt”*.

Mindez a gyülekezet és a lelkipásztori kar számára is új feladatokat jelent.

Mindenekelőtt időt kell biztosítanunk arra, hogy az egyházi kötődés és hitvallásos háttér nélkül érkezők és gyülekezetünk között kapcsolat épülhessen ki. Szeretnénk elérni, hogy a keresztelőre úgy kerüljön sor, hogy addigra már legalább féléves kapcsolat legyen a keresztelést kérő család és a gyülekezet között.

A másik célunk, hogy a keresztelést kérő szülők és keresztszülők között minél többen legyenek olyanok, akik maguk hitvalló reformátusok, s felelősséggel vállalni tudják a kisgyermek református keresztyén hitben való felnevelését. Azoknál a keresztelést kérő családoknál, amelyeknél ezek a feltételek még nem adottak, azoknál azon leszünk, hogy a keresztelő időpontjára a szülők, keresztszülők el tudjanak jutni, de legalábbis indulni a megfelelő hitbeli állapotra.

Mindez a gyakorlatban a következőket fogja jelenteni:

1. Lelkipásztoraink mostantól arra fognak törekedni, hogy a keresztelés előtt a keresztelő családdal legalább féléves kapcsolata legyen gyülekezetünknek. Ha a szülőknek, keresztszülőknek – a kereszteléstől függetlenül – amúgy is van kapcsolata az egyházközséggel (egyháztagok, templomba járók), akkor ez nem jelent majd külön feladatot. Azoknál a családoknál, akik minden korábbi kapcsolat és hitéleti gyakorlat nélkül jönnek a keresztelőt bejelenteni, azoknál azt fogjuk kérni, hogy a bejelentés – tehát az első találkozás – és a keresztelő között teljen el legalább egy fél év, amely során keressék közösségeinket, látogassák alkalmainkat, kapcsolódjanak be gyülekezetünk életébe. Ehhez egy általuk választott vagy általunk javasolt lelkipásztor fog segítséget nyújtani. Ettől a lelkésztől kérhetnek majd a családok a keresztelőhöz szükséges lelkészi ajánlást is.
2. A keresztelést kérő családoktól azt kérjük, hogy a szülők, keresztszülők között legyen legalább egy konfirmált személy és egy református egyháztag. Az ő meglétük szükséges ahhoz, hogy a megkeresztelt kisgyermeket a család református keresztyénné nevelhesse. Ha a keresztelésre jelentkezéskor nincsenek ilyen személyek a családban, akkor azt fogjuk kérni, hogy a keresztelőig próbáljanak olyan keresztszülőket (is) felkérni, akikkel megfelelnek a feltételeknek, s így ezt a vállalt feladatot könnyebben teljesíthetik.
3. A konkrét felkészülési alkalmak nem változnak. Minden keresztelős családot arra kérünk, hogy egy pénteki és egy vasárnapi keresztelői beszélgetésen vegyen részt. A pénteki alkalmak 17.00 órától a gyülekezeti központban vannak. Ezeken beszélgetünk a keresztség teológiai alapjairól.

A vasárnapi találkozás az Újkollégium dísztermében a 11.00 órás családi istentisztelettel kezdődik, majd ugyanott folytatódik a keresztelés gyakorlati tudnivalóinak megbeszélésével

.

Keresztelési gyakorlatunk megújításának egyetlen célja van: a gyermekek Jézus Krisztushoz vezetése. (Luk 18:16.) Feladatunk, hogy lehetőséget biztosítsunk mindenkinek – bárhonnan, bármilyen háttérből is érkezik –, hogy megismerhesse Jézus Krisztus szeretetét, a vele való szövetség áldását, s hogy szülői, keresztszülői feladatait hűségesen és elkötelezetten végezhesse.

Nagy szeretettel várjuk a keresztelőre készülő családokat!

SZERZŐ **KUTI JÓZSEF**

Kezdjük együtt a napot! Megújultak a reggeli áhítatok

A templom felújítása jelentős változásokat hozott a belvárosi gyülekezetrész életébe. Nemcsak a vasárnapi istentiszteletek kerültek át az Újkollégium dísztermébe, hanem a többi templomi alkalom is költözni kényszerült. Talán legjobban a reggeli áhítatok rendje változott meg.

A kollégium reggeli áhítatai annyiban változatlanok maradtak, hogy kedden a református gimnázium, pénteken a református általános iskola tartja az alkalmait, s ezeken ez intézményi lelkészek – *Laczay András, Vincze Árpád és Komádi Róbert* – szolgálnak.

A többi lelkipásztor vezetésével zajló gyülekezeti reggeli áhítatok azonban mind helyszínükben, mint formájukban, mind pedig tartalmukban megújultak. Talán csak a kezdő időpont maradt a régi: vasárnap kivételével minden reggel negyed nyolcra várjuk az egyházközség tagjait és munkatársait.

A gyülekezeti reggeli áhítatok helyszíne a Kálvin téri *gyülekezeti központ Tóth Endre terme* lett. Ez a helyszín meghatározza az alkalom jellegét: családias légkörben tartjuk az áhítatokat, a lelkész nem „valahol fenn” áll palástban, a kántor sem „valahol fenn” játszik az orgonán, valamennyien egy körben ülünk és figyelünk Isten igéjére.

Maga az alkalom egyszerű maradt, húsz-huszonöt perc, egy-egy énekkel az elején és a végén, tartalmában azonban némiképp változott. Hétfőtől

szombatig minden nap önálló karaktert kapott, minden nap más módon keressük a Szentírás üzenetét.

Hétfőn a reggeli áhítat azok számára jelenthet különös segítséget, akik a református Bibliaolvasó kalauz szerint olvassák a Szentírást. Ekkor ugyanis az áhítat a heti ószövetségi szakaszról ad egy rövid áttekintést, kiválasztva abból egy igét, amely az egész heti részt reprezentálja.

Kedden ugyanez történik, csak a Bibliaolvasó

kalauz heti újszövetségi szakaszait tekinti át.

Szerdán reggel a zsoltárok állnak az áhítat középpontjában A Zsoltárok könyve maga is imádságos-, áhítatoskönyv, már az Ószövetség idején, de az Újszövetségben és végig a keresztyén egyház történetében az egyéni és a közös imádság egyik biztos támasza volt. A zsoltárokban sok a bölcsesség, de elsősorban az Istenhez fűződő viszonyunk érzelmi oldalát segít feltérképezni.

Csütörtökön a „szívbéli bizalom", a zsoltárok segítette érzelmi megközelítés után a „bizonyos megismerés" áhítata következik. Ezen a reggelen a Heidelbergi káté kérdései és válaszai jelölik ki a témát. Református egyházunk hitvallásos könyve abban segíti a résztvevőket, hogy az Isten iránti szeretet mellé oda tudják tenni a pontos hitismeret, a teológiai megértés ajándékát is.

A pénteki reggeli áhítat klasszikus imaóra. Ekkor nem az igehirdetés áll a középpontban, hanem az imádság: Isten dicsérete, a hálaadás és a közbenjárás. Ide lehet hozni örömöt és bánatot, reményt és szorongást, békét és békétlenséget. Az áhítaton imádkozunk a gyülekezetért, a szolgálatokért, szeretteinkért és mindazokért a célokért, amelyet a gyülekezeti tagok odahoznak vagy amire megkérik a jelenlévőket.

A szombati reggeli áhítat az egyház kincsestárából való válogatás. Itt az áhítattartó a szentírási rész után egy olyan szöveget olvas fel, amelyet az elhangzott ige ihletett, vagy amely számára valamiért kapcsolódik az adott bibliai versekhez. Ez a szöveg lehet prédikációrészlet, teológiai tanulmány, kegyességi irodalom, vers vagy próza, leírt imádság – bármi. A szombat reggeleken egy-egy ismert vagy ismeretlen keresztyén testvérünk hite, megfogalmazott hittapasztalata által épülünk és készülünk a nap szolgálataira.

A „reggeli áhítat", egy gyülekezet közös napkezdő imádsága régi és sok helyen élő istentiszteleti forma volt. Sok gyülekezetben mesélték az öregek, hogy reggelente a templomfalhoz támasztva álltak sorban a kapák, kaszák, mert az emberek, mielőtt a földekre kimentek volna, első útjuk az Isten házába vezetett.

Kecskeméten abban a kivételes helyzetben vagyunk, hogy minden reggel együtt figyelhetünk Isten igéjére, együtt imádkozhatunk szeretteinkért, és együtt kérhetjük Isten áldását a napunkra.

Szeretettel hívunk és várunk mindenkit, főleg a belvárosban lakókat vagy ott dolgozókat, gyülekezeti tagokat és/vagy munkatársakat minden reggel negyed nyolckor a gyülekezeti központba a megújult reggeli áhítatokra!

SZERZŐ FODORNÉ ABLONCZY MARGIT

Pákozdi „házascsaták” helyett „családi összekapcsolódások”

Ezen a 2019 augusztus eleji rövid héten hosszú történetek kezdődtek és folytatódtak. 19 családból érkezett 65 fő, akik képviselték a többgenerációs tábor három nemzedékét.

Pákozdról, a helyszínről a csata jutott eszünkbe először, így a családi konfliktusokról gondolkodtunk. De már a gárdonyi templom nyitóáhítatán megegyeztünk, hogy valójában két fontos szabály van a hétre: *„Szeresd az Urat és szeresd a másikat!”*, azaz csatázni nem a másik ellen, de még csak nem is a másikért kell, hanem vele együtt a még jobb érdekében. Ezt azután sokféle formában gyakorolhattuk megismerve egymást a beszélgetések meghitt közösségében, vagy a másik gyerekeire való vigyázásban. Gyönyörű záróalkalom kerekedett az agárdi árnyas templomkertben, ahol a családi morzsaszedésnél minden családfő beszámolt az átélt gazdagságról. Vége-hossza nem volt a búcsúzásnál a sok-sok ölelésnek, köszönetmondásnak.

Mert egy csapat vagyunk, nincs sok időnk – mert az mindig „valamire” van –, s azt nem is érdemes arra pazarolni, hogy egymás vagy a közös cél, megélés ellen feszüljünk.

Megleptük a vendéglátóinkat is összefogásunkkal, amikor kiderült, hogy két helyen két csapatban kellene étkeznünk. Inkább vállaltuk, hogy székeket és tálakat is hordunk délben és este, mert ahogy már régóta tudjuk, a közös étkezés minden közösség összekovácsolója: családé és gyülekezeté egyaránt.

Imaközösséggel kezdtük a napokat reggeli fényben – világosságban – megfürödve, majd a reggeli családi áhítatok következtek, annyi, ahányféle család bizonyságot tett. A délelőttökben négyszer másfél óra házasbeszélgetés két csoportban úgy, hogy mialatt az egyik csapat beszélgetett, addig a másik csapat a többiek gyerekeivel is foglalkozott, alkotott, beszélgetett, homokozott különböző korcsoportokban. Óriási egymásra találások voltak a szülők között a játékokban, mesék útján a házascsoportban, mialatt a másik csoport által a gyerekek között pedig testvéri szeretetkapcsolatok szövődtek.

Délutánonként pedig sokszínű sokcsaládos programlehetőségek közül választhattunk a fürdéstől a gyalogos és kerékpáros túrázásig. Hála minden szervezőnek és előrelátónak, akik a többiekért tették, amit tehettek.

Mózes konfliktusai mélyítették isten- és önismeretünket az estékben, s nagyokat énekelhettünk. A „zeneértők” is egymásra találtak mindannyiunk örömére. A záró esti áhítaton „családos úrvacsorával” éltünk. A családfők sorakoztak áldásra, majd továbbadták azt családtagjaiknak. Istennek legyen

NADAP

hála minden célba érkező igéért, minden megerősítésért és felelősségre bátorításért!

Első este még küzdöttünk a szúnyoginvázióval, de másnapra mi győztünk, mert hatalmas hálóval elkerítettük őket magunktól, és kezdődhettek a nagy beszélgetések, családi vetélkedő, filmklub.

Beszéljenek a fotók mellett a családfők „morzsái":

„Áldassék a Magasságos a tanításáért, nem csak a szóbeliért. Hála a példákért és a megtapasztalásokért, amiken hordozott a Lélek. Nem utolsósorban a Szőlőtőért, akit követni akarok!

„Ha valaki énutánam akar jönni, tagadja meg magát, vegye fel a keresztjét, és kövessen engem. Mert aki meg akarja menteni az életét, az elveszti, aki pedig elveszti az életét énértem és az evangéliumért, megmenti azt." (Márk 8, 34-35.)

Talán sikerül előbbre lépni egy picit. Közelebb hozzá, az ő megismerésében..."

(Herczeg László és családja)

„Nagy öröm volt átélni, hogy a tervezett házassággondozó hét egyfajta többgenerációs táborrá nőtte ki magát. Hisz az ifjú házasok, a középgeneráció és a nyugdíjas korúak is képviseltették magukat. Jó volt megtapasztalni azt a lelkületet, ahogy a hét alatt egy nagy családdá alakultunk. És azt is, ahogyan igazi gyülekezetként működhettünk, egymás terhét hordozva imádságban és tettekben egyaránt, legyen az asztalterítés, kerékpárszerelés, gyerekvigyázás, közös játékok, kirándulások, betegségben gyógyítás, lelki beszélgetés, bizonyságtétel. Itt is hálás szívvel köszönjük a kapott segítségeket és értünk mondott imádságokat. Benjámin fiunk szívesen játszott együtt a korosztályával, és örömmel gardírozta a legkisebbeket, Simon fiunk a délelőtti ifis alkalmakon túl a kerékpártúrán élte meg a jókedvű közösséget. A feleségem és én örömmel vettünk részt a délelőtti „Házascsaták"-ban, 22 év házasság után is tudhattunk meg újat egymásról. Micsoda ajándékok ezek!"

(Molnár Tamás és családja)

„Abban erősödtünk, hogy nincs más út, mint rendezni a másikkal, előhozni a sérelmet, fájdalmat, és nem hordozni, duzzogni, sajnálva magunkat haragudni, és máshol keresni a vigasztalódást, az örömöt. Csak együtt születik a megoldás. Egymásért harcolni mindenáron imádsággal, közös imádsággal is. Az Úrért, az Úrral a másikért.

Hazaérkezve gyakorolhattuk is a nehéz helyzetekben, és felszabadító volt a közös megoldás.

Ezt éltük meg nagyban ezen a héten, a közösségben is. Megajándékozódhatunk egymással, ami nem jönne létre, ha neheztelve elmenekülünk saját vélt igazságunkba. Jó volt így rácsodálkozni egymásra azokkal, akikkel Pákozdon összegyűltünk, hogy keressük a szeretetet őbenne, egymásban."

(Fülöp Joci és családja)

„Rájöttünk, hogy vannak barátaink, s hogy egymásnak is tudunk segíteni, vagyis Urunk Istenünk tud használni, még minket is valamikor s valamire."

(id. Pálóczi Károly)

„Hálatelt szívvel gondolunk vissza az elmúlt családos hét minden percére. Nagyon jó volt megélni, hogy kislányunk (Zsófi, kettő és fél éves) mekkora öröm-

mel és félelem nélkül játszott más gyermekekkel, és mennyire szerette a programokat (biciklitúra, bábozás, családi vetélkedő, hajókázás, fürdés, állatsimogatás). A délelőtti „házaspáros" beszélgetések gondolatébresztőek voltak, és segítettek, hogy Jézust beengedve a házasságunkba még jobban megismerhessük egymást. A feleségem és én is egészen biztosak vagyunk benne, hogy hónapok múlva is az ezen a héten átélt élményekről és tapasztalatokról fogunk beszélgetni egymással."

(Kontra Krisztián és családja)

SZERZŐ **MIKESI TIBOR**

Apa-fia tábor – ezúttal Erdélyben, Magyarón

„Ott áll az Istenszéke magosan a Maros fölött" – írja Wass Albert a *Funtineli boszorkány* című regényében arról a hegyről, amelyet nap mint nap megcsodálhattunk erdélyi tartózkodásunk során, sőt egy kirándulás alkalmával erről a csúcsról gyönyörködtünk a Kelemen-gerinc távolabbi hegyeiben.

Igazi „férfias" programok szőtték át öt család apái-fiai számára augusztus első felének napjait, pontosabban egy hetét. Mert a Maros völgye, benne az Árpád-vonal ide eső szakaszával, mind a tizenkettőnket felcsigázott. A túrák mindegyike felért egy (inkább 10!) történelem-, földrajz- vagy éppen testnevelésórával. Mindez kristálytiszta levegőn, a kitűnő magyarói (Szászrégen közelében) egyházközségi szállásunk és teljes ellátásunk hátterével, biztonságával.

De éreztük, tudtuk, hogy még egy nélkülözhetetlen hátterünk is volt: a gyülekezet és otthon levő szeretteink imaháttere. Ezt a reggeli és esti spirituális alkalmainkon is megtapasztaltuk. Minden reggel mi magunk is imaközösségben voltunk fiainkkal együtt. Miért olyan lényeges ez?

Mi, családapák megerősödhettünk ezáltal is abban, hogy saját családunk „papjai" legyünk. Azt pedig tudjuk, hogy igen, a jó cselekvésébe bele lehet fáradni, ezért bátorít az apostol, hogy ne fáradjunk bele, mert a maga idejében aratunk majd, ha meg nem lankadunk. Szóval a lelki próbák és harcok között nem vagyunk – és nem is tudunk megállni – egyedül. Ezért nélkülözhetetlen a közösség egy újjászületett ember számára! Az „Isten-széke" képletesen is közel volt, így át is alakította valaki a

Istenszék látképe (Magyaró)

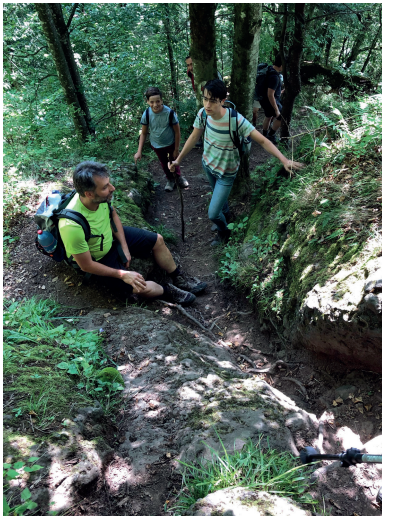

395. dicséret kezdősorát: *„Isten székén megpihenve, forrjon szívünk egybe hát”...*

Öt család fiainak szíve forrhatott egybe még azáltal, hogy olyan feladatot kaptunk Varga Nándor táborvezetőnktől, hogy egy általunk készített festménybe sűrítsük bele mindazt, amit ki-ki a maga fiairól, illetve édesapjáról tud; hogyan látja őt? Nagyszerű kompozíciók születtek így, a rendkívüli táj ihletésében. És hogy egymás családtörténetébe betekinthettünk az esti beszélgetések során, már olyan ajándék volt fiainknak és nekünk egyaránt, amelyben ritkán részesülünk rohanó világunkban.

Kiről tudhattunk meg többet, mint amit eddig tudtunk? Öt család került így reflektorfénybe: Varga Nándor, Halasi Gábor, Fekete Ákos, Fodor Attila, Mikesi Tibor családja. Köszönet emberileg a szervezésért, az áhítatok kidolgozásáért, témafelvetésekért Varga Nándor lelkipásztornak. És mindenkinek, aki hozzátette az egészhez azt, amit hozzátenni tudott.

A híres és már idézett író így folytatja a szépséges táj leírását: *„Persze, ma ott sem olyan a világ, mint akkor volt, midőn az Isten pihenni leült volt a hegyek közé.”*

A „világ” már biztosan nem olyan, mint Wass Albert idején vagy még régebbi korokban. Ám Isten és így Jézus Krisztus is bizony olyan, mert ő „tegnap és ma és mindörökké ugyanaz.

SZERZŐ **WEINER ZOLTÁN**

Ifjúsági nyári táborok 2019-ben

A kecskeméti református gyülekezet ifjúsága 2019 nyarán sem maradt tétlen. Azon felül, hogy Szondi Endre hitoktató, ifivezető minden pénteken filmnézéssel egybekötött beszélgetést, ifialkalmat tartott, illetve hogy július 28-án nálunk koncertezett a turnézó Continental Singers Contini csoportja, ifjúsági csoportunk többféle nyári táborban épült-mélyült lelkileg és közösségileg. Álljon alább néhány beszámoló ezekről a résztvevők tollából (billentyűzetéből)!

IFITÁBOR

Az ifitábor július elsejétől július ötödikéig rengeteg programot tartogatott.

Az első két napon játékos formában ismerkedtem meg leendő barátaimmal. Mindenki nyitott és őszinte volt, amikor beszélgettem velük a kiscsoportban vagy az egész társaságban. A létszám öt fiúból, öt lányból és három vezetőből állt, így a kiscsoportokat fiúkra és lányokra bontották szét.

Szép és meghitt énekeket énekeltünk Isten dicsőítésekor, akinek jelenléte egész héten érezhető volt.

A hét témája a hűség volt, amit Pál Timóteushoz írt második leveléből ismerhettem meg még jobban. Minden reggel elolvastuk az aznapi igerészt, amit az előadásokon a vezetők fejtettek ki számunkra. Kedd és szerda este vendégeket fogadtunk szállásunknál, Papp Szabolcsot és Fülöp Józsefet, akik elmesélték számunkra példaértékű életüket. A tábor közelében volt egy érdekes tájház, ahol a múlt tárgyait láthattuk, és a város történetéről tanulhattunk érdekességeket. Esténként a szabadidőnkben társasozhattunk, és bibliai kérdésekkel megspékelt Honfoglalót is játszhattunk. Egyik este volt filmest, ahol egy hűségről szóló filmet néztünk meg. A rá következő napon elmentünk csillagnéző túrára egy közeli kilátóhoz, és miközben figyeltük az eget, énekeltünk egyet.

Pénteken a záró istentisztelet után vettem csak észre, hogy eltelt a hét.

(*Hajós, 2019. július 1-5.,* Szegő Barna Gábor)

CSILLAGPONT

A Csillagpont egy olyan fesztivál, ahol hívő fiatalok sokszínű programokkal és koncertélményekkel gazdagodhatnak. A megannyi lehetőségnek egy hátránya van: a szervezők annyira figyelnek, hogy több ezer személynek eseménydússá és igazán felejthetetlenné tegyék ezt az öt napot, ez olyan sok időt és energiát vesz igénybe, hogy csak kétévente lehet lehetőségünk újra találkozni *mindenkivel*.

Ezekben a napokban közelebb kerültem Istenhez, sok új együttest ismertem meg és hallhattam élőben, a csoportbeszélgetéseknek, illetve a sok rohangálásnak köszönhetően rengeteg fantasztikus keresztény emberrel mélyülhetett el, illetve alakulhatott ki kapcsolatom. Végiggondolva úgy látom, nem is volt idő pihenni, túl sok szimpatikus lehetőség állt fenn: a Köszi koktélbár nyüzsgése, a Lehetőségek piacán levő sátorokon átbarangorolva a nagyszínpadig vezető út. Az áhítatok, a bizonyságtételek és az énekek pedig nyugodt keretet adtak mindennek.

A barátaimmal már most megbeszéltük, hogy két év múlva mi az, ami kihagyhatatlan program, és már alig várjuk, hogy találkozzunk azokkal, akiket nem is ismerhetnénk, ha nem mondunk igent ennek a hétnek!

(Ficsór Blanka)

A 2019-es Csillagpont is fantasztikusra sikeredett. A Csillagpont egy református fesztivál, ahol színes programokkal várnak a szervezők. Az öt nap alatt minden résztvevő számára elérhetők az érdekesebbnél érdekesebb programok. Az istentiszteletek közül sok igazán meghatóra és elgondolkodtatóra sikerült, és természetesen az énekek sem maradhattak el, amit a Csillagpont saját zenekara kísért. Gondolatainkat megoszthattuk a kiscsoportjainkkal, és igyekeztek minden kérdésünkre választ adni. Ezen a fesztiválon évről évre gazdagodunk újabb és újabb ismerősökkel, akiket mindig öröm viszontlátni. A hangulat a több ezer ember közt is igazán családias tudott maradni. Idén egy új közösséggel mentem el erre az alkalomra, és hihetetlen, mennyire összemelegedett a társaságunk! Minden koncerten együtt táncoltunk, énekeltünk, és ha sírtunk is, mindig volt egy kar, amely átölelt bennünket. Rengeteg dolgot köszönhetek a Csillagpontnak, főként azt, hogy a hitemben mindig képesek még jobban elmélyíteni, amiért nem lehetek elég hálás. Számomra mindig nagy élmény marad ez a találkozó.

(*Debrecen, 2019. július 23-27.*, Radics Bernadett)

REFISZ NYÁRI TÁBOR

Szerencsésnek tudhatom magam, hogy a 2019-es REFISZ az én második nagytáborom volt. Sok dolog kérdéses még nekem 18 évesen, de azt biztosan tudom, hogy számomra nélkülözhetetlen lelki feltöltődés ennek a fantasztikus közösségnek a részesévé válni. Már a gondolat, hogy a vízparthoz közel vagyunk, felpezsdít mindenkit, pedig ez elenyésző a rengeteg program mellett: sportlehetőségek, láthatatlan színház, dupla kávék, táncház, teaház, tízpercezések. A hét témája az *Igenek és nemek* címet kapta, mégis annyi minden mást is adott nekem, amit nem csak az emberi kapcsolataimban fogok kamatoztatni. Megismertem jobban Istent és önmagamat. Újra átértékelődik minden, mint amikor megtér az ember, máshogy látja a világot, és nem is akarja úgy látni, mint azelőtt. Mindenki eszméletlenül figyelmes, jószándékú, önzetlen és őszinte. A csoportbeszélgetéseken mindenki kivette a részét, kicsit meg is lepődtem, hogy mindenki milyen aktív volt, az aznapi témán belül nem maradt egy kérdés sem, mindent kiveséztünk, és nem voltak tabuk. Akiket pedig tavaly megismerhettem, azokkal mindent ott folytattunk, ahol tavaly félbehagytuk. A hét utolsó napján sajnos elfogott megint az az érzés, hogy most egy éven keresztül ismét honvágy fog majd el. Hálás vagyok mindenkinek, és alig várom már, hogy újra nyár legyen!

(*Balatonszárszó, 2019. augusztus 5-11.,* Ficsór Blanka)

SZERZŐ **NAGY HENRIETTA**

Sófár dicsőítő iskola 2019-ben

Az idei Sófár dicsőítő iskolában kb. 15-en voltunk jelen Kecskemétről, mindannyian más-más indíttatással. A sokféle kurzus, műhely, társaság és délutáni program olyan lehetőségeket nyitott meg számunkra, ami nagyon intenzív volt és nagyon mély. Fejlődtünk a zenei, irodalmi, művészetterápiás kurzusokon, közös gyakorlásokon, de ami ennél is fontosabb talán, hogy a Sófár közösségben tanultunk arról is, hogy mit jelent „elégnek" lenni. A tábor fő témája ez volt: „*Elég néked az én kegyelmem.*" (2 Kor 12,9), és minden este az igehirdetésekben az élet különböző területein boncolgattuk azt, hogy hogyan jelenik meg az „elég" kérdése pl.: a párkapcsolatokban, az önmagunkkal való kapcsolatban, a bűneinkkel kapcsolatban. Ahogy a téma mélyült, és vezetett bennünket, úgy azt vettük észre, hogy a beszélgetések, a dicsőítések, a közös imádságok, az egymás mellett töltött csendes percek is mélyülnek. Isten Szentlelke munkálkodott sokak életében, a miénkben is. Nem csak megértettük, mit jelent, hogy „elég nekünk a kegyelem", de meg is tapasztaltuk, amikor nem sikerült egy-egy akkordot lefogni, egy dallamot tisztán eljátszani, egy jó verset írni, vagy éppen amikor csendes imában vagy a dicsőítésben magunkkal szembesültünk. Sőt megtapasztaltuk azt is, hogy ebbe az „elégbe" beletartozik a másik, aki ott van mellettünk, és neki se sikerül, és ő is küzd magával, de együtt vagyunk benne. Benne a kegyelemben, ami elég nekünk.

SZERZŐ SIPOS MÓNIKA

Sionosok makói kiruccanása

Magyarország a fürdők országa, kiváló geológiai adottságokkal bír a Kárpát-medencében: a földkéreg 10 kilométerrel vékonyabb a világátlagnál, és ahol csak elkezdenek kutakat fúrni a sík vidékeken, ott jóformán mindenhol gyógyhatású termálvíz tör a felszínre. Útja során magába oldja azokat az ásványi anyagokat és sókat, amelyek egyes betegségek leküzdéséhez nélkülözhetetlenek.

A történelem során változott a fürdőkultúránk mind a szokásokat, mind a látogatók körét tekintve. A gyógyulni vágyó fürdőzők mellett a kikapcsolódást igénylők száma megnövekedett. Míg a XIX. században a fürdők látogatása az előkelők privilégiuma volt, a teljes szezonban itt időztek, addig mára bárki számára elérhető, és leggyakrabban csak egy-egy napot töltenek ott az emberek pihenésképpen. A fürdők népszerűsége töretlen, nem csak a nyári időszakban. Fürdőkomplexumok épülnek, a korábbiakat felújítják, korszerűsítik. Az egészség megóvása, a rekreáció turisztikai vonzerő.

Nyárvégi kirándulásunk, a fürdőlátogatás helyszíneül egy, a kecskeméti idősebb korosztály számára kevésbé ismert, kevésbé elérhető komplexumot választottunk, Makót. A távolság leküzdése egyénileg nehézségekbe ütköző, de közösségi programként jól megvalósíthatónak bizonyult. Az autópályán töltött utazás ideje nem befolyásolta hátrányosan a jelentkezőket, míg az épületegyüttes jelentős vonzóerővel bírt, igazi kuriózum, látványosság volt a Hagymatikum.

A teljes program költségeit (utazás, belépőjegyek, ebéd) az EFOP-1.3.7-17-2017-00259 pályázatból finanszíroztuk, így a résztvevőknek ingyenes volt. A jelentkezők körét kiterjesztettük a SION Nyugdíjasház és Gondozási Központ dolgozói számára is, akiknek szintén felüdülés volt ez a néhány, gyógyvízben töltött óra. Jelenlétükkel ugyanakkor hozzájárultak ahhoz, hogy klubtagjaink nagyobb biztonságban érezhessék magukat a nem mindennapi körülmények között is. (Felügyelet, tájékozódás segítése, tálcás étkeztetés megoldása stb.)

A marosi gyógyiszap és gyógyvíz hatását már az 1900-as évek közepén felismerték, 1956-ban elindult a kútfúrás és a fürdőépítés Dr. Batka István reumatológus főorvos kezdeményezésére. A termálvíz reumás betegségeket gyógyító hatása közismertté vált, nemcsak a hazai, hanem a külföldi közönség körében is. Az Egészségügyi Minisztérium a makói termálvizet 1988-ban gyógyvízzé nyilvánította. Az európai viszonylatban is egyedülálló fürdő mostani formájában 2012. január 20-án nyílt meg.

A Hagymatikum organikus épülete Makovecz Imre Kossuth-díjas építész tervei alapján készült. A gyönyörűen megformált kupolák, a természetességet sugárzó faelemekkel ékesített belső tér hangulata is magával ragadó volt. A nyári meleg idő, a kellemesen meleg vizű medencék, a 37 °C-os termálvíz mind kedveztek az idős emberek közérzetének – akár kint, akár belső térben fürdőztek. Az ebédet a helyi étteremben rendeltük meg, és közösen fogyasztottuk el. Jóleső fáradtsággal, napbarnítottan érkeztünk haza épségben, Isten segedelmével.

SZERZŐ T. KABAI VIRÁG

Befőzés a diakóniai szolgálatban

„Az én Istenem pedig be fogja tölteni minden szükségeteket gazdagsága szerint, dicsőséggel Krisztus Jézusban.*” (Filippi 4,19)*

Aki egy kicsit is nyomon követi a gyülekezeti diakónia szolgálatát, bizonyára meghallotta azt az évek óta nyáron elhangzó hirdetést, hogy: kérjük a gyülekezet tagjait, a befőzések alkalmával gondoljanak a rászoruló testvéreinkre is. Erről a gyűjtésről szeretnék kicsit beszámolni.

A diakóniai szolgálatunk célcsoportja gyülekezeti tagjaink körében is sokféleképen értelmezett. De talán abban az egyben konszenzus van a különböző nézetek között, hogy ez keresztyén kötelességünk. Mindig, minden időben tennünk kell. Ezért nemcsak az a diakónus feladata, hogy a hozzá fordulókat megpróbálja segíteni, hanem az is, hogy lehetőséget teremtsen arra, hogy minél többen találják meg azt a tevékenységet, hol a legjobban tudják a felebarátukat szolgálni.

A nyári befőzés is jó alkalmat szolgáltathat erre. Csupán arra van szükség, hogy egy, esetleg két üveggel több lekvárt vagy befőttet készítsenek a szorgos kezek.

Minden évben nagy örömmel látjuk, hogy sokan hallották meg a kérő szót, és számtalan felcímkézett, friss befőttel ajándékozzák meg a diakóniai munkát. Hála legyen Istennek ezért!

Ezek a befőttek/lekvárok színesítik a szegények közötti szolgálatot. Nagy segítséget jelent annak az anyukának, aki ezzel egészíti ki a súlyos fogyatékkal élő gyermeke étkezését vagy a nagyon kevés nyugdíjból élő idős asszonynak, aki leginkább ezért csenget be időről időre a diakóniai központ kapuján.

Ebből áll számtalanszor a tanodás gyermekek uzsonnája vagy a nyári táborok tízóraija is.

A lekvárfőzés közösséget is teremt. A nyári szünet után a nőszövetség asszonytestvérei a diakóniai szolgálatot szeptember első hétfőjén sütőben készült szilvalekvár főzésével kezdték meg. Amíg a lekvár a tűzhelyben rotyogott, volt idő az imádságra és a szilvásgombócok elkészítésére is, amit ebédre közösen fogyasztottunk el.

Ebben az évben is, annyi adományt kaptunk, ami a következő szezonig bőségesen ellátja szolgálatunkat.

Köszönjük a gyülekezet támogató segítségét!

SZERZŐ BÁN MAGDOLNA, FARKAS DÓRA, LIPÓTHNÉ GYULAI ANIKÓ

Beszélgetés az úszóiskola vezetőjével, Beke Mátéval

A nyár jelentős részét a munkahelyemen töltöttem, így akarva-akaratlan is, ha éppen mentem ebédelni a kiskonviktusba, vagy indultam haza, az udvaron lépten-nyomon úszótáboros gyerekekbe botlottam. Máté iskoláink volt diájaként két évvel ezelőtt indította el szinte a szünidő egészében tartó nyári úszótáborait. Örülünk neki, hogy visszahúzta a szíve hozzánk, és ilyen szorosan kötődik intézményeinkhez, kollégáinkhoz. Ismerjék meg ezt a nagyon szerény, de igen ambiciózus fiatalembert!

Honnan ismerhetünk téged, és hogyan kerültél a vízbe?

Ide jártam a református általános iskolába, és a gimnáziumban érettségiztem. Amikor 12 év után befejeztem az iskolát, elkezdtem dolgozni. Katona szerettem volna lenni, ez volt az eredeti elképzelésem, de ezt a szüleim nem támogatták. Aztán úgy alakult, hogy minden munkám a vízhez kötődött: dolgoztam vízimentőként, úszómesterként, vízi versenybíróként. Egyszer úgy adódott, hogy Budapestre egy úszóiskolába mentem dolgozni, ott csöppentem bele az oktatásba. Nagyon megtetszett ez a munka.

Később Jakabszálláson dolgoztam segédedzőként a volt edzőm mellett, aztán itt a refiben is oktattam. Akkor még nem saját név alatt, hanem másnál. Budapesten kisebb-nagyobb egyesületeknél dolgoztam, ezek közül a legkiemelkedőbb Hosszú Katinkáék úszóiskolája volt. Eközben hétvégenként visszajártam Kecskemétre, ide a refibe beugrós úszómesternek, emellett oktattam is. Akivel együtt tanítottam, ő abba akarta hagyni, és én folytattam tovább a munkáját. Innen indult. Most már Kecskemét mellett Nagykőrösön is dolgozom, és többen vagyunk, mint kezdetben.

Edzői képesítésem van, és most tanulok Szegeden az egyetemen szakedzői szakon.

Az iskola elfogadja az elfoglaltságaimat, jól

tudok tanulni munka mellett. Nálam előbb volt meg a gyakorlat és a tapasztalat, mint a lexikális tudás.

Mennyire volt nehéz kezdőként pedagógiai végzettség nélkül gyerekekkel foglalkozni, fegyelmet tartani?

A gyerekek odafigyelnek rám, van tekintélyem. Kezdetben voltak aggályaim, hogyan fogok a gyerekeknek megtanítani bármit, miközben még én is tanulok, mit fognak szólni hozzám a gyerekek és a szülők. De szerettem csinálni, és minden jött magától. Sokan dicsértek, láttam a munkám eredményét. Nem könnyű, de szerintem az örömteli pillanatokért megéri, például, amikor egy gyerek megtanul úszni. Amennyi energiát elvesznek a gyerekek, azt vissza is adják, hiszen megölelnek, szeretnek.

Hogyan jött a táboroztatás ötlete?

Ez a második év, hogy táboroztatunk. A tavalyi volt az első SwimMate tábor. Sokan fogadtak örömmel, akik korábban is nálam úsztak, azok jöttek a táborba is. Akkor még nem volt olyan magas a létszám. Egy tábort irányítani, napirendet beosztani nehéz dolog, ezt nekünk is tanulni kellett. Sok tanulságot hordozott számunkra az első nyár.

Hányan segítik a munkádat?

Tavaly ketten-hárman voltunk, idén már kilencen. Ebből hatan itt is dolgoznak az oktatási intézményekben. Összesen nyolc héten keresztül voltunk együtt a gyerekekkel, amit nagyon jó lehetőségnek tartunk, hiszen sok szülőnek problémát jelent megoldani a nyári szünetet, és ez egy megnyugtató megoldást jelent számukra. Reggel fél 8-tól délután fél 5-ig tartalmas elfoglaltságot próbálunk szervezni a jelentkezők számára, az sem jelent gondot, hogy különböző korcsoportú gyerekek kerülnek össze egy-egy héten. Az elsődleges szempont az, hogy egy szintről feljebb jussanak, de a közös játék és élmények is fontosak.

Hogy néz ki egy nap a táborban?

Amikor azon gondolkodtam, milyen programok legyenek a táborban, a saját élményeimet vettem elő, hogy táborozó gyerekként nekem mi tetszett és mi nem. Egyik fő szempont volt számomra, hogy tanuljanak úszni, ne csak lubickoljanak, hanem tudást adjak át nekik. Emellett a másik fő szempont az volt, hogy a teljes étkezést mi biztosítjuk, az ételérzékenységet is figyelembe tudjuk venni.

A táborban kézműves- és tornafoglalkozások színesítették a napokat. Napi két úszás mindig volt, ahol csoportbontásban vettek részt a gyerekek. Ezt úgy kell elképzelni, hogy első nap mindig felmérjük a gyerekeket, eszerint csoportokba osztjuk őket: ebihal (kezdő), delfin (haladó szint), cápák (úszni tudók). Ezeken a csoportokon belül is kettő-kettő kisebb csoportot szoktunk kialakítani. Kis létszámú csoportokban szeretek oktatni azért, hogy a gyerekek tanuljanak is valamit. Már a jövő évi táborokra érkeznek a jelentkezések, de változni fog a módja, a meghatározott létszám fölött már nem fogunk tudni gyereket fogadni.

Milyen tematika szerint tanítjátok a gyerekeket úszni?

Szeretném elérni, hogy a gyerekek fejlődjenek az egy hét alatt. Például egy olyan gyereknél, aki még a vízbe sem meri beletenni a

fejét, nagy előrelépés, ha a hét végére eljutunk oda, hogy már nem fél a víztől. Kezdő szinten a helyes levegővétel a cél, és hogy alapszintű lábtechnikájuk legyen, valamint hogy ne a medence falát fogják, hanem az úszódeszkát. A kezdőknél az első lépés a gyorsúszó és hátúszó láb- és kartempó elsajátítása és a kartempó hozzácsatolása. Egy szinttel feljebb vannak a haladók, akik már tudják a láb- és kartempót, náluk a láb- és kartempó technikájának javítását szoktuk elvégezni, illetve a gyorsúszásnál az oldal levegővételt javítjuk. Ha marad idő, elkezdjük a mellúszást. Minden nap belefér egy kis játék is a vízben. Labdajátékokat, karikafelhozót szeretik a gyerekek. Nálam dicséretként, jutalomként lehet játszani, így ezt jobban értékelik a gyerekek.

Az úszástanítás tematikája már nem az, mint régen volt. Én úgy oktatok, hogy a gyorsúszással kezdünk. Úszásnempárok vannak, gyorsúszás és hátúszás az első, a mellúszást pedig a pillangóval párosítják. Ez az edzéseknél, oktatásnál is így van, mert így jobb. Kecskeméten én kezdtem el először így oktatni.

Kizárólag gyerekeket oktatsz?

Nem, felnőtteket is. Felnőttként is meg lehet tanulni úszni, bár lehet, az az úszás technikailag nem lesz annyira szép, mint ha valaki gyerekként tanul meg úszni, de biztatok mindenkit, hogy soha nem késő.

Honnan érkeznek a gyerekek a táborokba?

Nemcsak Kecskemétről, hanem környező városokból, sőt országokból is. Volt például Dániából, Angliából is diákunk, aki a nyári szünetre jött haza a szüleivel, és beírták a táborba. A szülők elmondása alapján itt többet fejlődtek a gyerekek, mint külföldön, ami nagyon jó visszajelzés nekünk. Például az idén a szülők, ismerősök szervezésében Lajosmizséről csoportosan jöttek a gyerekek a táborba. Az külön boldogság számomra, hogy miközben az egész gyerekcsoportért, kollégáimért is felelősséggel tartozom, nagyobb sérülésektől mentesen telt el a nyár.

Családod hogyan támogat a munkádban?

Családomról annyit kell tudni, hogy négyen vagyunk testvérek. Mindannyian ide jártunk általános iskolába, és hárman a gimnáziumba is. Édesapám egy ideig itt dolgozott a refiben ételszállítóként, és az uszoda építkezésénél is jelen volt. Most karbantartóként és futárként dolgozik, anyukám laboráns egy helyi cégnél. Bátyám Budapesten dolgozik egy gyógyszergyártó cégnél, biomérnökként végzett, nővérem grafikus, öcsém pedig zenével foglalkozik. Összetartók vagyunk, de mindenkinek megvan a saját személyisége. Talán lelkiekben a nővéremmel állunk egymáshoz legközelebb.

Hogyan találtátok ki a nevet és a logót?

Még egy barátommal találtuk ki a SwimMate-t, és Budapesten egy ismerősöm tervezte meg a logót. Nővérem pedig sokat segít nekem abban, hogy a grafikai részeket ő tervezi meg, így a plakátjainkat, szórólapjainkat ő készíti.

Adódik a kérdés, hogy mikor és hogyan tanultál meg úszni?

Öt éves koromban kezdtem el úszni, és én még a régi uszodában tanultam, edzésekre is oda jártam.

Legjobb eredményem a saját korosztályomban országos szinten a 14-15. hely volt.

A versenyszerű úszás mellett más sportokat is kipróbáltál?

Tíz évig úsztam versenyszinten, emellett hét évig fociztam, és harsonáztam is. A kudarcokat a focicsapatban nehéz volt feldolgozni, mert én mindent beleadtam, de a többiek nem mindig. Nem szerettem a kivételezést gyerekként sem, és most sem. Akik hozzám járnak gyerekek, azokat is egyenlően kezelem, nem kivételezek senkivel sem.

Amikor választanom kellett a foci és az úszás között, az úszást választottam. Heti 10 edzésem volt, reggel és délután is vízben voltam.

Ki az úszásban a példaképed?

Nehéz kérdés, de azt hiszem, hogy Gyurta Dániel. Gyerekként volt vele egy élményem: Dunaújvárosba mentünk versenyre, és ott megjelentek a nagy magyar úszók. Egyedül Gyurta Dani maradt velünk a kollégiumban, mert azt mondta, ő a csapattársaival marad, mindenki más szállodában lakott. Azóta is követem az ő munkásságát, nyilatkozatait.

Mesélj egy kicsit a hosszú távú terveidről!

Úgy tűnik, belevágunk egy nagyobb dologba, ami egy sportegyesület létrehozása és a versenyeztetés elkezdése. Eddig vállalkozó sportiskolaként működtünk, most már sportegyesületként szeretnénk tovább dolgozni. Ugyanúgy én fogom irányítani, csak sokkal bonyolultabb, összetettebb szervezést fog igényelni, tisztségek lesznek. Azért jutottunk erre az elhatározásra, mert versenyeztetéssel is szeretnénk foglalkozni, mivel nem csak oktatók, de edzők is dolgoznak nálam, és a szülők részéről is felmerült az igény, hogy örülnének ennek. Minden gyerekben hiszek, kitartással, szorgalommal sok mindent el lehet érni. Viszont nemcsak testileg, de szellemileg is bírniuk kell a gyerekeknek, el kell tudniuk hordozni azt a terhet, amit az edzések jelentenek. Ez nyilván az egész családon is múlik, hiszen nekik is áldozatot kell vállalniuk.

Ezeken kívül a felnőttek úszásoktatását is szeretnénk népszerűsíteni, teret adni neki. Sok felnőtt szeretne úszni, csak néha félnek ezt bevállalni, és sok helyen nincs is rá lehetőség. Mi fiatalos csapat vagyunk, és azt szeretnénk, hogy feladatként, és nem problémaként tekintenének erre a tanítványaim. És akkor közösen sok mindent meg tudunk oldani. Volt olyan tanítványom, aki 65 évesen tanult meg pillangózni.

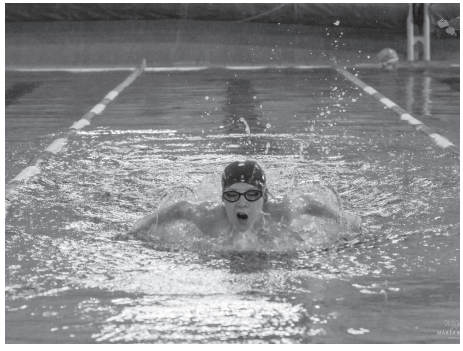

SZERZŐ **SZARVAS FANNI**

10. c-sek az Adriai-tenger partján

Előző év decemberében mi, 10.c-sek a Székely-Kapuk-ZöldKapuk pályázat keretein belül betlehemes műsort készítettünk és adtunk elő számos helyen. Munkánk gyümölcseként egyhetes horvátországi utat nyertünk, melyre augusztus végén került sor.

Baska Vodában, egy kicsiny faluban, egy tábor területén voltunk elszállásolva, ahonnan minden nap kirándulni mentünk. A hetet 84 romániai magyar fiatallal töltöttük.

Jártunk Splitben, Diocletianus palotájában, és Omišban a vállalkozó szelleműek felkapaszkodhattak a hegytetőn található fellegvárba. Hajókáztunk Makarskáról Brač szigetére, és jártunk Boszniában Medugorjeben, majd Mostarban is.

Minden napunk fontos eleme volt a fürdőzés a tengerben és az önfeledt jókedv.

Életre szóló élményekkel gazdagodtunk, új ismereteket szereztünk, barátokra leltünk. Isten áldása volt utunkon.

SZERZŐ **SERES NÓRA, JÁNOSYNÉ BÁNSZKY ZSUZSA**

Csiperósok Cataniában

Idén másodszor jártunk Cataniában a Csipero csereprogram jóvoltából. Tizenegyedikes, tizenkettedikes diákokkal utaztunk, akik nagyon önállóak, megbízhatóak voltak mindannyian. Ahogy az lenni szokott, problémák azért adódtak, amiket az olasz szervező tanárok lenyűgöző rugalmassággal és lazasággal kezeltek. Minden léptünket számontartották, gondoskodtak rólunk, kézről kézre adtak egymásnak. A tanári kar újabb tagjaival ismerkedtünk meg, majd az utolsó esti koncerttel egybekötött pikniken szülőkkel is, akik finomabbnál finomabb ínyencségekkel láttak vendégül bennünket. Közben pedig számukra még zajlott az érettségi-felvételi időszak, így volt olyan diákunk,

Az Adriai-tenger partján

aki ízelítőt kaphatott mindkettőből, mert a vizsgán teljes létszámban megjelenő olasz fogadócsaládjával együtt végighallgatta a feleleteket.

Megható volt a vendégszeretet, tapintat, figyelem, amivel körülvettek bennünket. Jó lenne megtanulni azt a könnyedséget is, amivel a felmerülő problémákat kezelték olasz barátaink.

Idén már olaszul tervezgettük fogadótársammal, hogy miket fogunk meglátogatni, hiszen két évvel ezelőtt annyi szép emlékkel és ambícióval tértem haza, hogy másodszori látogatásomra megtanultam ezt a dallamos nyelvet. Az ottani iskola és annak tanári kara, a zene iránti elhivatottság, a szívélyes fogadtatás, Catania zajos, de vibráló utcái már ismerősként köszöntek vissza. Idén eljutottam Siracusa híres antik amfiteátrumába, az Etna vulkán tetejére, az Etnaland vízi csúszdáira, számos parkba és újabb strandokra is. Megkóstoltuk a létező összes fajta pizzát, megismerhettük, milyen az igazi halpiac szaga és mennyire sós a tenger.

A párok között, ha nem is mély barátság, de valamiféle kulturális kapocs szövődött. Köszönöm a Csiperónak az egész csoport nevében, hogy megtapasztalhattuk, milyen színes a saját és más európai országok kultúrája.

(Minárovics Réka)

SZREZŐ **HORDÓS ADÉL, RŐFÖS-HORVÁT JUDIT**

Kárpát-medencei Magyar Református Középiskolák XXIV. találkozója Hevesben

Felejthetetlen élmény maradt számunkra a Heves megyében eltöltött négy nap. Július 4-én délután négy órakor utazásunk kezdetét vette Heves felé, kiváló sofőrünknek köszönhetően gyorsan megérkeztünk. A regisztráció után az épület aulájában ifjúsági keresztény énekeket énekeltünk hangszeres

Csiperósok Cataniában

kísérettel. Majd részt vettünk egy istentiszteleten, amelyen Gordos Attila esperes úr prédikált. Vacsora után Arany János Daloskönyvéből hallhattunk ízelítőt Dsupin Pál és Csörgő-Herczeg László előadásában.

Másnap a reggelinket a szálláshelyen fogyasztottuk el. Utána fakultatív programon vehettünk részt, volt lehetőségünk meglátogatni Hevesen a Háziipari Szövetkezetet és a Helytörténeti Múzeumot. Mi a múzeumba mentünk, ahol Kő Pál faragómester galériáját, majd a hevesi helytörténeti kiállítást tekintettünk meg az őskortól kezdve egészen az 1956-os forradalomig. Ebéd után a poroszlói Ökocentrumba indultunk, ahol 3D-s természetfilmet nézhettünk meg, amely a Tiszatavi élővilágot mutatta be egy év körforgásában. A délután folyamán körbecsónakáztuk a tavat. Este tábortűz mellett helyben sütött kenyérlángossal és pizzával kínáltak meg minket. Kátai Zoltán Kossuth-díjas énekmondó kalauzolt el bennünket a középkori históriás énekek világába. Az értékes előadást követően Jászapátin éjszakai fürdőztünk hajnali egy óráig.

A szombat délelőtti órákat Átányban töltöttük el, ahol az áhítatot követően bejártuk a helyi hagyományőrző parasztházakat. Később Eger felé vettük útirányunkat, ahol az egri várban korhű öltözetet viselő idegenvezetőkkel barangoltunk vissza a 16. század közepére. A szabadidős program után Hevesre visszatérve a Művelődési Központban a Blaha Lujza Színjátszó Egyesület Kaviár című előadását tekintettük meg.

Utolsó napon a programzárás keretében közleményt adtak ki, amely a közoktatással kapcsolatos változtatási kérvényeket tartalmazta. A záró istentiszteletet díszebéd követte az átányi közösségi házban. Majd élményekkel gazdagodva, újonnan szerzett barátainktól elbúcsúzva hazautaztunk. Köszönjük a lehetőséget tanárainknak és egyházunknak, hogy részesei lehettünk a Kárpát-medencei Magyar Református Középiskolák XXIV. találkozójának.

Gimnáziumunk új tanárainak bemutatkozása

MÁRTON ESZTER

Középiskolai tanulmányaimat a Kiskunhalasi Református Kollégium Szilády Áron Gimnáziumában folytattam, amelynek szellemét a Kecskeméti Református Gimnázium ismét felidézi.

Az érettségit követően felvételt nyertem a Szegedi Tudományegyetem magyar és német szakára. Mindig is az irodalom volt a legkedvesebb tantárgy számomra, így azon szerencsések közé tartozhatok, akik valóban azt tanulták és taníthatják, amit szeretnek, lényük egy részéhez tartozik. Nekem az irodalom

maga a művészet. Emellett természetesen közel áll hozzám minden humán tárgy és az idegen nyelvek.

Egyetemi tanulmányaim utolsó évében Nagykőrösön, a Toldi Miklós Élelmiszeripari Szakgimnáziumban helyezkedtem el, ahol nyolc évig tanítottam németet, illetve magyar nyelv és irodalmat. A nagykőrösi évek alatt közelebb kerültem a kecskeméti kultúrához, megszerettem a várost. Így ezekben az években született meg az az elhatározás, hogy a pályámat Kecskeméten szeretném folytatni. Tavaly költöztem ebbe a hangulatos városba, ahol a Kocsis Pál Mezőgazdasági és Környezetvédelmi Szakgimnáziumban helyezkedtem el, szintén magyar-német szakos tanárként. Majd az a megtiszteltetés ért, hogy nyár végétől a Kecskeméti Református Gimnáziumban taníthatok. A gimnázium pezsgő szellemi élete, az áhítatok, közös programok felidézik középiskolai éveimet, amelyeket Kiskunhalason töltöttem. A családom szintén itt él, akikhez szoros kötelék fűz. Mellettük barátokkal is szeretem megtapasztalni közös utazások, kirándulások, mozifilmek élményét. Közel állnak hozzám a művészetek, a zene és a könyvek mellett a filmek világa is.

Úgy gondolom, a Kecskeméti Református Gimnáziumban lehetőségem nyílik arra, hogy az irodalom tanításába egy kis fűszert csempésszek, s a németet is érdekessé tegyem a diákok számára. Remélem, hogy a fent említett kedvelt időtöltéseimet együtt is átélhetjük majd.

SZABÓNÉ HLAVATI GABRIELLA

2006-ban végeztem a Szegedi Tudományegyetem matematikatanár szakán. Először Mezőhegyesen tanítottam a Harruckern János Közoktatási Intézményben (Hunyadi János Gimnázium, Szakképző Iskola, Speciális Szakiskola, Alapfokú Művészetoktatási Intézmény, Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény, Nevelési Tanácsadó és Kollégium), majd a szentesi Pollák Antal Szakgimnázium és Szakközépiskolában mint középiskolai matematikatanár. Helvéciára költöztünk, ahol a helyi általános iskolában dolgoztam öt évet mint matematikatanár, osztályfőnök és a felsős munkaközösség vezetője.

VAJDA CSABA

Kaposvári születésű vagyok, a Táncsics Mihály Gimnáziumban érettségiztem, majd a szegedi Juhász Gyula Tanárképző Főiskolán szereztem diplomát magyar-történelem szakos tanárként 1993-ban. Közben a szegedi József Attila Tudományegyetem történelem szakát is elvégeztem. Első munkahelyem a kecskeméti ÁFEOSZ Közgazdasági, Kereskedelmi Szakközépiskola volt, amelynek neve 2016-tól változott Gróf Károlyi Sándor Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégiumra. Tavaly óraadóként kezdtem dolgozni a református gimnáziumban.

Legszembetűnőbb sikereim a tehetséggondozásban voltak. Készítettem fel diákokat történelem

tárgyú versenyekre: Örökségünk 48, *Koháry István megyei történelemverseny 11. évfolyamosoknak*. Továbbá komplex társadalom- és uniós ismeretekre épülő: *Polgár az európai demokráciában* versenyre, amelyet felkarolt a Nemzeti Választási Iroda *Túl az első X-en* címmel. Az Európa Unióval kapcsolatos ismereteket számon kérő versenyek: *Mit tudsz a NATO-ról?, Európa 2000, Otthon vagy Európában*. Honismeretre építő: *Mítosz és történelem, országos iskolaszövetkezeti vetélkedő.* A szaktantárgy legrangosabb versenyén, az Országos Középiskolai Tanulmányi Versenyen diákjaim közül öten kerültek a döntőbe, így tanítványaim a gimnazista diákok között is megmérettettek és elismerést szereztek.

Kecskemét Megyei Jogú Város eredményes oktató-nevelő munkámat és sikeres versenyfelkészítésemet 1996-ban, 2000-ben, majd 2006-2010-ig minden tanévben oklevéllel ismerte el. Sokéves munkámat elismerve a Szakképzési Centrum 2018-ban az Év tanára kitüntető címet adományozta, amelyet korábban a várostól is megkaptam. A legsikeresebb versenyfelkészítőként érdemeltem ki kétszer is elismerő oklevelet a Szakmai Középiskolásokért Kulturális Egyesülettől. 2006-ban az ÁFEOSZ-COOP Szövetség Szövetkezeti Érdemrenddel tüntetett ki. A Honvédelmi Minisztérium emlékplakettel jutalmazott 2002-ben az ifjúság kiemelkedő honvédelmi neveléséért. 2016-ban a Nemzeti Választási Iroda, az Európai Parlament Tájékoztatási Irodája és a Civitas Egyesület oklevéllel ismerte el versenyfelkészítői eredményes munkámat.

1993-ban nősültem, feleségem a Vásárhelyi Pál Általános Iskola tanára a Petőfivárosban, ahol élünk. Két fiunk van: Zsombor gazdasági informatikusként dolgozik Budapesten egy multinacionális cégnél fejlesztőként, Szabolcs harmadéves vegyészmérnök hallgató a Műegyetemen. Kedvenc időtöltésem a sportolás. A városi asztalitenisz- és teniszbajnokságok sikeres és lelkes résztvevője vagyok.

Márton Eszter

Szabóné Hlavati Gabriella

Vajda Csaba

SZERZŐ FISCHER BOGLÁRKA

Psalmus Kórus Erdélyben – Jöttünk, láttunk, visszamennénk!

Talán, ezek azok a szavak, amelyeket valamennyi kórustársam nevében mondhatok a július elején lezajló erdélyi kirándulással kapcsolatban.

Július 5-8. között felejthetetlen élménnyel gazdagodtunk, mesébe illő környezetben, Erdély földjén. Szerencsére az időjárás is kedvezett nekünk. A meglehetősen hosszú és meleg buszúton rengeteget beszélgettünk, nevettünk, és jó néhány új barátság vette kezdetét. Ezúton is köszönjük a hátul utazó fiúcsapatnak, hogy egy percre se hagyott alább szórakoztató kedvük.

Ezalatt a négy nap alatt egy percig sem unatkoztunk. Hála tanár úrnak, jobbnál jobb programokon vehettünk részt, megismerve így a Székelyföldet. Sőt idegenvezetőnk is volt egy igazán művelt, vicces és nem utolsósorban harsány zenepedagógus, Köllő Ferenc személyében.

Néhány példa a megállóhelyek közül:

Körösfő, Kolozsvár, Csíkszereda, Csíksomlyó, Nyerges-tető, Madéfalva, gyergyószentmiklósi örmény templom, Arad, Gyulafehérvár. S persze a kihagyhatatlan turistalátványosságok sem maradhattak el (gondolok itt a Békás-szorosra és a Gyilkos-tó melletti sétánkra).

Sokunkban emlékezetes élmény marad az 1000 Székelylány fesztivál, amelynek megnyitóján vehettünk részt. Ekkor igazán megízlelhettük és csodálhattuk az erdélyi magyarok összetartását, kedvességét, gyönyörű népviseletét és táncait.

Természetesen mindezek mellett szolgáltunk, énekeltünk a körösfői és a csíkszeredai református templomban, a csíksomlyói kegytemplomban, és a Szent Ágoston katolikus templomban, a gyulafehérvári Szent Mihály-székesegyházban. A szolgálatok nagyszerűen sikerültek, és jólestek a dicsérő szavak és a nagy tapsok a közönség részéről.

A szállásunk Csíkcsomortán volt, ahol hatalmas vendégszeretettel és finomabbnál finomabb ételekkel vártak minket. Szerencsére többször is megálltunk útjaink során a Kauflandokban, ahol az igazi kihívást a rövid bevásárlási idővel futott harcunk jelentette.

Kórusunknak ez egy nagyszerű, összekovácsoló kirándulás volt. Bárkit kérdeztem is a jelenlevők közül, mindenki csak annyit mondott: Menjünk többször ilyen utakra! Köszönjük Majzik Ágnes tanárnő, Monostori Ferenc tanár úr és Jámbor Zsolt tanár úr gondoskodását! Köszönjük a Kecskeméti Református Egyházközség támogatását!

A körösfői református templomban

Koncert a Szent Ágoston templomban

Gyilkos-tó

Pihenő a Békás-szoros hatalmas sziklái alatt

Nyergestetőn

Koncert a csíkszeredai református templomban

SZERZŐ BÁN MAGDOLNA, T. KABAI VIRÁG

Interjú Marozsiné Suhari-Nagy Erzsébettel

Hitoktatóinkkal készült riportsorozatunk következő alanya a pályán éppen ebben az esztendőben 25. évét ünneplő általános iskolai tanítónéni: Zsóka néni, ahogy a gyermekek hívják. Ebben a tanévben a 2.b osztályfőnöke. Régóta gyülekezetünk oszlopos tagja, a gyermek-istentiszteletek egyik szervezője. Szelídsége, nyugodtsága, mindig mosolygós arca még a legrosszabb gyermeket is lecsendesíti.

Hogyan és mikor kapcsolódott be a gyülekezet életébe?

A kecskeméti gyülekezetben születtem, nőttem fel. Itt kereszteltek, konfirmáltam, jártam ifire. A református templomban kaptunk áldást a házasságunkra, a református temetőben búcsúztattam el szüleimet békében.

Honnan származik a család, mit tudhatunk szüleiről, férjéről?

Szüleim református családokban nőttek fel: édesanyám Kunszentmiklóson, édesapám Ballószögben. A munka miatt költözött édesapám Kecskemétre, és házasságkötésük után édesanyám is a városba jött. Családunk, rokonságunk nagyobb része szintén református.

Kései gyerekként születtem, édesanyám 40 évesen adott életet nekem. Egykeként nőttem fel minden áldásával és hátrányával. Nagyon boldog gyermekkorom volt. Édesanyám minden vasárnap a templomba vitt kiskorom óta. Nagymamám Képes Bibliája volt a kedvenc könyvem, szerettem nézegetni az illusztrációkat benne. Nem beszélve arról, hogy mindig megtaláltam azt a pénzt, amelyet édesanyám odatett nagymamának. Keresztapám református lelkészként sokat foglalkozott velem, nagyon sok hitmélyítő könyvet, ajándékot, tábori részvételi lehetőséget kaptam tőle ajándékba. Rengeteg együtt töltött idő, élmény és emlék él bennem vele kapcsolatban. Nagyban hozzájárult ahhoz, hogy hittanoktató lettem.

Férjemet a Katona József könyvtárban ismertem meg, ahol két évet dolgoztam az érettségim után. A két könyvtári év között egy esztendőt töltöttem el Németországban egy Haustöchterschule (házilányiskola, Németországban kötelező egy év gyakorlatot eltölteni középiskola előtt) keretében.

Mikor döntötte el, hogy a tanítói pályát választja, és mi inspirálta?

Isteni inspirációként Németországban fogalmazódott meg bennem, hogy gyermekekkel szeretnék foglalkozni.

Szabó Gábor esperes úr adott ajánlólevelet a Károli Gáspár Református Egyetem nagykőrösi főiskolájára tanító-hittanoktató szakra. Négy év múlva (akkor még négyéves volt a képzés) jelentettem Gábor bácsinak, hogy az ajánlólevelet diplomára váltottam.

Miben látja a szépségét és miben a nehézségét a tanítói pályának?

A következő nemzedékeket tanítani, nevelni, példát mutatni nekik nagy élmény és felelősség. A gyakorlatban sokat tanultam a Kecskeméti Református Általános Iskolában, hiszen itt voltam szakmai gyakorlaton, és diplomaszerzés után ez az első és egyetlen munkahelyem. Öröm látni egy-egy tanuló sikereit. Szép dolog – küzdelmeiket látva – segíteni, átlendíteni őket a nehézségeken. A tanuló öröme az én örömem is; az ő szomorúsága engem is elcsüggeszt, és elgondolkodtat, hogyan lehetne megoldani a felmerülő problémát. Általában együttes erővel meg is találjuk a megoldást.

Nagyon rugalmasnak kell lenni, minden gyerek más, minden gyerekhez más út vezet, hogy sikeres legyen. Az egyénhez vezető út megtalálása a legszebb feladat a pályán.

Véleménye szerint mit jelent a gyülekezetnek az iskolához és fordítva, az iskolának a gyülekezethez tartozása?

Régen a gyülekezet szőlőskertje volt az iskola. A cél az volt: olyan fiatalokat nevelni, akik a hitük mellé tudással is felvértezik magukat, és később a gyülekezet tagjai lesznek. Ma sem kellene másképpen lenni ennek a kapcsolatnak. A gyülekezet feladata imádságban hordozni az iskoláját, tanulóit, nevelőit. Az iskola pedig úgy nevelje a diákokat, hogy örömmel, tudatosan csatlakozzanak a gyülekezethez. Az iskolát kijárják a tanulók egy idő múlva, a gyülekezetben egy egész életre helye van mindenkinek.

Hogyan élte meg az elmúlt évek nehézségeit, és hogy látja az iskola jelenlegi helyzetét?

Az iskolánkban folyó nehézségeket megelőzte életemben a családi nehézség. Osztályfőnökségről lemondva édesanyám ápolására fordítottam minden erőmet, időmet, aki a Sion nyugdíjasházban élt utolsó éveiben. Igyekeztem minél több időt vele tölteni. Eddigi életem legnehezebb és legtanulságosabb ideje volt. Hálát adok azokért az emberekért, akik akkor segítségemre voltak (gyülekezetünk diakónusai, kollégák, barátok, rokonok, lelkészek, szülők, diákok, de legfőbbképpen a férjem).

Imádságban hordoztuk néhány kollégámmal az iskola és az egyének gondjait, a sajátomat is beleértve, ez segített elviselni a terheket. Hit nélkül nem bírtam volna ki ezt a nehéz időszakot sem az iskolában, sem a magánéletemben. Megedződtem testileg, lelkileg. Iskolánkban az új vezetés új lehetőségeket, új reményeket ígér, de jó lenne a múltbeli jól működő dolgokat megtartani, a hűséges kollégákat megtartani, az újakat még jobban az iskolánkba, a gyülekezetünkbe szeretni.

„*Csak a szépre emlékezem...*”, így van mindenkivel kapcsolatban kellemes emlékképem, a régiekkel és az újakkal kapcsolatban is.

Hogyan látja az iskola szerepét a családok életében?

A család és az iskola csak együttesen nevelhet örömteli, boldog, hitben járó, kiegyensúlyozott embereket hittanoktatóként remélem, a hit- és erkölcstan tantárgy is támasz ebben a célkitűzésben. Példaként említve haláleset kapcsán beszélgetéssel, szakirodalom adásával segítünk az elvesztés szomorúságát átélő gyerekeknek, családoknak. Segítő és építő alkalom az iskola keretein belüli nevelési és egyéb előadások szervezése a szülőknek. A szülői bál, a piknik nap szintén találkozási pont, lehetőség az iskolán belüli baráti kapcsolatok építésére.

Mi a hivatásában az erőforrás, hogyan töltekezik?

A Bibliát hívom válaszul, amelyek igazak az én életemre. „*Az igaz ember hitből él.*” (Róm 1,17)

Konfirmációs igém: „*Akiket Isten Lelke vezérel, azok Isten fiai.*” (Róm 8,14)

„*Akik Istent szeretik, azoknak minden javukra szolgál.*” (Róm 8,28)

„*Mindenre van erőm a Krisztusban, aki megerősít engem.*” (Fil 4,13)

Saját szavaimmal: hitből, imádsággal, napi-kénti bibliaolvasással.

Szakmailag beszélgetésekkel, továbbképzésekkel, tanfolyamokkal, szakkönyvek olvasásával, előadásokkal. Jelenleg a Károli Gáspár Református Egyetem vallástanár-nevelőtanár szakára járok.

Ön szerint milyen lenne az álomiskola a 21. században? A mi iskolánk ebből mit valósít meg?

Iskolánk próbálkozik az álomiskola megvalósításában, mind emberileg, mind szakmailag halad a tudományos változásokkal. Az egyén és a közösség fejlődése együtt az iskolai infrastruktúra fejlesztésével a hagyományokat is szem előtt tartva lehet sikeres.

„*Gyönyörködj az Úrban, és megadja szíved kéréseit! Hagyd az Úrra utadat, Bízzál benne, mert ő munkálkodik.*” (Zsolt 37,4-5)

SZERZŐ **FARKAS DÓRA**

Kényszer?!

Szeptember, újra kezdődik minden elölről, a mókuskerékbe illik újra beszállni. A nagy kérdés azonban, hogy ki hogyan veszi az eléje gördülő akadályokat. Vannak gyerekek, akik mint minden mást, lepörgetik magukról, mondhatnánk, hogy meg se kottyan nekik egy kis izgalom vagy változás. Többen közülük pedig görcsösen ragaszkodnának valakibe vagy valamibe, ami biztonságot adhat nekik. Egy gyerek sem egyforma, mindannyian mások vagyunk, éppen ezért más módon alkalmazkodunk a változásokhoz is.

Többféle módon mutatják ki vagy éppen zárnak be a gyerekek, amikor stressz éri őket. Ezeket úgy nevezzük, hogy gyermekkori pótcselekvések. Lássuk miről is van szó!

Körömrágás: Talán ez a legfeltűnőbb a gyerekeknél. Általában a stresszhelyzet vagy a félelemérzet leképeződése. Gyakran menekülnek ebbe a kényszerállapotba azok, akiket korlátoznak mozgásukban, más tevékenységükben. Megfigyelhető, hogy a körömrágás a szigorú magatartásból ered, azaz az agresszió jele. A gyermek úgy vezeti le a benne folyamatosan gyűlő feszültséget vagy a vele szembeni agressziót, hogy saját indulatait maga ellen fordítja. Saját maga fegyelmezése a legritkább esetben segít, sokkal hatékonyabb a szorongást keltő okok megszüntetése. Hogy mi lehet a jó megoldás? A biztonságos környezet vagy személy biztosítása, annak elérése, hogy a gyermek próbáljon meg feloldódni, kényelmesen érezni magát.

Túlmozgások: Azok a cselekvések, amelyekben önmagának akar kárt tenni, tehát saját magának próbál fájdalmat okozni, az agresszió kiélésére szolgálnak. Ezekre a jelenségekre figyelni kell, és minél előbb orvosolni. Segítséget nyújthat egy jó beszélgetés, akár irányított témában. Vagy egy rajzfüzet, amibe megpróbálja kifejezni az érzéseit.

Száj harapdálása: Akkor válik szokássá, ha száraz a szája, és ezzel próbálja puhítani, vagy leszedni a száraz bőrdarabokat. Ez egy öngerjesztő folyamat, minél többet nyalja és rágja a száját, annál szárazabb lesz, és annál jobban érzi majd a késztetést, hogy ezt tegye. Segíteni kell kideríteni, hogy mi a kiváltó ok.

„*A gyerek nem gond. A gyerek feladat, kötelesség, kihívás, aggodalom, fáradtság, de nem gond. A gond a betegség, a társtalanság, a munkanélküliség, és az, ha nincs hol lakni, nincs mit enni, ha lőnek az utcán, és menekülni kell. De maga a gyerek, ez a belőlünk sarjadt, ránk bízott, ártatlan és magatehetetlen emberi lény fogalmilag sem lehet gond. A gyerek áldás.*” (Herczeg Zsolt)

Szoprán
Alt

Nyugosznak ők...

Vegyeskarra alk.: Kremán S.

1. Nyugosznak ők a hős liak Bujó csaták után

Nyugosznak ők sírok felett zöldel bokor, virány

Zöldel bokor, zöldel virány Mert vesznek ön-

tözé Hálakönnyek hullatnak az ég harmata

közé.

2., Csatázok a védelmezett nemzet csatája volt
Melyet szent szív, szent kötés ellen szarnok tiport
Zöldel bokor...

3., E sírt gyászdal örömhangokká változik
Keresztül dörgi a hazát keletről nyugotig
Zöldel bokor...

Egyházi énekkarunk megalakulása

Az elmúlt vasárnapon lélekemelő gyűlése volt annak a társaságnak, mely az egyház iránti szeretetnek és a zene kultuszának összeolvadó érzésében, ünnepi hangulatban alapította meg a kecskeméti református egyház énekkarát.

Egyházunknak ősi hagyománya és szent öröksége az, hogy a minden művészetnek a legcsodálatosabbját, a zenét kezdettől fogva szerette, művelte, és az Isten tiszteletére felhasználta. A reformáció korában volt egy nagy igehirdető reformátor, aki a Dunántúlon, Tolna megyében, Baranyában egymaga száznál több gyülekezetet alapított. Igehirdetése mellett egyik legcsodálatosabb eszköze volt a lelkek Krisztus számára való megnyerésére az ének. A zsoltároknak, vallásos énekeknek mélységes áhítata, az Isten utáni szomjúság nagyszerű kifejezése zúgott művészi énekében. Azóta is sokszor érezzük, hogy egy-egy ihletett, szárnyaló ének maga egy-egy szívig ható igehirdetés. Egyházunk tagjai között régi vágy volt az, hogy amikor mindegyik egyház buzgó énekkarával a zene útjain borul le Isten előtt, akkor a mi református egyházunk is tegye meg a kötelességét, amit százados múltjának az emlékei ráparancsolnak.

Vasárnap délutánra az előkészítő bizottság összehívta egyházunk ének iránt lelkesedő tagjait. Többen jelentek meg városi életünk kiválóságai közül.

Hetessy Kálmán dr. lelkész nyitotta meg az értekezletet, utána Muraközy Gyula lelkész ismertette az egyházi énekkar előkészítő bizottságának a munkáját. Tormássy Dezső dr. olvasta fel az alapszabály-tervezetet. Az értekezlet egyhangúlag lelkesedve mondotta ki az egyházi énekkar megalakulását. Megalakította a tisztikart is. Díszelnökké választotta lelkes éljenzéssel dr. Ravasz László püspököt. Elnök lett Szeless László főgondnok, ügyvezető elnök dr. Füredy István, karnagy Kremán Sámuel, főtitkár Tormássy Dezső dr., titkár Boódor Rózsa, ügyész dr. Kiss Kálmán, pénztáros Laczy Pál, ellenőrök Major Sándor, Sárközy Pál, jegyző Varga Ernő, kottartáros Salamon Géza, a számvizsgáló bizottság elnöke Tormássy Ferenc, tagjai Baktay Albert és Tantó Sándor. A tiszteletbeli elnökök és az alelnökök névsora véglegesen a legközelebbi választmányi ülésen fog megállapíttatni. Az énekkar próbái minden hétfőn és minden csütörtökön lesznek a városi dalárdának átengedett ó-kollégiumi helyiségében délután 5-6-ig. Hétfőn a női karok, csütörtökön a férfi szólamok próbálnak. Mindjárt az alakuló gyűlésen egy 60 tagú vegyeskar alakult. Korántsem gondoljuk, hogy ez a szám végleges. Kérünk mindenkit, akinek Isten megadta az ének, a dal nagyszerű ajándékát, hogy álljon az énekkar tajai sorába, ahol fiatalok és idősek súlyos felelősséggel vezető állásokban dolgozó egyháztagjaink is lelkesedéssel jönnek össze.

Az egyházi énekkarunk legelső bemutatkozása október 31-én, a gyülekezeti reformációi emlékünnepélyen lesz. Ezenkívül sok áldott alkalommal szolgálja művészetével a lélek országa építését. Minden reménységünk megvan arra, hogy a templomfűtés ez ősszel valóra válik. Ez esetben vasárnap délután kéthetenként tartanának a fűtött templomban istentiszteleteket, melyeknek ünnepélyes-

ségét, mélységét fogja növelni az egyházi énekkar. Azonkívül egyházi énekkarunk megerősödése esetén külön is fog hangversenyt adni. Ünnepségeken, estélyeken minden bizonnyal várva várt művészi élmény lesz a szereplése. Biztosíték erre nemcsak az egyházi énekkar tagjainak lelkesedése és tudása, hanem az egyházi énekkar országosan elismert vezetője, Kremán Sámuel művészete is. Isten áldása legyen egyházi életünknek ezen a legújabb hajtásán! Az énekkar tagjait az ügy iránti hűség, az egymás iránti testvéri szeretet, a vállalt szent munka iránti felelősség fűzze össze!

Forrás: *Reformátusok Lapja,* 1929. október 6. XVI. évfolyam 40. szám 194-195. p.

A KECSKEMÉTI VÉG MIHÁLY ÉNEKKAR ALAPÍTÓ TAGJAI

Gyülekezet tagjai közül

Balázsfalvi Kisné,
Bóna Lajos (presbiter és főgondnok),
Burján László (vallásoktató lelkész),
Dávid Gyula (1935-1975),
Decsics Erzsébet,
Déri Endréné Schubert Margit
Faragó Mária
Szűcs Ilona,
Gudricza Sándor (1931-1994),
Kardos Sándorné,
Kerekes István,
Dr. Kis Lászlóné Domján Sára,
Nagy Ilona,
Dr. Mészáros Ottóné Szatmári Lenke,
Mihó Ida (ének-tanárnő),
Szabó Pál,
Szabó Dénes,
Tantó Béla (presbiter),
Takaró Zoltán (segédlelkész,),
Tantó Sándor (segédlelkész),
Wogrüncsics Gézáné,
Tóth Margit.

További tagok: a jogakadémia, tanitónőképző és gimnázium hallgatói összesen 98-an.

A Kecskeméti Református Egyházi Énekkar szabályzata

I. Czím, pecsét, jelvény

1.§

Az énekkar címe: „Kecskeméti Református Egyházi Énekkar"
Székhelye: Kecskemét
Az énekkar pecsétje: „Kecskeméti Református Egyházi Énekkar 1929."
Az énekkar jelvénye:

II. Cél és működési kör

2.§

Az énekkar célja elsősorban és különösen a református énekművészetnek egyházi és templomi vegyes és férfi karok által való művelése, terjesztése, azoknak templomi és más egyházi összejöveteleken való nyilvános előadásával a református zene közművelődés előmozdítása, s így istentiszteleteink, ünnepségeink fényének emelése, vonzóbbá tétele.
Az énekkar célja másodsorban a magyar nemzeti mű- és népdalaink művelése és fejlesztése, azoknak dalosversenyeken való előadása s ez által a magyar nemzeti eszme ápolása.
E célok elérésére eszközül szolgálnak: az énekek gyakorlása, templomi istentiszteleteken, előadásokon, egyházi hangversenyeken, ünnepélyeken, összejöveteleken való közreműködés és esetleg dalosversenyeken leendő részvétel.

3.§

A működő énekkar: a.) férfkarból, b.) nőikarból, c.) s az ezekből alakított vegyeskarból áll.

4.§

Az énekkar a kecskeméti ref. egyházközség és egyháztanács oltalma s utóbbi felügyelete alatt áll és építő munkájának egy része.

III. Az énekkar jövedelme

5.§

a. Az énekkar által saját céljaira rendezendő hangversenyek jövedelmei,
b. az alapítványok és hagyományok kamatai,
c. adományok, tagsági díjak s egyéb jövedelmek és kamatok,
d. az egyházközség évi segélye.

IV. Az énekkar vagyona

6.§

Az alapítványokból és hagyományokból egy alaptőke alkotandó, mely az énekkar címén akként kezelendő, hogy az alaptőke semmiféle célra fel nem használható.

7.§

Az énekkar egyéb vagyonát a netáni ingatlanok, zeneművek, felszerelések és egyéb ingóságok képezik. Az énekkar pontos vagyonáról pontos leltár készítendő, mely évről évre kiegészítve a választmány és közgyűlés útján az egyháztanácsnak bemutatandó. (37.§)

V. Az énekkar tagjai, azok jogai és kötelességei

8.§

Az énekkar tagjává lehet minden társadalmilag és egyházi szempontból kifogástalan ref. vallású nő és férfi. Működő tagul más keresztyén vallású jelentkezőt is fel vehet a választmány.
A tagok: működő, alapító, pártoló és tiszteletbeliek.

9.§

Minden tag feladata az énekkar erkölcsi és egyházi jó hírnevét megóvni, kötelessége magát a szabályoknak alávetni.

10.§

Működő tagok azok, kik az énekkar céljait a karéneklésben való állandó és tevékeny részvéttel előmozdítják. Ilyenekül felvétetnek 2 énekkari tag ajánlására azok, kik a működést vallási és nemes kötelességnek tekintve, egyházi életünk és magyar nemzeti közművelődésünk hatékonyabbá tételében részt kívánnak venni, és elegendő zenei érzékük és éneklésre alkalmas hangjuk van.
A felveendők hangját a karnagy vizsgálja meg. A vizsgálat eredményét, a működő kar maghallgatása után, a választmány elé terjeszti, mely minden indokolás nélkül, szótöbbséggel határoz.

11.§

A működő tag a választmány, a közgyűlés szabályszerű határozatainak, az elnök és főtitkár közérdeket szolgáló utasításainak magát alárendelni, a gyakorló órákon, istentiszteleteken, előadásokon, ünnepélyeken, esetleg versenyeken pontosan megjelenni és a legjobb jóakarattal közreműködni tartozik.

12.§

A működő tag az énekkar jelvényét sajátjából tartozik megvásárolni.

13.§

Alapító tag lehet az, aki egyszer s mindenkorra 50, azaz ötven pengőt az énekkar pénztárába befizet.

14.§

Pártoló tag lehet az, aki az énekkar céljainak előmozdítására önszántából bizonyos, de legalább 2 pengőt, vagy azt meghaladó összeget évenként felajánl és megfizet.
A pártoló tagság csupán azon évre szól, melyre a felajánlott összeg ténylegesen be is fizettetett. Tagokat a választmány veszi fel. (13.§)

15.§

Dísz és tiszteletbeli elnökökül, alelnökökül, valamint tiszteletbeli tagokul a választmány javaslatára a közgyűlés oly egyházi téren érdemeket szerzett egyéneket választhat meg, akik az énekkar és a ref. egyház iránt tanúsított buzgó fáradozásaik és érdemeik által kitűntek.

16.§

Az énekkar minden tagja választó és választható.

17.§

Az énekkar működő, tiszteletbeli, alapító és pártoló tagjai a ref. egyházhoz, a magyar hazához mindenkor és minden körülmények között példás hűséget tartoznak tanúsítani.

18.§

Azon tag, kinek erkölcsi, vallásos, magyar hazafias érzülete vagy cselekménye kifogás alá esik, vagy egyéb okból érdemtelennek találtatott, a választmány által a tagok sorából - az indokok közlése nélkül - kizárható. Azon működő tag, ki vállalt kötelezettségének többszöri felszólítás dacára sem tesz eleget, s mulasztását igazolni nem tudja, aki viszályt idéz elő, vagy a gyakorló órákon indokolatlan feltűnő hanyagságot tanúsít, a választmány által a tagok sorából törölhető.
A kizárást vagy törlést elrendelő határozat hozatalához a jelenlevő választmányi tagoknak legalább kétharmad többsége szükséges. A választmány határozata ellen 15 nap alatt a közgyűléshez lehet fellebbezni.

19.§

Az énekkari tagság megszűnik: eltávozás, elhalálozás, kilépés, törlés vagy kizárás által.

20.§

A bármely okból megszűnt tagság után visszatérítés nem igényelhető.

VI. Ügyvezetés

21.§

Az énekkar ügyeit a.) közgyűlés, b.) a választmány, c.) és a tisztviselők hatáskörükön belül intézik az egyháztanács felügyelete mellett.

22.§

A közgyűlés, választmány és tisztviselők megbízatása 3, azaz három naptári évre terjed, az időközi választásokat is beleszámítva.

VII. Közgyűlés

23.§

A közgyűlés: rendes és rendkívüli. Előbbi évenként januárban tartandó meg, utóbbi tíz tag írásbeli kívánságára vagy a választmány határozatára az elnök által összehívandó.
A tárgysorozat a főtitkár által 8 nappal előbb közzéteendő. Érvényes határozathozatalhoz az elnökön kívül 15 tag jelenléte szükséges. A kellő számú tagok hiánya miatt meg nem tartott közgyűlés 8 nap alatt újból összehívható. A közgyűlés szótöbbséggel dönt. Elnök csak egyenlő szavazatok esetén szavaz és dönt. Öt tag kívánságára titkos szavazás rendelendő el.

24.§

A közgyűlés általános ügyköre: titkári, pénztárnoki, ellenőri jelentések a működésről és évi számadásról. Számvizsgáló bizottság előterjesztése, felmentés megadása vagy megtagadása. Költségvetés megállapítása. Választmány, számvizsgálói bizottság, tisztikar választása. Indítványok tárgyalása. A szabályzat módosítása. Feloszlás kérdése. Dísz és tb. elnökök, alelnökök, tiszteletbeli tagok választása. Az énekkar vagyona feletti rendelkezés.
A közgyűlésen hozott határozatok az egyháztanács jóváhagyásával válnak érvényesekké.

VIII. Választmány

25.§

A választmány a tényleges tisztviselőkből, továbbá a működő és pártoló tagok közül választandó, 24 rendes és 10 póttagból áll. Ezen összesen

34 választmányi tag fele a működő karra esik. A választmányba nők is választhatók.

26.§

27.§

A választmány minden hónapban egyszer, de a szükségeshez képest többször is tart ülést. Három tag kívánságára az ülés összehívandó.

28.§

A választmány a közgyűlés határozatait végrehajtja, az énekkar ügyeit vezeti.

29.§

A választmány a tisztviselők működését ellenőrzi, felveszi a működő, pártoló és alapító tagokat, esetleges törléseket eszközli. Az énekkar működéséről, anyagi helyzetéről jelentést készít. A szünet idejét megállapítja. A szereplések felett határoz, azok műsorát megállapítja. A pénztáros számadásait negyedévenként megvizsgálja. A tisztviselők betegség eseténi helyettesítéséről gondoskodik.

IX. Tisztviselők

30.§

Az egyesület tisztviselői: elnök, ügyvezető elnök, alelnök, I. karnagy, II. karnagy, főtitkár, titkár, ügyész, pénztáros, főjegyző, jegyző, ellenőr, háznagy és kottatáros.

31.§

Az elnök az egyesület vezére, azt minden irányban képviseli és reprezentálja, és ennek megfelelően gyakorolja is minden irányban a vezetést és felügyeletet. Elnöke a közgyűlésnek.

32.§

Az ügyvezető elnök az ügyek vezetését irányítja, mindenben felügyel. Az alapszabályok betartása felett őrködik. Összehívja a választmányi üléseket, s azokon az elnök távollétében vagy annak megbízásából elnököl.

A választmány által meg nem szavazott kiadásokra, anyagi felelősség mellett 50 pengőig utalványoz, de ezt utólag a választmánynak bejelenteni tartozik.

33.§

Az alelnök az ügyvezető elnököt szükség esetén helyettesíti, a dalórákon személyesen felügyel a rendre és békés egyetértésre. Alelnök lehetőleg a működő tagok sorából választandó.

34.§

Az I. karnagy az énektanítást és gyakorlást végzi oly módon, hogy a működő kar színvonala művészi magaslaton álljon úgy egyházi, mint hazafi as szempontból. Az egyháztanács jóváhagyása s a működő kar hozzájárulásával a tanulási órák számát és idejét megállapítja.
A felveendő tagok énektudása tekintetében véleményt mond. A működésről a választmánynak havonként jelentést tesz. Vezeti az énekkar nyilvános előadásait. A beszerzendő karokra javaslatot tesz.
A II. karnagy segédkezik a tanításban az I. karnagynak, szükség esetén pedig helyettesíti.

35.§

A főtitkár kezében fut össze az énekkar ügyeinek intézése. Előadója az ülések tárgyinak. Intézi az elnök által magának fenn nem tartott összes ügyeket. Főirányítója az énekkar működésének. Szerkeszti az elnökkel együtt az énekkar minden hivatalos iratát. A levelezéseket lebonyolítja. Kezeli a törzskönyveket, az összes tagok névsorát.
Titkár segédkezik a főtitkárnak, esetleg helyettesíti.

36.§

Az ügyész kezeli az énekkar peres ügyeit. Szükség esetén jogi tanácsot ad. Ügyésznek az egyház mindenkori ügyésze választható meg.

37.§

Pénztáros az énekkar vagyonának kezelője. Számadás és anyagi felelősség mellett beszedi és kezeli az énekkar pénzeit, alapítványokat, adományokat és tagdíjakat. Az utalványokra a kifi zetéseket eszközli. Az énekkar vagyo-

náról, kiadásairól és jövedelméről, a pénztár állásáról, évi számadásról jelentést készít, és elkészíti a vagyonmérleget. A pénztáros a háznaggyal és kottatárossal együtt elkészíti a vagyonleltárt, és azt tovább vezeti.

38.§

Az ellenőr a pénztárnok ténykedéseit ellenőrzi, havonként a pénztárt megvizsgálja, melyért a pénztárnokkal együtt anyagilag felelős. A tagsági jegyeket és nyugtákat pénztárnokkal együtt kiállítja és aláírja.

39.§

A főjegyző a köz- és választmányi ülések jegyzőkönyveit vezeti, az elnök és főtitkár ellenőrzése mellett, melyeket hitelesítés után megőrzés végett azonnal átad a főtitkárnak.
Jegyző a főjegyző segítségére van s annak helyettese.

40.§

A háznagy őrzi az énekkar minden ingó vagyonát. Az énekkar fűtési, világítási, valamint irodai készletéről gondoskodik. A nyilvános szereplések gazdasági rendezését eszközli.
Tiszte még az énekkar helyiségében és előadásokon a rend fenntartása.

41.§

A kottatáros a leltár mellett nyilvántartja és őrködik az énekkar összes hangjegyei felett, azokat felelősség mellett kezeli, s a leltár egy példányát a közgyűlésnek és választmánynak évenként bemutatja.

42.§

Az énekkar összes vagyona a kecskeméti ref. egyházközség jogi tulajdona. Vagyonjogi tekintetben, harmadik személyekkel és hatóságokkal szemben az énekkart a kecskeméti ref. egyházközség képviseli.

X. Az énekkar feloszlása

43.§

Feloszlik az énekkar:

a. ha a választmány javaslatára, az ezen célra összehívott s az egyháztanácsnak bejelentett közgyűlés ezt elhatározza, és a határozatot az egyháztanács jóváhagyja. Ezen közgyűlésen azonban a tagok legalább fele részének jelenléte szükséges, az érvényes határozathozatalhoz pedig a jelenlevők kétharmad többsége kell.
b. ha alapszabályellenes működés miatt az egyháztanács indokoltnak tartja.

44.§

Ezen szabályok az egyháztanács jóváhagyása és záradékkal való ellátása után azonnal életbe lépnek.

Kecskeméten, a Kecskeméti Református Egyházi Énekkarnak 1929. évi szeptember hó 29-ik napján tartott alakuló közgyűléséből.

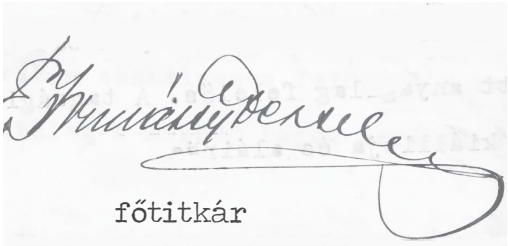

főtitkár P.H. elnök

Látta, tárgyalta s jóváhagyta az egyháztanács Kecskeméten 1930. évi szeptember hó 7. napján tartott ülésében.

Jóváhagyatott a kecskeméti református egyházmegye 1930. szeptember 30-án Jászkiséren tartott közgyűlésének 33. sz. határozatával.

Énekkarunk első szolgálata

Egyházi énekkarunk a reformáció emlékünnepélyén mutatkozott be. Sokan kételkedéssel néztek a jövendője elé, azt mondották, hogy ennek a lelkesedésnek a szalmalángja is hamarosan ki fog lobbanni. Az egyházi énekkar azonban egyházunk egyik leghűségesebb lelki hadserege lett, nem igen van olyan tag, aki elmaradna az énekórákról. Örömmel állapíthatjuk meg, hogy nagyon ritka kivételektől eltekintve, az anyaszentegyház munkára hívó szavát örömmel hallották meg gyermekei. Az a művészi készség, a pompásan kidolgozott előadás, amely a reformáció ünnepélyen az egyházi énekkar munkáját jellemezte, nagy jövendő és sok művészi élvezetet jósol még énekkarunk jövendő pályáján. A legközelebbi szereplése december 1-én a Református Figyelő hangversenyén lesz az Újkollégium dísztermében.

Forrás: *Reformátusok Lapja,* Kecskemét, 1929. november 10. XVI. évf. 45.szám 226 p.

Az egyházi énekkar november 9-én szombaton jól sikerült ismerkedési vacsorát rendezett. Az egyházi énekkar tagjai szép számmal jelentek meg. Kedves, meghitt családias összejövetel volt. Szeless László főgondnok köszöntötte a vacsora folyamán az egyházi énekkar tisztikarát. Muraközy Gyula lelkész az egyházi énekkar tagjait, karnagyát. Dr. Joó Gyula a dal szeretetéről, hatalmas egyesítő erejéről beszélt. Az énekkar nevében Dr. Füredy István elnök köszönte meg az üdvözléseket. Olyan erőteljes és olyan szép munka az egyházi énekkar munkája, annyi sok reménység és ígéret van benne, hogy mindenkinek a támogatását megérdemli. Kérjük híveinket, hogy minél nagyobb számban iratkozzanak be az egyházi énekkar pártoló tagjai sorába.

SZERZŐ PUNGUR BÉLA, BÁN MAGDOLNA

Gyülekezetünk énekkarának története

Kecskeméten a reformáció kezdete óta igen komoly énekkari kultúra honosodott meg. Gyülekezetünk alsó-, közép- és felsőfokú iskolái a debreceni kollégium filiái voltak hosszú időn át, így az ún. „*kollégiumi éneklés*" évszázadokon át virágzott. Századunk első három évtizedében is minden nagy egyházi alkalmon énekelt vagy a fiú-, vagy leánygimnázium, vagy a tanítónőképző intézet kórusa. Varjas János (1721-86), aki Debrecenben Maróthi György professzornak hű tanítványa volt, debreceni majd külföldi tanulmányai befejezése után 1750-52-ben Kecskeméten lett kollégiumi rektor. Maróthi szellemében tanított, és létrehozott a diákokból egy kis kántust. Goudimel „harmóniás zsoltárait" énekelték elsőrenden. Városunkban így alakult ki a „többszólamú éneklés". 1830-ban, amikor az új iskola, az Ókollégium felépült, a jogi és teológiai főiskolák benépesültek, ez időtől fogva a többszólamú éneklés még inkább megerősödött, és a különféle hangszereket megszólaltató tanárok és diákok csak erősítették a zenei életet. Ez a kollégiumi énekkar szinte folyamatosan működött még akkor is, amikor a gyülekezetnek később megalakult a vegyes énekkara.

Legrégebbi énekkara egyházközségünknek a Temetői Diák Énekkar volt, melyet a szükség hozott létre, hogy segítse, emelje a temetés lelkiségét mindenféle időjárás és katasztrófa idején is. Itt a diákok egy szólamban énekeltek, vezetve az egész gyászoló gyülekezet éneklését a szabad ég alatt. 1920-tól Kecskeméten a „*Deákok Énekkarát*" felváltotta nagyobbrészt az Iparoskör Dalárdája és annak karnagya, Kremán Sámuel református kántor. Ökumenikus alapon szervezett egy 12-16 tagú Temetői Dalárdát, amely 1995-ig, a tagok kiöregedéséig nagy hűséggel végezte ezt a szolgálatot.

1921-ben az egyházközség egyik tekintélyes presbitere, Hankovszki Zsigmond 20.000 koronás alapítványt adott arra a célra, hogy az egyház szervezzen kimondottan templomi női énekkart. Ezzel egy időben az Újkollégiumban már volt a kecskeméti leányok részére a leánylíceumban ének-zenei oktatás Mihó Ida ének-zene tanárnő vezetésével, és működött egy kis létszámú énekkar is. A nagy létszámú énekkar megalakulására – egyrészt a nehéz gazdasági helyzet miatt – csak 1929. szeptember 29-én, Mihály napján kerülhetett sor. Dr. Hetessy Kálmán lelkész megnyitója után Muraközy Gyula lelkész ismertette az egyházi énekkar előkészítő bizottságának munkáját, majd Dr. Tormássy Dezső felolvasta az énekkar alapszabály-tervezetét. Az értekezlet elfogadta az alapszabály-tervezetet, és egyhangú lelkesedéssel mondta ki az énekkar megalakulását. Megválasztották a tisztikart,

díszelnökké Dr. Ravasz László püspököt, elnökké Szeless László főgondnokot.

Összesen 98 taggal megalakulhatott a gyülekezet vegyeskara, melynek szükségességét Muraközi Gyula, a gyülekezet egyik lelkipásztora így fogalmazta meg: *„Az egyházi énekkar megalakulásának szüksége ott élt a lelkek mélyén, – az egyház vezetősége csak ennek a szükségnek enged, amikor az énekkart megszervezi. Városunk minden felekezetének van már énekkara, csak a református egyháznak nem volt még. Az énekkar iránt való vágyat mutatja az is, hogy és egyházi énekkarok tagjai között sokan vannak református nők és férfiak."*

Az énekkar alapító karnagya, Kremán Sámuel országos karnagy volt, aki 53 éven át töltötte be Kecskeméten a református kántori tisztséget 1906 és 1959 között. Nemcsak gyülekezetünknek, de a városnak is rendkívül jelentős zenei vezetője volt, aki abban az időben a keveseknek kijáró *országos karnagyi címet* és a magas elismerésnek számító *Liszt-plakettet* kapta meg *arany melltű*vel, majd később a *45 év a magyar zenekultúra szolgálatában emlékérmet*, a *Munka Érdemérmet* és a *Szocialista Kultúráért érdemérmet.* Az általa vezetett Polgári Dalkörrel Bécsben és Szófiában, a református egyházi énekkarral pedig Kassán hangversenyzett nagy sikerrel. Hetenként kétszer jött össze az énekkar tanulásra és gyakorlásra. A tagok lelkesen és pontosan jártak az énekórákra. Több énekkel készültek, és az október 31-i reformáció ünnepélyen mutatkozott be az énekkar a gyülekezet előtt a zsúfolásig megtöltött templomban. Első nevezetes fellépésük a tanítóképző avatásának, felszentelésének ünnepélye volt, ahol az ország kormányzója, Horthy Miklós (az intézmény névadója) és Ravasz László püspök is részt vett. A bemutatkozás után az énekkar minden nagy ünnepen és más alkalmakon szolgált az istentiszteleteken és ünnepségeken. Több alkalommal szerepelt a társegyházak gyülekezetei előtt is, így Cegléden, Budapesten és a megyénk több városában. Kremán Sámuel ekkor már országosan elismert karnagy volt, ő vezette a Városi Dalárdát is, és számtalan dalosversenyen első helyezést ért el énekkarával. Szolgáltak 1932-ben Muraközy Gyula lelkész beiktatásán a Kálvin téri gyülekezetben, illetve ezen a napon a Magyar Rádió stúdiójában egyórás műsort vettek fel velük. A megalakulás 10 éves évfordulójára készült el az énekkar díszes zászlaja. Kremán Sámuel 30 éven át vezette az énekkart. A háborús idők jöttével az énekkar próbái és szolgálatai ritkábbak lettek, volt, hogy meg is szűntek, majd az iskolák újraindítása után kezdődtek meg újra.

Még Kremán Sámuel életében Papp Ákos (Kecskeméten karnagyként töltött idő: 1953.10.01-1956.04.30.) segédlelkész – később Finnországban konzervatóriumi rektor – szervezte át az énekkart az akkori gyermekkórus és sok fiatal bevonásával. Az itt töltött rövid idő alatt megmutatkozott kiváló zenei képessége és rátermettsége, így a felnőtténekkar mellett gyermekénekkart, sőt melléjük kis zenekart is szervezett. Fontosnak tartotta az 1948-ban kiadott új énekeskönyv énekeinek tanítását a bibliaórákon és összejöveteleken. Gyülekezetünkben 1960-ban szűnt meg a régi énekeskönyv használata. Ebben az időszakban az énekkar szolgált Tóth Endre lelkész temetésén, Papp Géza szabadszállási lelkész, esperes beiktatási ünnepségén és a Budapesti Református Theológia Akadémia 100 éves jubileumi ünnepségsorozatán. 1956 őszéig több fontos magyar és külföldi egyházi személy jött látogatóba Kecskemétre, ezeken az

ünnepélyes alkalmakon többször angolul vagy németül is szolgált az énekkar.

Papp Ákost 1956. május elején visszahívták a Budapest-Kálvin téri gyülekezetbe, helyére Pungur Józsefet (Kecskeméten karnagyként töltött idő: 1956.05.01-1959.10.31.) rendelte ki a püspök Kecskemétre. Újjászervezett énekkart, gyermekénekkart és zenekart kapott kézhez, mégis a forradalmi események megnehezítették az énekkar életét is. Kálmán Lajossal, a tanítóképző ének- és zenetanárával és Kovács Bálint lelkésszel hozzákezdtek a kántorképző újraindításához. Az egyház gyülekezeti termeiben szombat délelőttönként jött össze a környékből mintegy 15 jelentkező. Gyülvészi Barna nagykőrösi kántor-lelkész, Kálmán Lajos ének-zenetanár és Pungur József segédlelkész oktatták a biblia- és hitvallásismeretre, egyháztörténetre és az új énekeskönyv énekeinek kotta szerinti éneklésére, zeneelméletre, harmónium- és orgonagyakorlásra a résztvevőket. 1958-tól már az egyházmegyében Kunszentmiklóson, Kalocsa-Foktőn és Baján is alakult egy-egy kis kántorképző csoport. Akik jól haladtak, azok a nyári tahi és a debreceni kántorképzőn is részt vehettek, és több mint tízen oklevelet is szereztek.

1959. január végén a már nyugdíjban lévő, de még szolgáló Kremán Sámuel kántor úr kisebb agyvérzést kapott. Tovább már nem tudta ellátni a vállalt szolgálatokat. Az elnökség a Pungur testvéreket kérte fel, hogy végezzék a templomi orgonálást és a temetői kántori szolgálatokat.

1960 januárjától Osváth Viktor, országosan elismert lelkész-karnagy vezette tovább nagy ambícióval az énekkart. Egyik fontos feladatának tartotta, hogy az 1948 őszén bevezetésre került új énekeskönyv anyagát, különösen is a 150 zsoltárt

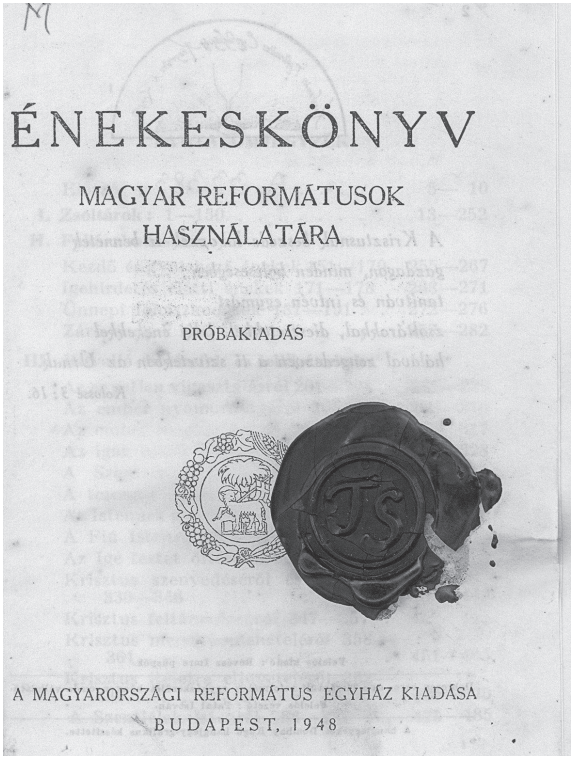
ÉNEKESKÖNYV

MAGYAR REFORMÁTUSOK HASZNÁLATÁRA

PRÓBAKIADÁS

A MAGYARORSZÁGI REFORMÁTUS EGYHÁZ KIADÁSA

BUDAPEST, 1948

kottahűen, azaz korabeli modális hangnemben és ritmusban tanítsa meg a gyülekezetnek. Mint egyházmegyei ének zenei előadó, erre buzdította az egyházmegye kántorait is. Ezt a szolgálatot olyan hűséggel és odaadással végezte, hogy zsoltáraink és dicséreteink jó részét maga is 2-3-4 szólamú énekkari feldolgozásban átírta, és a gyülekezeti vegyeskarral legtöbbjét előadta, és állandóan műsoron is tartotta. Természetesen más szerzők egyházi műveit is, különösen Schütz, Bach és Händel, valamint Ádám Jenő, Gárdonyi Zoltán, Csomasz Tóth Kálmán, Kodály Zoltán műveit tűzték műsorra. Kórusfeldolgozásainak nagyszerűsége abban van, hogy egyszerű, tiszta zenei hangzásban és jó szövegérthetőséggel írta meg azokat.

A Kecskeméti Református Egyházi Énekkar fennállásának 40. jubileumán vette fel Kecskeméti Vég Mihály nevét, akiről még ma is igen keveset tudunk. Kecskemétet mindig is magáénak vallotta, erről tanúskodik anyakönyvünkben a Selymes János prédikátortól származó bejegyzés. (55.zsoltárfordítása, amely Kodály Zoltán Psalmus Hungaricusának lett a szövege, először fordításban Gönci György énekeskönyvében 1592-ben jelent meg.) A Kecskeméti Vég Mihály Énekkar sok ünnepélyen és gyülekezetben végzett emlékezetes szolgálatokat nemcsak itt Kecskeméten, hanem az egyházmegyében és országszerte is. Sajnos Osváth Viktort betegsége arra kényszerítette, hogy 1981 őszén nyugdíjba vonuljon.

Dr. Nagy Tibor esperes és Varga László lelkipásztor hívására Hartáról érkezett gyülekezetünk következő kántora. Pungur Bélát 1982 januárjában választották meg a lelkész-kántori szolgálatra. Kántori szolgálatai közé tartozott az orgonálás, harmóniumozás istentiszteleteken, bibliaórákon, esküvőkön és ünnepélyeken. Az énekkari próbákat heti két órában tartották Osváth Viktor nyomdokait követve. Az ének-zenei szolgálatok mellett fontosnak tartotta a kottatár, a szolgálati napló vezetését, énekkari műsorok összeállítását, kíséretek megszervezését és a helyszíni próbák megtartását. Emellett a temetői énekkarral is folyamatosan próbált és szolgált. Szívügyének tartotta az ifjúsági énekkar szervezését, amelyben segítségére voltak Vizi István segédlelkész, Barócsi Judit és Edit, Molnár Tamás, Pusztainé Kovács Emese és Oroszné Tornyai Lilla. Nevéhez fűződik az egyházmegyei énekkari találkozók megszervezése, amely első alkalommal 1985 májusában került megrendezésre. 1991-től 2002-ig hat erdélyi, kárpátaljai, hollandiai és délvidéki utat szervezett az énekkar számára. Húszéves lelkész-kántori szolgálata alatt sokat köszönhetett Dr. Kálmán Lajos és Lakó Sándor tanároknak, akikkel már 1958-1960 között együtt szolgált, és mindketten segítségére voltak a karnagyi munkájában. Sajnálatos módon mindketten hirtelen és váratlanul hunytak el ebben az időszakban. Pungur Béla kántori szolgálatait a mai napig végzi, most is az énekkar oszlopos tagja. Hivatalosan kántor lelkészi állásából 2002 júliusában ment nyugdíjba.

A kórus jelenlegi karnagya Mikesi Tibor, 1992-ben lett a gimnázium énektanára és kórusvezetője. A megüresedett kántori és kórusvezetői állásra a presbitérium megválasztotta 2002 augusztusától. Ettől kezdve szervezi az egyházi ünnepeken az egyházzenei műsorokat, a kórussal részt vesz az egyházmegyei énekkari találkozókon. Azóta több országos és külföldi utat is szervezett Budapestre, Nagyváradra, Kárpátaljára, Felvidékre, a környékbeli városokba és községekbe. A kórus megemlékezett zenés áhítatok keretében Dr. Gárdonyi Zoltánról, Osváth Viktorról, Dr. Kálmán Lajosról, Lakó Sándorról, Máté Jánosról. Több kórust is vendégül láttak, a debreceni Kántus, a tiszakécskei Szabolcska Mihály Énekkar is több ízben járt nálunk közös szolgálattal. Folyamatosan részt vesznek a város ökumenikus zenés áhítatain, együtt készültek a reformáció 500. jubileumára is. Az énekkar repertoárja most is alapvetően a gyülekezeti énekeskönyv énekei köré szerveződik. Az elmúlt 17 év alatt előadtak anyanyelvű gregorián énekeket, Goudimel-zsoltárokat, 16-17. századi protestáns korálokat, Bach-korálokat, valamint a 20. század magyar szerzői közül főként Gárdonyi Zoltán és Kodály Zoltán műveit.

KARNAGYOK

Kremán Sámuel

Régi egyházi családból származott, nagyapja szlovák püspök, édesapja orgonista-karnagy volt. Dévaványán született 1878-ban. Elemi iskoláit szülővárosában kezdi meg, majd a mezőtúri református gimnázium tanulója lett. Zenei tehetségét édesapjától örökölte, 12 évesen már rendszeresen orgonált a templomban. Budapestre 14 évesen került, ahol Káldy Gyula és Ábrányi Kornél tanította énekelni és összhangzattanra. Majd Debrecenben folytatta tanulmányait, ahol a zenei tudományok mellett tanítói oklevelet szerzett. 1896-ban Tiszakürtre rektorrá, majd szülővárosában tanítóvá választják. Három év múlva Kunmadarasra hívják kántornak, ahol egyházi zenekart és énekkart szervez. Kecskemétre 1906-ban 28 évesen kerül, ahol pályázat útján 44 jelentkező közül választják meg a kántori és karnagyi állásra. Az orgona mellett több hangszeren, hegedűn, fuvolán, cimbalmon, nagybőgőn és másféle hangszereken is tudott játszani.

A kántori szolgálatok mellett a jogakadémia és a főgimnázium diákjaiból zenekart-énekkart is szervezett. Az 1859 óta működő Városi Dalárda, valamint az 1888-ban indult Polgári Dalkör férfi énekkarok betanítása, vezénylése is már az elődtől örökölt feladata volt. 1911-1912 között a Budapesti Zeneakadémián magánúton megszerezte a középiskolai énektanári oklevelet. 1954-ben kérésére ugyan nyugdíjazták, de a munkát tovább folytatta egészen 1959-ben bekövetkezett agyvérzéséig. Kimagasló szolgálatai voltak az 1909-i Kecskeméten megrendezett Országos Dalünnepen, az 1933-as bulgáriai és az 1939-es Kassai Országos Dalárdán való részvétel, a jogakadémia zenekarának fellépései, és a „Deákok Énekkarának" temetési szolgálatai, a jogakadémián és tanítónőképzőben végzett énekzene órák megtartása, valamint a kántorképzés megszervezése. Hűségesen szolgált 53 esztendőn át, harminc éven keresztül vezette gyülekezetünk énekkarát. 1964-ben 86 évesen érte a halál, sírja a köztemetőben van, közel a református lelkipásztorok kriptájához.

A Kecskeméti Református Gimnázium 1941-42. évkönyvében így írnak róla: *„Kremán Sámuel a kecskeméti ref. egyház orgonista kántora, az Országos Magyar Dalszövetség tiszteletbeli országos karnagya. Karnagya még a Kecskeméti Polgári Dalos-körnek és a Ref. Egyház Énekkarának. Munkatársa a „Magyar Dal"-nak, tagja a ref. egyháztanácsnak és a városi Zeneiskola felügyelő bizottságának. Mint karnagy részt vett Kecskemét város különböző társadalmi ünnepségein és hangversenyein. Az Orsz.. Magyar Dalszövetség a Liszt-plakettel tüntette ki."*

Papp Ákos Géza

1920-ban Nagypeterden született Baranya megyében, ahol édesapja református lelkész és esperes volt. A budapesti teológiát 1938-42 között végezte el, majd a Zeneakadémia orgona szakán tanult.

A legnehezebb háborús időkben segédlelkész volt Tahitótfaluban Ecsedy Aladár mellett, akivel a gyermekmisszió országos szolgálatában is részt vett, valamint együtt szerkesztették az *Énekel a szívem* című evangéliumi kis alakú énekeskönyvet, melyben Papp Ákosnak is megjelentek énekfordításai.

Ebben az időben a kecskeméti református egyház olyan segédlelkészt kért a püspöki hivataltól, aki járatos az egyházi zenében, énekkarok vezetésében; így jött Papp Ákos lelkész Kecskemétre 1953-ban, hisz akkor Kremán Sámuel már nyugdíjas éveit töltötte. Alapos munkát végzett a 20 éves református énekkar újjászervezésében, mert nemcsak a felnőtt énekkarba jelentkeztek szép számmal fiatalok, hanem gyermekénekkarba is.

Papp Ákos a Kecskeméten töltött három év alatt egy 70 tagú gyermekénekkart szervezett, amely 14 évesnél fiatalabb, tehetséges, jó hangú fiatalokból állt. Ugyancsak az ő nevéhez fűződik a főleg vonósokból álló gyermekzenekar megszervezése is.

Papp Ákos 1956 áprilisáig folytatta a rá bízott munkát, több ünnepélyes alkalommal szolgált az énekkar és a gyermekénekkar is. Ekkor a Budapest-Kálvin téri gyülekezetbe került segédlelkésznek, ahol az idősödő Ákom Lajos orgonaművész kántortól vette át a Kálvin Kórus vezetését. Gárdonyi Zoltánnal és Csomasz Tóth Kálmánnal közösen megalkották az új énekeskönyv korálkönyvét.

Zenei ösztöndíjasként utazott Finnországba, ott folytatta zenetanulmányait. Ennek elvégzése után Amerikába, Iowa államba ment, ahol egy református gyülekezetben egyházzenei szolgálatokat végzett. Néhány év múlva visszatért Finnországba, ahol megnősült, családja lett, egy leánygimnáziumban éneket, zenét tanított, és énekkart vezetett. 1983 nyarán leánykórusával európai útjuk során Magyarországra is eljöttek, ahol Papp Ákos igehirdetéssel szolgált, valamint énekkarával szép műsort adtak elő templomunkban. 85 éves korában, Finnországban fejezte be életét.

Pungur József

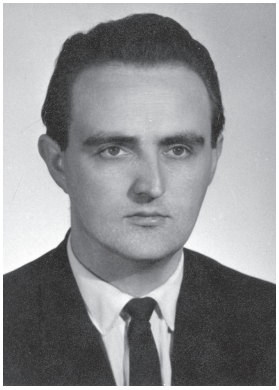

Dunabogdányban született 1931-ben hétgyermekes református lelkészcsaládba, 7 éves korától tanult zongorázni. A gimnáziumot 1942-1950-ig a Nagykőrösi Arany János Református Gimnáziumban végezte, ahol Márton Barna énekkarában énekelt. 13 évesen már istentiszteleten harmóniumon kísérte a gyülekezet énekét. 1950-től a budapesti teológián Gárdonyi Zoltán és Csomasz Tóth professzorok vezetésével, valamint Ákom Lajos kántor és Vincze Ottó zeneszerző mellett tanult és gyakorolt, ezután a ráckevei, rákosszentmihályi, Budapest Újpest-újvárosi református templomokban végzett kántori szolgálatokat. 1955-ben, miután teológiai tanulmányait befejezte, első szolgálati helyén, Budafokon a református gyülekezet énekkarának karvezetője lett.

1956. május 1-től Kecskeméten végzi szolgálatait a Papp Ákos által újjászervezett énekkarban, gyermekénekkarban és zenekarban is. Pungur József 1957 tavaszától Kovács Bálint lelkésszel, Kálmán Lajos ének-zenei főiskolai tanárral megszervezték az eleinte csak Kecskeméten működő egyházmegyei kántorképzést.

1957-ben Gárdonyi Zoltán professzor a 90. zsoltár szövegére írt egy énekkari és zenekari művet, melyet a kecskeméti református énekkarnak ajánlott, címe: *Az Isten emberének imádsága.* A bemutatóra 1958. január 12-én a Budapest-Józsefvárosi gyülekezetben a délelőtti istentiszteleten, valamint délután a Kálvin téren került sor a szerző vezénylésével.

Két új templom felszentelésén: 1957-ben Móricgáton, valamint 1958-ban Kunszentmiklós-Bábonyban szolgált az énekkar.

Pungur Józsefet 1959 októberében Budapest Kálvin-térre helyezték, így kecskeméti szolgálata véget ért. Még ebben az évben megnősült, házasságából öt leány született. Különböző szolgálatai között folyamatosan végzett kántori szolgálatokat. Tanulhatott a skót Edingurgh-i Református Teológián. Miután hazajött, 1971-ben a Budapest Baross-téri Református Egyházközség megválasztotta lelkipásztorául. Sok szolgálata között is megszervezte előbb az énekkart, majd egy kis kamarazenekart is.

1976-1982-ig Kenyában tanított a teológián. 1983 tavaszán Kanadába, Edmontonban választották meg lelkésznek, és azóta mind az öt leányukkal és családjaikkal itt élnek.

Osváth Viktor

1921. szeptember 19-én született Budapesten. Édesapja Dr. Osváth Gedeon latin-magyar szakos tanár, író. Édesanyja Forgolányi Kovách Erzsébet zongoraművész, aki a szülés után néhány nappal meghalt.

Zenei tehetségét hamar felfedezték. 1931-től a Gróf Tisza István Református Főgimnázium tanulója volt, ahol maga az igazgató, Dr. Garzó Béla tanította hegedülni, a tanítóképzőben pedig zongorázni tanult. Oszlopos tagja volt az iskolai kórusnak és zenekarnak, rendszeresen orgonált templomi istentiszteleteken, ünnepélyeken.

1939-ben megkezdte tanulmányait a Budapesti Református Theológiai Akadémián. Itt is bekapcsolódott a zenei életbe, több kórusnak is tagja lett, elvégezte a kántorképző tanfolyamot. A lelkészi oklevél megszerzése után Cecén, Vezsenyben és a Budapest-Fasori Egyházközségben töltötte segédlelkészi éveit. 1948-ban szerezte meg a kántortanítói oklevelet a kecskeméti tanítóképző intézményben. Amikor 1959-ben Kecskeméten megüresedett a kántori állás, a volt diáktársak hívására a nagyhéten bemutatkozásképpen Bach 56. kantátáját adta elő. 1960-ban kezdte meg lelkész-kántori szolgálatát, amelyet egészen 1981. szeptember 30-ig végzett, de súlyos betegsége miatt abba kellett hagynia.

Osváth Viktor méltó utódként folytatta a református énekkar vezetését és a gyülekezet egyházzenei életének irányítását. Húsz éven át teljes odaadással, szakértelemmel, igényesen végezte munkáját. A kecskeméti gyülekezeti énekkart, amely 1969-ben a Vég Mihály nevet vette fel, országos hírnévre emelte. Szolgálati idejében az énekkar rendszeresen szolgált a templomban. Gyakoriak lettek a fellépések a zenés áhítatokon, ahol a kántor először néhány szóban bemutatta a felhangzó zeneművet a hallgató közönség számára. A környező településeken, mint Méntelek, Izsák, Szabadszállás, fellépéseikkel színesítették és gazdagították az istentiszteleteket.

Számára a kórus családi közösség volt. Szívének és házának ajtaja nyitva állt minden kórustag előtt, aki meg akarta osztani vele bánatát vagy örömét. A kórusmunkákat lelkiismeretesen, pontosan készítette elő saját kézírással. Egy héten két alkalommal kétórás próbákat tartott, ahol mindig szigorúan ügyelt a tiszta hangzásra. Nagyon igényesen és precízen végezte munkáját, és ezt várta el a kórustagoktól is. Legszívesebben Bach-műveket hallgatott, őt tekintette példaképnek. Mint énekügyi előadó nagy hatást gyakorolt az egyházmegyei, sőt az országos zenei életre. Meghallgatta, tanácsaival segítette a hozzá forduló énekkarokat, emellett sok kórusfeldolgozást is írt énekeskönyvünk zsoltárai és dicséretei alapján. Fontos volt számára, hogy

a régi helyett bevezetett új énekeskönyvet széles körben megismertesse, népszerűsítse. 1984-től a budapesti Schweitzer Albert Otthon lakója, még betegen az otthon lakóiból is alakított egy énekkart, akikkel rendszeresen énekeltek az istentiszteleti alkalmakon. 1985-ben hunyt el.

Pungur Béla

Pungur Béla Dunabogdányban született 1933-ban. Bátyjához, Pungur Józsefhez hasonlóan felsőbb iskolai tanulmányait a Nagykőrösi Arany János Református Gimnáziumban kezdte meg 1943/1944-ben. Mivel a háború miatt a tanév hamar befejeződött, édesapja a saját hegedűjét átadva, a zene irányába kezdte el terelni. Szolfézst, zeneelméletet és hegedűt tanult, majd a rádió zenekarának egyik első hegedűse lett. Három évvel később Nagykőrösön már zenekarban játszott. A gimnázium utolsó éveit a Budapesti Lónyay Utcai Református Gimnáziumban fejezte be. A teológiai felvételire készülve harmóniumon gyakorolt, és édesapja gyülekezetében a kántori szolgálatokat látta el. 1951-ben testvérét követve a Budapesti Református Theológiai Akadémián kezdte meg tanulmányait. Teológusként Békési Andor ócsai lelkész felkérésére gyülekezetében énekkart szervezett, ahol sokszor besegített a kántori és lelkészi szolgálatokba. 1954-től a Kálvin kórus tagja lett Ákom Lajos felkérésére, aki orgonatanulmányainak instruktora is volt.

1958. március 1-től rendelték Kecskemétre segédlelkésznek, ahol lelkészi szolgálata mellett segítője lett testvérbátyjának a zenei életben, és az akkor még működő gyermekkarnak és zenekarnak lett a gazdája. Bekapcsolódott az énekkar munkájába is, valamint a kántorképzőn a gyülekezeti éneklés és a biblia- és hitvallásismeret előadója volt két féléven át. 1959 utolsó negyedévére átvette az énekkar vezetését, melyet 1960. január 1-től Osváth Viktor megválasztott lelkész-kántornak adott át.

1982. március 15-től Osváth Viktor nyugdíjazását követően megválasztották a megüresedett kántor-lelkészi állásra, és visszakapta az énekkari pálcát. Folytatta elődje megkezdett munkáját, a régi énekeskönyv használatát az ő idejében váltotta fel az új. Az egyházmegye elnökségének hozzájárulásával minden évben rendszeresen megszervezte az Egyházmegyei Énekkarok Évi Találkozóját. Az 1985-ös első találkozó 11 gyülekezeti énekkar részvételével zajlott. Mivel jól ismerte Osváth Viktort és szolgálatait, ezért Pungur Béla az általa tanított énekkari anyagot vette át a zökkenőmentesség érdekében. Osváth Viktor munkáját és egyházzenei elgondolásait már rég követte, és tanácsait is

szívesen vette. 1983-tól külön ifjúsági énekkart szervezett 26 taggal. Húszéves karnagyi szolgálta során az énekkar számos gyülekezetben tett látogatást. A rendszerváltozást követően pedig lehetőség nyílt az énekkar számára a határon túli magyarság erősítése céljából ellátogatni Erdélybe, Délvidékre és Kárpátaljára. 2002-ben nyugdíjba vonulását követően továbbra is az énekkar áldozatos tagja maradt. A katonatelepi gyülekezetrészben a mai napig végzi a kántori szolgálatokat.

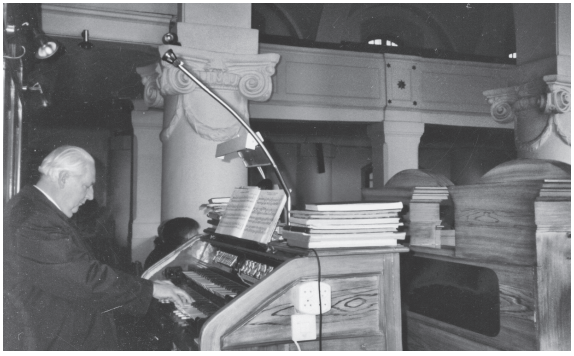

Mikesi Tibor

1965-ben lelkész családban született, testvérével, Tündével, aki később szintén a zenét választotta hivatásául.

Baján kezdett el zongorát tanulni, itt ütötte le először a billentyűt kántorként a templomi orgonán. A helyi III. Béla Gimnáziumban érettségizett. Ezt követően a miskolci „Zenepalotába" nyert felvételt. A négy év szakiskolai orgonaszak után a miskolci Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskolán folytatta a tanulmányait. Meghatározó volt számára a Cantus Firmus – akkor még Tiszáninneni Református Egyházkerületi Énekkar néven működő – énekkar. Ebben a kórusban a hit és tudás nagyszerű összhangját kaphatták meg. 1990-től Kiskunhalason tanított 1991-ig, majd a Kecskeméti Református Kollégium munkatársa lett. Ideérkezésekor kapott igéje Jerémiás próféta könyvéből való: *„Fáradozzatok annak a városnak békességén, ahová fogságba vitettelek benneteket és imádkozzatok érte az Úrhoz, mert annak békességétől függ a ti békességetek is."* (Jer 20,7)

1995-ben kötött házasságot Ertl Katalin matematika, ének és hittanszakos tanárnővel. Öt gyermekük született: Tamás, Anna, Júlia, Dorottya és Péter.

2002. január 31-ig a gimnázium ének- és kórusvezető tanára. Mint orgonán játszó és egyházi irányultságú ember, gyülekezeti szolgálata is eköré fonódott.

A Debreceni Egyetem Zeneművészeti Karán 2004-ben egyházzenei diplomát kapott. 2002. augusztus 1-től nyugdíjazás miatt megüresedett a Kecskeméti Református Egyházközség kántori állása. A presbitérium Mikesi Tibort hívta meg erre a tisztségre. Megtalálta a helyét a gyülekezetben, és sokféle egyházzenei feladatot és szolgálatot végez. 2002-től a Kecskeméti Vég Mihály Énekkart vezeti, és szervezi az egyházi ünnepélyek egyházzenei műsorait, az iskola évnyitó és évzáró ünnepi alkalmait. Több országos és külföldi úton, vendég szolgálaton vesz részt az énekkar: Budapestre, Nagyváradra, Kárpátaljára, Felvidékre stb. utaznak, emellett részt vesznek Nagykőrösön, Tiszakécskén, Szabadszálláson közösen szervezett zenés áhítatokon.

Az énekkar több emlékező zenés áhítatot tartott az elmúlt években: Dr. Gárdonyi Zoltán, Osváth Viktor, Dr. Kálmán Lajos, Lakó Sándor, Máté János emlékére is.

Repertoárjuk alapvetően a gyülekezeti énekeskönyv köré szerveződik, az elődöktől átvett kórusanyag nagy szerepet kap a választásban.

A teljesség igénye nélkül az utóbbi 17 évben az alábbiak szerepeltek a próbákon: anyanyelvű gregorián énekek, Goudimel zsoltárok, 16-17. századi protestáns korálok, Bach-korálok, a 20. század magyar szerzői közül főként Gárdonyi Zoltán művei, aki életművével, helytállásával, hitvallásos reformátusságával és zenetörténeti szerepével kiemelkedik.

31.

Bourgeois L.
Genf, 1551

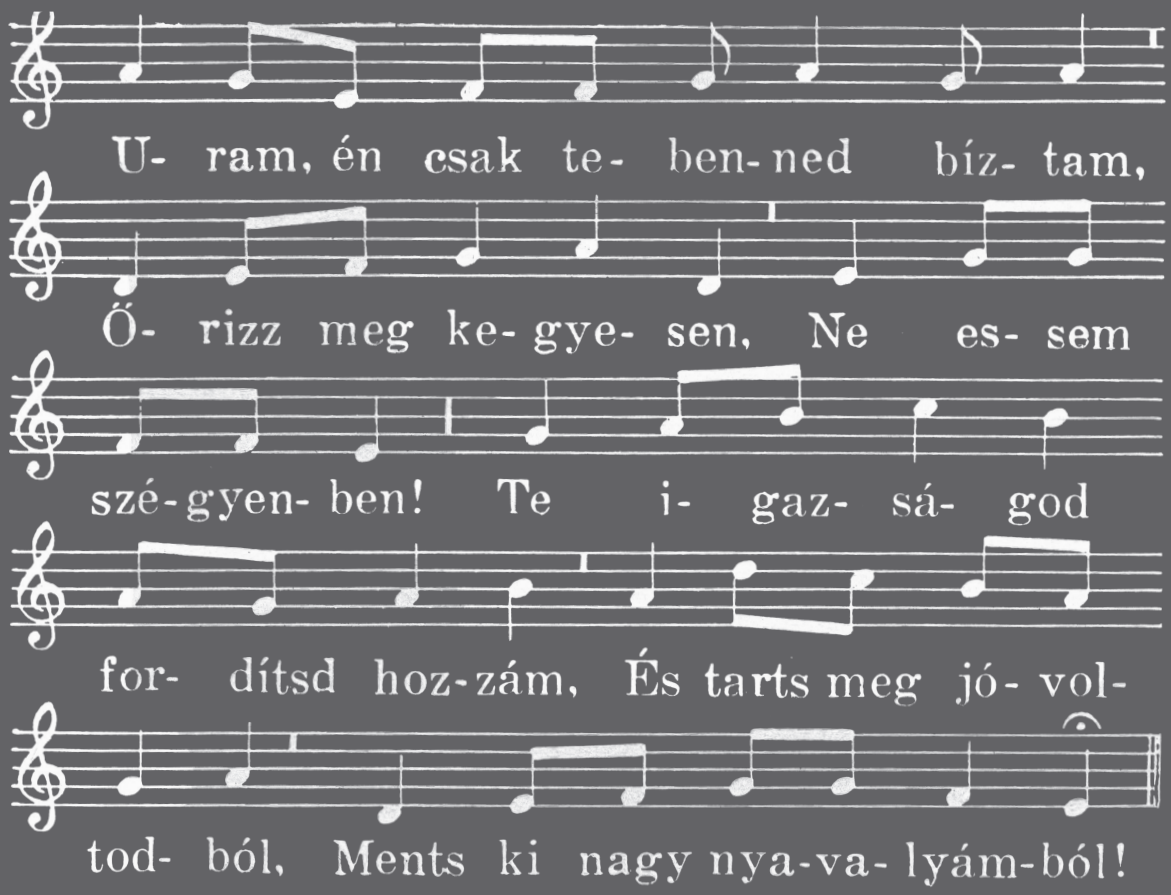

SZERZŐ OSVÁTH LÁSZLÓ

Emlékezés édesapámra, Osváth Viktor lelkész-karnagyra

Édesapám, Osváth Viktor (1921. szeptember 19. – 1985. szeptember 15.) a Kecskeméti Református Egyházközség lelkésze, kántora és kórusvezetője volt 1960-tól 1981-ig. Szolgálati ideje alatt Kecskeméten is egyik fontos és hangsúlyos feladatának tartotta az egyházzene művelését, ezen belül első helyen a ritmikus gyülekezeti éneklés kiművelését és a gyülekezeti énekkar munkájának fejlesztését, kiteljesítését.

Elődeitől átvette a Kremán Sámuel által 1929-ben alapított gyülekezeti énekkar vezetését. A kórusmunkát kínos pontossággal, lelkiismeretesen készítette elő saját kézzel írt vagy inkább rajzolt kottamásolatokkal. Abban az időben másológépek híján sokat kellett éjszakáznia, hogy minden szólamnak elegendő kottapéldány készülhessen el. Minden, a kórus által énekelt műről készített egy törzspéldányt, amely megközelítette a nyomdai minőséget. Később ezekről fényképmásolatokat készíttetett. Igen fontos volt számára, hogy a leírt zenemű képi megjelenése is tökéletes legyen.

Az énekkari próbákon a tiszta hangzásra mindig kényes volt. Hetente két alkalommal kétórás próbákat tartott, hogy legyen idő a precíz munkára.

A kezdeti időszakban, vagyis a hatvanas években, amikor még zenetanárokból, műkedvelő zenészekből zenekart is össze lehetett toborozni, főként Bach, Händel, Goudimel, Schütz és más szerzők műveiből adott elő az ének- és zenekar a templomi ünnepi alkalmakon. Részletek hangzottak fel a János és a Máté passióból szólisták közreműködésével.

Legszívesebben J. S. Bach muzsikáját hallgatta, akinek zenei stílusa műveinek tiszta, precíz megkomponáltsága példakép volt számára. Ez a zene a mennyei harmóniát varázsolta számára a földre, amelyre mindig is vágyott, és amelyre Bach muzsikájában rátalált. Kecskeméti szolgálatának éveiben kórusfeldolgozásokat írt énekeskönyvünk zsoltárai, dicséretei alapján azzal a célzattal, hogy ezeket széles körben megismertesse, megszerettesse. Ezek a feldolgozások többnyire kisebb, vidéki kórusok számára készültek, legtöbbször két női és egy férfi szólam részére. Korábbi tapasztalat alapján úgy tűnt, hogy két női szólamot könnyen ki lehet állítani, férfi szólamból azonban egyet is nehezen sikerül. A közel száz kórusfeldolgozás között négyszólamú művek is vannak. Ilyen a 65. zsoltár (*A Sionnak hegyén…*) és Ráday Pál 251. dicsérete (*Meghódol lelkem…*). Művészi és lelki hitvallása e két mű.

A kórusfeldolgozások írása közben állandóan

kikérte nagyra becsült pártfogója, Gárdonyi Zoltán professzor véleményét. Sokat járt hozzá Budapestre megmutatni műveit, tanácsokat, útmutatást kérni.

Debrecenben a kántorképző tanfolyamokon nyaranta himnológiát, zeneelméletet tanított. A kemény munkával és ugyanakkor fiatalos jókedvvel eltöltött tanfolyami időszaknak mindig különös varázsa volt sok zeneszerető ember önkéntes, közös áldozatvállalása árán. Ezeket a nyári alkalmakat mindig nagy örömmel vállalta, és ha néha fáradtan is, de boldogan, megújult lélekkel tért haza onnan. Az ország számos településén, városokban és falvakban szolgált önállóan is előadásokkal, orgonajátékával vagy általa komponált zenekari átiratokkal, melyek zsoltárok, dicséretek, egyházzenei művek alapján készültek. Ezeket általában orgonán, hegedűn, szólóénekes bevonásával szólaltatták meg. Sok ösztönzést, biztatást kapott ebben a munkában barátjától, Kabai Tóth Zoltán lelkésztől, aki hegedűjátékával maga is részt vett a művek előadásában. Az énekkarral rendszeres szolgálatokat végzett a kecskeméti református templomon kívül a környező településeken, Ménteleken, Helvécián, Izsákon, Szabadaszálláson és az ország különböző távolabbi településein is. Zenés áhítatokon, szolgálatok alkalmával minden zenemű megszólalása előtt néhány szóval beszélt a mű keletkezéséről, bibliai vonatkozásáról, szerzőjéről, ezzel is közelebb hozva a muzsikát a hallgatósághoz. Ő nem csak szívén viselte az egyházzenét, de tudatosítani, tanítani akarta minden helyzetben és fórumon.

Az énekkart családi közösségnek tekintette. A gyakran fárasztó próbák után, a közös szolgálatok közben mindenkihez segítőkészen, szeretettel közeledett. Otthona nyitva állt azok előtt, akik gondjaikkal-bajaikkal vagy örömükkel eljöttek meglátogatni, tanácsot, segítséget kérni. Jó humora volt, amivel a próbák feszültségét mindig fel tudta oldani; az énekkari szolgálatok alkalmával biztonságot sugározva vezényelte a kórust a hangmesteri emelvényről. Ez a biztonságérzet és nyugodt derű volt az, ami oly vonzó és sugárzó egyéniséggé tette. Maradéktalanul át tudta adni mindazt a lelkierőt, melyet hit által Istentől kapott. Ez volt az az erő, mely segítségével gyarló és olykor alkalmatlan emberi hangokból lélekig ható, szép harmóniákban sikerült megszólaltatnia az evangéliumot. 1979-től súlyos betegség támadta meg és őrölte fel. Emiatt 1981-ben nyugdíjba kellett vonulnia. Istent és egyházát szolgáló életét 1985. szeptember 15-én végezte be Budapesten.

Kórusműveit gyülekezeti énekkarok ma is éneklik, ezekből egy csokorra való (16 mű) megjelent az *Egyházzenei vezérfonal* kiadványban 1969-ben.

Édesapám igen sok segítséget, lelki támaszt kapott feleségétől, Vajthó Emíliától, lelkészi, énekkari munkásságában egyaránt. Istennek legyen hála, hogy együttes erőfeszítéseik árán, az Úrtól kapott tehetség és lélek által oly sok ember tapasztalhatta meg szeretetüket szolgálataikban és a hétköznapokban is.

Végezetül a kecskeméti református gyülekezetben megválasztása után elmondott első igehirdetésének zárószavait idézem:

„Szentlelkedet töltsd ránk ki, mint hajnal harmatát
És adj fejünkre Tőled nyert ékes koronát,
Hogy áldozatra felgyúlt, megszentelt életünk
Oltárodon elégjen, Királyunk, Mesterünk!”
(229. dicséret 3. vers)

SZERZŐ **MIKESI KÁROLY**

Emlékeim Osváth Viktorról

Osváth Viktor 1960-1981-ig volt a Kecskeméti Végh Mihály Énekkar karnagya. Én pedig 1962 és 1966 között voltam az énekkar tagja, tehát mintegy négy évig. Gyülekezeti segédlelkészként, illetve beosztott lelkészként szolgáltam az Úr ügyét eklézsiánkban. Mivel Kecskemét esperesi székhely

volt, így volt egy esperesi segéd- illetve beosztott lelkészünk is Varga László személyében. Nos, talán 1963 vagy 64 őszén történt az alábbi eset. Egy hétköznap reggel, amikor már mindkettőnknek benn kellett lennünk a lelkészi hivatalban, belép Viktor barátunk, mégpedig igen rosszkedvűen. Lerített arcáról, hogy valami baj van. Faggatni kezdtem: *„Viktor Bátyám,”* – így szólítottuk a köztünk lévő, körülbelül másfél évtizednyi korkülönbséget tiszteletben tartva – *„de borús az arcod”* – jegyeztem meg én. *„Talán beteg vagy?”* – kérdezte Varga László kollégám. Mire Viktor: *„Fiúk, megöregedtem!”*. Aztán elkezdte „élménybeszámolóját”. *„Tudjátok, jövök be a hivatalba, és itt, az Újkollégium árkádsora alatt fiatal lányok sorakoznak. Talán úgy 17-18 évesek.”* E sorok olvasóinak tudniuk kell, hogy akkor az Újkollégium a Bányai Júlia Gimnázium tulajdona volt. Az volt a gyakorlat, hogy a tanulók az árkádok alatt gyülekeztek, hogy tornaórára menjenek a vasútállomás melletti KTE futballpályára. Majd Viktor így folytatta: *„Ahogy ott próbálok lavírozni a lányok között, az előttem lévő egyik lány így szól társainak: „Lányok, álljatok félre, adjatok helyet a bácsinak!”* Én meg hátrafordulok, hogy lássam, miféle „bácsi” jön mögöttem. Döbbentem látom ám, hogy senki sem jön. Szóval, ha én tizenhét-tizennyolc éves lányoknak „bácsi” vagyok, akkor bizonyrá kell jönnöm, hogy megöregedtem”. Osváth Viktor ekkor negyvenkét vagy negyvenhárom esztendős volt.

Igen, Osváth Viktor mindössze ennyi éves volt, de nagyszerű kórusműveket komponált. Egyiket a másik után. Azt mondják, hogy az alkotók zöme – legyen szó akár zenei, akár irodalmi alkotásról – inkább ötvenévesen és azután van a csúcson, kórusvezetőnk már korai éveiben ott volt. Vagyis a csúcson. Rengeteget dolgozott. 1964-ben feleségemmel már a parókia épületében laktunk, jelesül ott, ahol most Vincze Árpád lelkész lakik családjával. Innen könnyű volt látnunk, hogy mikor oltja el az Osváth család a villanyt esténként. Mert hát az ő lakásuk pedig ott volt, ahol jelenleg Kerekes Mártonék laknak. Osváth Viktor rendszeresen éjfélig vagy inkább éjszaka 1, olykor-olykor 2 óráig komponált műveket, vagy másolt kottákat. Mert hát hol volt még akkor hazánkban a fénymásolás? A kották másolásában komoly segítséget nyújtott neki énekkarunk egyik hűséges tagja, Nagy Ilona (ma Szűcsné Nagy Ilona). Mi, kórustagok csak később tudtuk meg, hogy mennyi munkája volt Osváth Viktornak egy-egy fellépésünkben.

Nem csoda hát, hogy egyszer egy különös dolog történt. Az egyik reggeli áhítaton nekem kellett prédikálnom. Az „ámen” után bemondtam az igére felelő énekvers számát, s vártam, hogy megszólaljon az orgona. De az orgona nem szólalt meg. Még egyszer bemondtam. Még mindig semmi! Zavarba jöttem. Most mit tegyek? Aztán egyszer csak valami csodálatosan szép előjáték hangja ütötte meg a fülünket. És a kis gyülekezet lelkes éneklésbe kezdett. Osváth Viktor később mentegetőzni kezdett. *„Tudod, Karcsikám, tegnap ma feküdtem le*” –mondta. *„Viktor bátyám, nincs semmi baj. Az előjáték olyan nagyszerű volt, hogy ha máskor is ugyanilyen szépet hallunk tőled, csak nyugodtan pihenjél meg kissé az orgona mellett”* – mondtam én mosolyogva.

Még sok-sok emlék él bennem Osváth Viktorról, de már csak ennyit: Soli Deo Gloria a szolgálatáért. Az Úrnál majd találkozunk vele is.

226.

Kuruc dallam

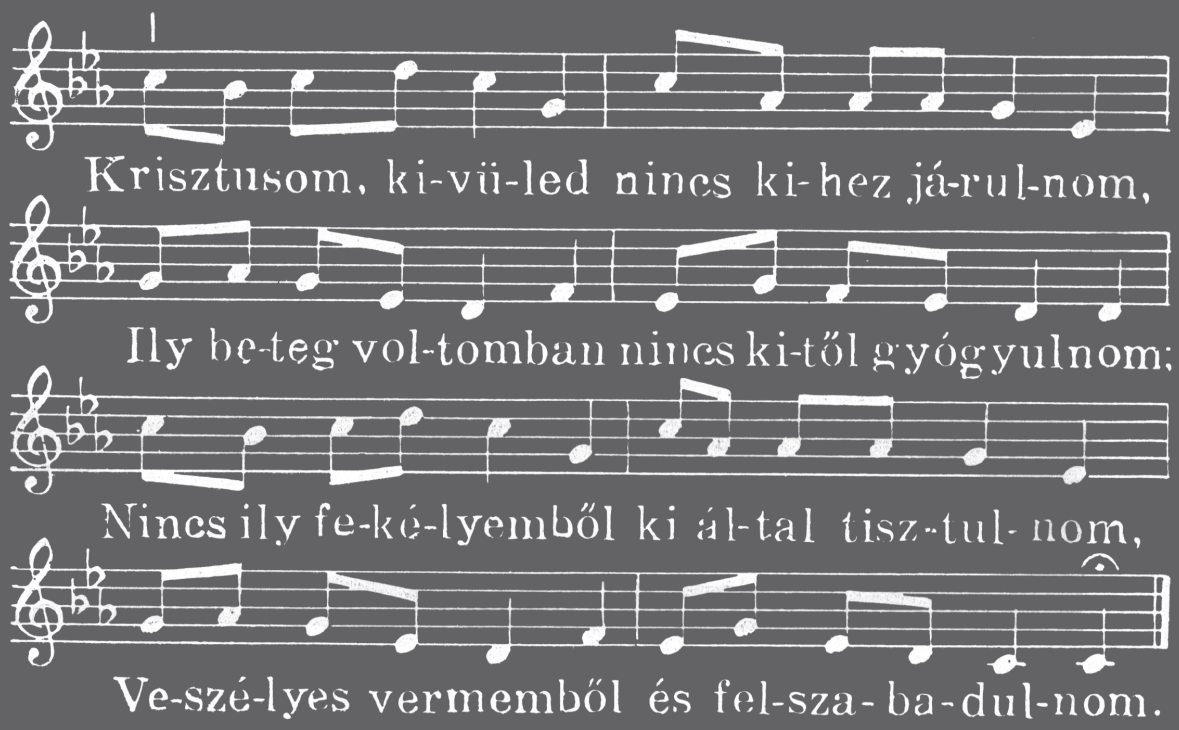

Visszaemlékezések

SOMODI FERENCNÉ

Köszönöm a felkérést, hogy pár gondolatban megemlékezhetek nagytiszteletű Osváth Viktor lelkész-karnagy úrról. Olyan szerencsés lehettem, hogy jó pár évet – emlékeim szerint kb. 7 évet – énekelhettem az énekkarban édesapámmal együtt, aki presbiter is volt itt, Kecskeméten. Visszaemlékezem a vidám énekkari próbákra, amit mindig nagy szeretettel töltöttünk, soha egy dorgáló hang nem hangzott el, inkább csak kedves, mosolygós helyreigazítást kaptunk, de így is megértettük, hogy mit rontottunk el, és javítottunk.

Sokat kirándultunk megyénkben és Budapestre, énekkari szolgálattal, felejthetetlen napokat eltöltve szeretett karnagyunkkal. Egyébként Viktor bácsi sokszor látogatta családunkat, áldott órákra emlékszem, jött vele kedves felesége, de még a „kis Lacika" is. Jó visszaemlékezni az énekkari, zenekari próbákra, Osváth Viktor karnagyunk szeretetére. Ha nem túl jól sikerült a próba, mindig erősített bennünket, és nem is igen fordult elő, hogy a próbákról indokolatlanul hiányoztunk volna. Még Isten megtart, addig is úgy emlékszem vissza, hogy életem egy meghatározó időszaka volt énekkarosnak lenni. Kívánom, hogy a mostani énekkarosok is olyan szeretettel járjanak a próbákra szeretett karnagyukhoz, ahogy mi tettük, és e szép feladattal Istent dicsőítsék.

SZŐKE LÁSZLÓ

„Énekeljetek minden népek új éneket az Úr Istennek…énekeljetek az Úrnak" (Osváth Viktor feldolgozása) Ez és még sok-sok szép énekünk buzdít arra, hogy énekszóval és hangszerekkel dicsérjük Mennyei Atyánkat. Jó annak, akinek szép hangot és jó hallást adott az Úr.

Azonban nem mindegy, hogy mire használja az ember azt, amit kapott. Bizonyára azok vannak többségben, akiknek nem jut az eszükbe hálát adni Istennek ezért az adományért. Persze vannak olyanok is – sajnos kevesen –, akik hálatelt szívvel vannak a mi Urunk iránt. Én is hálával tartozom ezekért az ajándékokért Istennek. Azt már rám bízta, hogy mire használom fel.

1956-ban egy jó barátom megkérdezte, hogy volna-e kedvem az énekkarba járni. Igent mondtam, és így lettem kórustag. Már akkor tudtam, hogy „ez az én utam." Ötvenkét éven át esőben, sárban, hóesésben, pihenten és fáradtan mentem a próbákra. Ott mindig erőt kaptam az élet megpróbáltatásaihoz.

Öt karvezetőt „szolgáltam ki". Az első Papp Ákos lelkész volt. Fiatalos lendülettel vezette a kórust. Sajnáltuk, hogy elhagyott bennünket, és

később a hazáját is. Papp Ákos után Pungur Józsefet nevezték ki kántornak, aki szintén lelkész is volt. Szelíd természetű, magas, jóképű fiatalember volt. Az ő idejében feltűnően sok fiatal református lány – főleg tanítóképzős – járt az énekkarba. Feleséget is innen, Kecskemétről vitt. Később ők is külföldre, Kanadába mentek. Pungur József után Osváth Viktor lelkész lett a kántor, és természetesen a kórus vezetője is. Ő azonban nem csupán kántor és kórusvezető volt, hanem zeneszerző is. Sok szép zsoltár- és dicséretfeldolgozása van, melyeket országszerte énekelnek református énekkarok. De nem csak református kórusok. Kedves, szelíd modorával és egy kis szigorral formálta az énekkar szolgálatát. Sajnos betegsége miatt idejekorán vonult nyugdíjba, és hamarosan meg is halt. Ez nagy veszteség volt számunkra. Utána nevezték ki Pungur József testvérét, Pungur Béla lelkészt. Hála Istennek, Pungur Béla még közöttünk van. Róla elmondhatjuk, hogy ő volt a legtürelmesebb karvezetője a Kecskeméti Vég Mihály Énekkarnak. Bizony – sajnos - sokszor vissza is éltünk türelmével. A sorban ötödik Mikesi Tibor, aki kecskeméti származású. Ő még fiatalember, előtte a jövő. Mikesi Tibor inkább a modern műveket kedveli. Az én véleményem szerint ezek sokkal nehezebbek, mint a régi nagy zeneszerzők művei. Az énekkar fele nem kottaolvasó, ezért igen nehéz egy-egy modern darabot megtanulni.

A „hatodik kántort", azt hiszem, én már a „mennyei énekkarban" fogom szolgálni. Persze csak akkor, ha az én Mennyei Atyám ezt kegyelemből megengedi. Jó lenne ott szolgálni, az előttem „elköltözött" énekesekkel együtt dicsőíteni a Mennyei Atyát és az ő Szent Fiát.

SZŰCS ANDRÁSNÉ NAGY ILONA

Nagy örömmel teszek eleget a felkérésnek, hogy a Kecskeméti Végh Mihály Énekkar 90 éves évfordulóján visszaemlékezzek a régi időkre. 1969. október 19-én kaptam meg a 15 éves kórustagsági emléklapot. Utána már csak egy évet jártam az énekkarba, mert 1970-ben férjhez mentem, és Lászlófalvára, a mostani Szentkirályra költöztünk. Nagyon szerettem a próbákra járni, s a helybeli és vidéki fellépéseken énekelni.

Nagyon tiszteltem, szerettem és becsültem Osváth Viktor lelkész-karnagyot, aki csodálatosan összetartotta az énekkart. A próbákon szigorú volt. Egyébként kedves, fanyar humora elkápráztatott. Szigorúságára jellemző, hogy bár nagyon örült, ha jött új tag, mégis megtörtént, hogy nem az énekkarba illő hangú asszonyt, aki mindenkit túlénekelt, pár kedves figyelmeztetés után elküldött.

Igyekeztem segíteni, s az énekkari tagok kottáit szöveggel együtt írtam Viktor bácsi legnagyobb örömére, hisz így terhet vettem le a válláról. Férjhezmenetelem után ezt a szolgálatot tovább folytattam.

1967. április elejére az énekkar kapott egy kedves meghívást Jugoszláviából. Az akkori körülmények miatt Dr. Balogh László esperes jobbnak látta, hogy csak egy héttagú kamarakórus ad ízelítőt énekkarunk munkájából. A kórus tagjai: Osváth Viktorné, Robár Marika, Poór Terike, Arányi

Piroska, Gudricza Sanyi bácsi, Osváth Viktor bácsi és jómagam. Szabadkai, újvidéki, feketicsi és bácsfeketehegyi gyülekezetekben szolgáltunk, Belgrádon pedig a nyugdíjas lelkésszel és családjával találkoztunk. Szomorú emlékünk is akadt: Feketicsen meghalt dr. Csete K. István püspök úr édesanyja. Másnap a temetésen a kórusunk a 422. dicsérettel szolgált, aminek a szólamait az éjszaka komponálta meg karnagyunk.

Mai napig hálás vagyok, hogy a Kecskeméti Végh Mihály Énekkar tagja lehettem.

NAGY JÁNOS

„Mindenkoron áldom az Urat, míg engem éltet” (34. Zsolt) A gyülekezet énekkarának 90 éves fennállására készülünk. Visszatekintve az énekkarban eltöltött szolgálatomra, hálatelt szívvel köszönöm Uramnak, hogy ezeken az alkalmakon részt vehettem.

Az énekkar munkájába az 1990-es évek közepén csatlakoztam, akkor még Pungur Béla volt a karnagy. Az akkori énekkar nagy létszáma, az ott folyó lelkes munka arra indított, hogy komoly elhatározással vegyek részt ebben a szolgálatban.

Sok régi ismerőssel találkoztam, akik még az 1953-1956 közötti időszak gyermekénekkarában is részt vettek.

A próbák nehéz feladatát az énekkar minden egyes tagja lelkesedéssel végezte, aminek meg lett a szerepléseken az áldott eredménye.

Sok zenés áhítat, ünnepi alkalom, énekkari találkozók, külföldi vendégszereplések színesítették életemet.

Szolgálatomat 2015-ben egészségi okok miatt kellett letennem.

Az énekkarban eltöltött közel 25 évben örömmel szolgáltam és dicsőítettem Istenünket.

PONGÓ ZSUZSA

Kilencven év hosszú idő.
Sok szép hang és erős tüdő
állta ki a sok-sok próbát,
viselve e nemes tógát.

Utánanéz most pár ember,
hány szervező, mennyi mester
volt a kórus vezetője.
De egy Ura, őrizője

pásztorolta dalos nyáját.
Több itt találta meg a párját,
s azóta is együtt fújják:
ki szent dalt, ki furulyáját.

Családtagok is beszállnak:
fuvoláznak, harsonáznak.
Kisgyermekkel anyukáknak
legjobb hely, meg unokáknak.

Generációk nőttek fel
Gárdonyik művészetével,
Béla bácsi terelésén,
Berkesi karvezetésén.

Sok-sok éve Tibor gyűri
velünk harcát. Aki tűri,
és ki is tart, élmény sora
éri köztünk. S csökken kora!

Csoda tán, de biztos igaz:
aki énekel, ifjul az,
éhe szűnik, nem is fázik,
s kétszeresen imádkozik.

Így hangzik a német mondás:
'Singen macht froh, satt und warm.' Lásd!
Ne sajnáld hát rá az időt!
Így szájjal is szereted Őt.

Aki dalol, otthonra lel
itt e földön, mint odafenn.
Gyermekünk, társunk ha dúdol,
Otthon-érzésünk van attól.

Békét ad mindig az ének,
s tudjuk otthonunkat szépnek.
Közösséget formál bárhol,
közel hozza, ami távol.

Isten titka ez a varázs,
de a tüze, mint a parázs:
melegít és frissít, tisztít,
gyülekezeteket épít.

Isten itt elveszi minden
bánatunkat bármi' szinten,
S nem felejti Hozzá küldött
hozsannánkat, Neki illőt.

Ige, ének bentről fakad,
szereti is ez a csapat.
Különösen Bach zenéje
nyert meg minket, és személye.

Kórusműveket is írtak
nekünk szerzők, akik bírtak
tehetséggel, lendülettel.
Éneklik is szeretettel:

Osváth Viktor, Gárdonyik – tán
ismerős mind: apa Zoltán,
úttörő egyházzenész volt,
Hajna lánya is, s fia, Zsolt.

Az unoka sem hagyta el
az egyházzenét: Dániel.
Német anyja mi kedvünkért
magyart tanult, beszél, jól ért.

Német honi száműzetés
vállalt sorsuk, s nem feledés.
„Művem mind a Királynak szól.”
Hála dala csendül abból.

Kristálytiszta bibliai
idézetek, csak igei.
Nem tér az üresen vissza:
mind az isteni szót issza.

Sokan már nincsenek köztünk,
Évtizedes múlt mögöttük.
Majd százévesen is néki
bot se kell: Ilonka néni.

Pali bácsi, Zsuzsa néni...
Ki tudná mind felsorolni.
Mennyi kis hős, névtelenül!
Hangjuk már odaát csendül

a mennyei széles karban,
Urunk előtt hódolatban,

Hol milliárd angyalhad zeng,
s győztes Krisztus zászlaja leng.

Tibortól már tudjuk régen:
szép éneklés csak így lészen:
Bőrlégzés! És kupolásan
rajzoljuk, kérem alássan!

Huszonöt év nem nagy idő.
Azóta fújom, s sok tüdő
velem együtt szoprán hangon
kis teremben s a karzaton.

Kilencven év óta végig
száll az ének fel az égig.
Ifjak, vének valahányan
fújják együtt bőszen, lágyan.

Lehet mással elidőzni,
de kár lenne ezt kihagyni!
Kinek Isten hangot adott,
dicsérje Őt azzal legott!

Egy, öt vagy tíz tálentumot
el ne áss! Ő tudva adott
neked hangot. És te mit adsz?
Legszebb hangszer, amin játszhatsz!

Ezer nyelv fenn Neki hódol,
hol királyok Ura trónol,
s örökké szól majd énekünk:
„Dicsőség Néked, Istenünk!”

Szoprán szólamból, 2019

LAKÓ SÁNDORNÉ GUDRICZA JUDIT

Szerencsések vagyunk, mert családunkban sok a „vájtfülű", szép hangú, szívesen éneklő „dalos pacsirta". Így háromszorosan dicsérhetjük az Urat.

Az első generáció: édesapám, Gudricza Sándor (1905-1997) a kecskeméti református énekkar emblematikus tagja volt szinte a kezdetektől. Kremán Sámuellel a Polgári Dalkörben találkoztak 1925-ben. Samu bácsi fiaként szerette édesapámat, rögtön felfigyelt gyönyörű lírai tenorjára, és arra, hogy pontosan, odaadóan járt a próbákra. Biztatta is, hogy képezze a hangját, ezért ő Mihó Ida nénihez járt dalórára zongorázni és hangképzésre.

Közben a város köztiszteletben álló kereskedője lett a Máriavárosban. Itt zömében gyári munkások éltek, akik nem egyszer hitelre vásároltak nála. Gudricza úr kockás füzetben vezette a tartozásokat. Fizetéskor törlesztettek, kamat nélkül. Azonban, aki hitelét vesztette, többet nem mehetett hitelért a boltjába. A mai napig hálával említik az utódok a nevét.

A városi jótékonykodásból is hathatósan kivette a részét, az ilyen jellegű hangversenyekért soha nem kért honoráriumot. Időközben egyre messzebbre terjedt a híre: Budapestre is hívták énekelni, és lemezfelvétel is készült vele. Benevezték a Magyar Rádió első nyilvános tehetségkutató versenyére 1933-ban, ahol népdalokat, nótákat énekelt. A verseny végeredménye: első helyezett Gudricza Sándor, második Sárdy János, harmadik Dóry József lett. Később 80, zenekadémiát végzett énekessel versenyzett, és csak az operaénekes Fodor János és édesapám kapott aranykoszorús babérlevelet, de a szíve Kecskeméten tartotta. Ugyanis nagyapám, Dékány György választás elé állította, így ő édesanyámat, Dékány Jucikát választotta. Persze voltak más okai is.

Haláláig azt mondta, nem bánt meg semmit, mert így lett boldog, nyugodt családi élete. Kivéve az 50-es évek gyötrelmes megpróbáltatásait.

Az énekkar megalakulása után körülbelül egy évvel lett tag Kremán Sámuel hívására. Szívesen fogadták, pedig ő katolikus vallású volt. Az alapító tagok egyikéhez, Tantó Bélához élete végig szoros barátság fűzte. Sok kórusvezetőt „koptatott" el, mindegyik értékelte, szerette szép hangjáért, biztos intonációjáért, elhivatottságáért, derűs jó kedvéért. Később, amikor vegyeskarrá alakultak, a hölgyekkel is szót értetett. Tapintatos, kedves, huncut, de soha nem tolakodó volt velük. 1995-ig volt az énekkar tagja. Örömmel, meghatottan írtam róla.

A második generáció: mi vagyunk a második generáció: a férjem, Lakó Sándor és én. Mindketten Papp Ákos gyermekkórusában kezdtünk. Máig csodálom Ákos bácsi, hogyan is győzte a sok kottázást, hiszen mindenkinek névre szóló hangjegyfüzete volt, és 40-50 gyermek énekelt együtt a szigorú próbákon.

Utána aztán jött a jókedv, barátkozás. Még kis zenekart is szervezett velünk. A zenekar később felnőtt korunkban is működött Pungur József és Pungur Béla idejében. Ma ezt a szerepet tölti be a Lakó Sándor Kamarazenekar. Hál' Istennek Mikesi Tibor férjemmel és most Róbert Gábor zenekarvezetővel nagy egyetértésben dolgozik. Énekkarunkat keresztyén módon, békésen, igényesen vezeti a kántor úr. Az igaz, hogy lehetnénk többen, fiatalíthatnánk is, de mindenki megteszi a magáét

a 40 évestől egészen a 80 évesig. Mi, idősebbek fiukként kezeljük a karnagyunkat. Hallgat is ránk. Azt azonban nem szívleli, ha próba közben van magánmondanivalónk.

A harmadik generáció: az unokáim: Lakó Dorka, Hamza Máté, Tóth Levente, akik saját református iskoláikban énekelnek. Szívesen teszik. Sokat imádkozom értük és mindannyiunkért, hogy a lelkükben, a mi lelkünkben továbbra is szép legyen az ének. 90 év nagy idő! Remélem, Isten kegyelméből tovább folytathatjuk szolgálatunkat, kórusbeli munkánkat. Soli Deo Gloria!

MIKESI TIBOR

A 90. évfordulóra készülünk. Október 5-én az Újkollégium dísztermébe hívjuk azokat, akiknek a lelke rezonál az igére, különösen a zengő igére. A díszterem ólomüveg ablakait felidézve a *„Non est volentis, neque currentis, sed solum miserentis Dei…”*, azaz a *„nem azé, aki akarja, nem is azé, aki fut, hanem a könyörülő Istené”*, a Római levél idézete igaz ránk.

Minden egyes gyülekezeti énekkarnak, így a miénknek is a zengő ige hirdetőjének kell lennie. Ez határozza meg az énekkari idény megtervezését, a szolgálatokat, repertoárt, mindent. A próbák élén a legtöbbször egy-egy prózában elmondott ige áll, például a fenti, a Római levélből való. Vagy egy másik: *„Isten a mi oltalmunk és erősségünk, igen bizonyos segítség a nyomorúságban.”* Ez a 46. zsoltár indítása Károli Gáspár nemes veretű prózájában. Az egész magyar kórusirodalom egyik legkarakteresebb vegyeskari darabja épül erre a zsoltárra. Megtanultuk Gárdonyi Zoltán művét, mert rendkívül erős képeket használ a zsoltár, illetve ennek kibontásakor a szerző: *„nemzetek zajongnak, országok mozognak, kiereszti hangját – megszeppen a föld (…) Ívet tör, kopját ront, hadiszekereket éget el tűzben (…) jöjjetek, lássátok az Úr tetteit (…) csendesedjetek és ismerjétek el, hogy én vagyok az Isten.”* Hamarjában ragadom ki a sorokat, ahogyan „fülembe” (eszembe) jut a harmóniák szárnyán és segítségével a zsoltár.

Ebből az alkotásból nem készítettünk lemezfelvételt; megmaradt a próbaterem falain belül az emlék. De hiszem, hogy a szívekben és a lelkekben ott van a mű lenyomata. Talán majd egyszer, ha eljön az idő, a gyülekezetet is megörvendezteti vele az énekkar.

Most, amikor a templomi kottatárunk jelentős részét költöztetni kellett a renoválás miatt, rácsodálkoztam, hogy milyen gazdag egyházzenei kórusélet bontakozott ki itt Kecskeméten. Mikortól is? A könyvtárunkban fellelhető Öreg Graduál példánya közel 400 esztendős. 1636-ban Gyulafehérvárott I. Rákóczi György bocsátotta ki a kettőszáz darab példányt. Hozzánk is került egy, ebből a könyvből énekel kis kórusunk. Lehetőség szerint így is megszólal gregorián dallamon magyar nyelven a zengő ige. Megható belegondolni, hogy 10-12 generációval korábbi elődeink zeneanyanyelvén mi is megpróbálhatunk bekapcsolódni a mennyei kórusba.

Mert *„ami új és nagy jelentőségű, azt mindig a régi gyökerekbe oltják”* – ezt az a Bartók Béla mondta, aki tényleg „újat” és jelentőset alkotott; csakhogy előtte százával-ezrével gyűjtötte föl a magyar és szomszéd népek dalait. Ezekről mondta: *„kicsiben ezeket ugyanolyan értékesnek tartom, mint a nagy formák világában egy Bach-fúgát vagy pedig Beethoven-szonátát.”*

A mai, a 21. századi egyházzenész sokkal könnyebb és egyben nehezebb helyzetben van, mint például 19. századi elődei. A hagyományszakadás miatt nagyon heterogén és zeneileg sokféleképpen szocializálódott a gyülekezet és annak énekkara. Ez nehéz. Viszont a mai egyházzenész nyugodtan és jó lelkiismerettel, bőségesen meríthet a feltárt, tiszta egyházzenei forrásból, a századok liturgiáján át- meg átcsiszolódott, üdítő egyházzenéből: a minden dallamszövés forrásából.

A gregorián repertoár mellett elengedhetetlen tájékozódási pont a 16. századi kóruspolifónia és

annak talaján fogant genfizsoltár-kincs. *„A reformátusokat jobban védte a genfi zsoltár."* Ezt a mondatot, amelyet egy nagy 20. századi, egyébként római katolikus gondolkodó a fülem hallatára mondott, nagyon meg kell szívlelnünk mindannyiunknak. Merthogy volt is és van is mitől megvédeni minket, reformátusokat. Énekkarunk kottatára különböző spirituális irányultságokról tanúskodik. Különböző előadói és zeneszerzői kapacitással rendelkeztek a kórus vezetői. Van, aki kifejezetten zeneszerzői vénával megáldott ember volt, másoknak egyéb erősségük lehetett. Az adott kor, mondjuk az 1930-as évek, tehát Trianon sokkja rányomta bélyegét az akkori kórusrepertoárra is. Majd a református zenetudós egyházzenészek feladata lesz a rengeteg típusú kottapapír, a százféle nyomdai eljárás besorolása, értékelése, a különböző kézírások egybevetése. Boldog emlékezetű Osváth Viktor – aki maga is nagyszerűen komponált – a megfelelő alkalmakat a református egyházzene akkori fontos műhelyeiben, Tahiban és Mátraházán töltötte. Amikor a mester, Gárdonyi Zoltán elkészült a korállal, Viktor bácsi ott, helyben – kézzel! – lemásolta. Milyen gyönyörű kézírása volt mindkettőjüknek! De más ez a kor, az 50-es 60-as évek, mint a miénk, akik a nyomtatott kottához bármikor hozzáférhetünk, másolhatunk. Nekünk más bajokat kell elszenvednünk, máshogyan kell helytállnunk. Például egészen mások egy mai kórustag lehetőségei a világban. Sok-sok befolyás, hamis tanítás éri a mai embert. Elmosódhat a különbség a karaktereket illetően. *„Ezért még jobban kell figyelnünk a hallottakra, hogy valamiképpen el ne sodródjunk."*

Fontos az identitáserősítés, mert létezik magyar református egyházzene. Szeretném, ha a mi énekkarunk a fentiek szellemében és a fenti irányultságokat figyelembe véve a magyar református egyházi kórusok egyik zászlóshajója lehetne.

CSONTOS RUDOLFNÉ TÓTH IRÉN SÁRA

1963-ban a konfirmációi fogadalomtétel délutánján szeretetvendégség volt. Akkor jött az énekkar néhány tagja Viktor bácsi vezetésével hívogatni, hiszen mindig kellettek a fiatalok.

Akkor még heti két próba volt, az énekkar tagjai javarészt hallás alapján tanulták meg a műveket. Viktor bácsi lelkesedése és türelme előadhatóvá tette a szolgálatunkat, sok meghívást kaptunk a megyében, illetve Budapestre is. Ebben az időben 25-30 fős volt a tagság, igazán családias volt.

1972-ben férjhez mentem, majd jöttek a gyermekeink, de csak néhány év maradt ki az éneklésből. Úgy tudtam folytatni a szolgálatot, hogy szüleim és férjem végig támogattak. Sajnos Viktor bácsit betegsége korán nyugdíjba kényszerítette, drága Emmike nénivel és Schweitzer Otthonba költöztek.

Ezután Pungur Béla bácsi vette át az énekkar vezetését, továbbra is sok kedves éneket, kórusművet tanultunk. Sok próba és szolgálat jellemezte ezt az időszakot, Erdélybe is eljutottam 1993-ban és 1995-ben.

Ezután jöttek az unokáim, így szünetet tartottam az éneklésben. Két éve tértem vissza. Most már Mikesi Tibor a karnagy, aki erőteljes, biztos éneklést vár tőlünk. Istennek adok hálát, hogy ebben a közösségben szolgálhattam!

FEJSZÉS GÁBORNÉ (SZOPRÁN)

A Kecskeméti Vég Mihály kórusba tizenéves koromba kerülte be, konfirmáció után. Rögtön el is kezdtem járni rendszeresen heti két alkalommal az iskola, később pedig munka végzetével. A kórus vezetője Osváth Viktor bácsi volt. Az ő kedvessége, mosolya, derűje, jókedve, szelídsége, tehetsége, nagy tudása teljesen lenyűgözött, és ott ragadtam a kórusban. Azóta sok évtized telt el, de végig hűséges maradtam az énekkarhoz a mai napig. Szeretek énekelni, bár már a hangom nem olyan, mint régen volt fiatalabb éveiben. Sajnos soha sem tanultam meg kottát olvasni, mindig hallás után tanultam meg a darabokat, ami jóval nehezebb volt a számomra. Hálából minden az Isten dicsőségére szolgáljon!

FEJSZÉS GÁBOR (TENOR)

1980-ban kerültem az énekkar szolgáló közösségébe, mert megnősültem és Kecskeméten telepedtem le. Feleségem már ekkor a kórus régi tagja volt. A Vég Mihály kórus munkáját és szolgálatait már korábban is nyomon követtem, mert bátyám és sógornőim itt énekeltek. Gyermekeink a kórusba „születtek", beigazolódott Kodály Zoltán állítása, miszerint a gyermek zenei nevelését születése előtt kilenc hónappal kell kezdeni. Ameddig Kecskeméten tanult harmadik gyermekünk, Dániel, addig ő is a kórus tagjaként énekelt és szolgált. Azóta is élethivatása az egyházzene tanítása és szolgálata.

Minden kórus életében vannak mélypontok, ez elsősorban a próbákon való résztvevők számával mérhető. Egy ilyen történetet szeretnék megosztani:

Osváth Viktor bácsi azon kesergett, hogy kevesen vagyunk a próbán. Néhai Dávid Gyula bácsi erre ezt mondta: Viktor bácsi, tessék csak szervezni egy balatoni körutat, mindjárt többen leszünk!

A kórusban énekelni számomra nemcsak a zenei felkészülést jelenti, hanem legalább ennyire fontos az alkalmazkodás: karnagyhoz, szólamtársakhoz és kórustársakhoz. Mert minden szép dolog véghez viteléhez fegyelem szükséges, ennek hiányában csak káosz lesz.

Énekkarunk gyülekezetünk legrégebben működő közössége. Mint mindenütt, itt is cserélődnek a tagok, a vezetők, de a cél csak egy lehet: az Úristen méltó dicsérete, mert ez átvezet bennünket az örökkévalóságba is. Soli Deo Gloria! 148. Zsoltár

NEMES GYÖNGYI ILONA

A Nagyvárad-Rét Egyházközség kórusának gyermekkoromtól kezdve 28 éves koromig tagja voltam. A reformátusok himnuszát, a 90. zsoltárt minden vasárnap az istentisztelet végén elénekeltük. Felemelő volt, ahogy a családom, a gyülekezet, nem törődve a külvilággal, énekelt.

Kecskemétre 1984. május 6-án költöztem. Az egyháztagságot és a kórustagságot azóta már itt élem meg. Istennek hála, itt is testvérekre, testvéri közösségre találtam. 1984 nyarán jelentkeztem a Kecskeméti Vég Mihály kórusba. Pungur Béla nagytiszteletű úr és felesége, Zsuzsika néni, valamint a kórus minden tagja nagy szeretettel fogadott. Azóta folyamatosan az énekkar alt szólamában éneklek.

A babavárás, a gyermeknevelés nem volt ok arra, hogy ne járjunk a próbákra. 1987-ben pár hét különbséggel három baba is érkezett a kórusba. Benke Zsuzsa után a testvére, Benke Matyi, majd Hámori Enikő, a kislányom és Fejszés Dani is járt a próbákra. Ott volt a három pici baba a kóruspróbákon, és zenei épülésükre szolgált a rendszeres próbákon való részvétel. Amikor a kórus szolgálatra ment Helvéciára, Méntelekre, Erdélybe stb., a gyermekeink mindig ott voltak velünk. Miután Hámori Áron, a fiam megszületett, ő is „kórustag" lett. A hétfő 17 óra a kóruspróba ideje volt. A munka után a gyermekneveléshez tartozott a kóruspróbákra járni. Mindkét gyermekem refis volt, és egyúttal tagjai voltak a refi kórusának is.

35 éve vagyok a Kecskeméti Vég Mihály kórus tagja. Örömben, bánatban, az énekelve elmondott imádságok mindig segítettek. Örömömben, hogy ne felejtsek el hálát adni Istennek; bánatban énekelve elmondani, hogy *„Nagy mélységből Hozzád kiáltok, / Szenvedés szorongat, gyötrelmes átok…"*. Éneklés után érezhető a megkönnyebbülés.

„Őt dicsérje éneked, mert Ő a te Istened." (5Móz 10,21)

KOLLÁR LAJOSNÉ DUGÁR MÁRIA

„Sokan elhallgattak már. Szenci Molnár Albert még mindig énekelteti a századokat." (Sütő András: *Engedjétek hozzám jönni a szavakat* c. művéből)

Közel 20 éve egy istentisztelet alkalmával hangzott el Szabó Gábor esperes úr részéről a hívás a Kecskeméti Vég Mihály Énekkar tagjai sorába. Akkor már hallottam a kórust énekelni, egy kedves régi tanárunk, Varga Kati néni is a dalolók sorában volt. Tetszett a köntösük is: méltóságteljes külsőt adott az énekeseknek. A hétfői próbaidő megfelelőnek bizonyult számomra. Így lettem az alt szólam tagja, Pungur Béla nagytiszteletű úr vezetése alatt. Gyermekkoromban énekes iskolába jártam, jelenleg egy másik kórusban is éneklek (Kodály Zoltán Vegyeskar), a kóruséneklés tehát nem ismeretlen számomra. Átérzem, hogy a dal, a zene lelki táplálék: magányodat, rossz kedvedet, unalmadat elűzi a dúdolgatás. Tapasztalom, hogy a legmélyebb érzéseket a zene kelti, előfordul, hogy könnyezve éneklek. De az egyházi énekek még többet adnak. „Erőm és énekem az Úr" – mondhatjuk Mózessel együtt mi is. Mikor a kórházi hívogató szolgálatom során fájdalmas benyomások érnek, megszólal a belső hallás Vulpius: *Jöjjetek mind* műve nyomán Jézus szavaival: *„Gyönyörű szép az én igám, / Nézzetek föl hittel én rám, / S megnyugszik szívetek."*

Szabó Gábor nagytiszteletű úr így fogalmazta meg a zene nagyszerűségét: *„A zene valami sejtés Isten országának harmóniájából."* Nemcsak szájunkból, hanem szívünk melegéből is dicsőítünk!

Mindig nagyon várom a próbákat! Jókat kun-

cogok Mikesi Tibor karnagyunk latin műveltségét bizonyító (fitogtató!) megjegyzésein, például *„A teli has nem szereti a megtöretést”* vagy *„nem vagyok egy matyóhímzés, de figyeljetek rám!”*

A kórustagok másokat is gazdagító fáradozása is vonzó. Mező Gábor, a versmondó, mindig megörvendeztet: *„Istenem, Ki által a megtartást hiszem, vallom, hirdetem.”*

A kórussal tett kirándulások, kórustalálkozók, énekes szolgálatok felejthetetlen szép élményeket nyújtanak akár itthon, Erdélyben vagy Kárpátalján járunk. Panyolán életemben először láttam kettős szivárványt! Kárpátalján, Munkács váránál Zrínyi Ilona emléktáblája előtt a 390. dicséret szívünkből szólt: *„Erős vár a mi Istenünk.”*

Hálás vagyok, hogy a kórus édesanyámat, majd a fiamat is, temetésükön énekelve kísérte utolsó útjára. *„Nagy hálát adjunk az Atya Istennek!”*

Több mint 10 éve Mikesi Tibor kórusvezetőnk kért fel a naplóírásra. Sokat tűnődtem rajta, hogy alkalmas leszek-e erre a szolgálatra. Az évek során kiderült, hogy alaposan csiszolja a jellemet a naplóírás! Kitartóan kell jegyzetelnem, nem kalandozhat el a figyelmem, észre kell vennem társaim építő megnyilvánulásait, humoros helyzeteket.

Aktívabb munkára serkent, és a felelősségérzet is szorongat, mert ha vállaltam, örömmel és lelkiismeretesen szeretném csinálni, hiszen a jókedvű szolgálót szereti az Isten! A tetszetős küllemre, olvashatóságra is figyelnem kell, és ha valamihez nem értek, segítséget kérek. Novák Marcsi kórustárunknak nagy hálával tartozom, mert segít a képanyag összeállításában, helyettesít, ha nem vagyok jelen.

Hálával egy-egy nehezebb házimunka elvégzése után vagy lelki tehertől megszabadulva örömmel írom a naplót. Ahogy a jegyzeteket tisztázom, újra átélem az eseményeket. Szeretem az igehirdetéseket is leírni. A prófétálással megajándékozott lelkipásztorok szavai a szívig érnek, meggyökereznek. „Nagy tisztesség” – mondhatom én is Füle Lajos versével:

„De, nagy tisztesség, ami engem ért!
Lélek öröme jár át:
meg nem érdemelt szolgálatokért
adhatok, íme, hálát.

Előtte állok alkalmatlanul,
de megtisztítja lelkem
s hangszer leszek, mit megzendít az Úr,
hogy szóljon, Róla zengjen.”

Legyen Istené a dicsőség!

DR. HAMARNÉ NEUHAUSER ÁGNES

Kisiskolás korom óta része az életemnek a kóruséneklés. Kodály iskolás diákként kötelező volt énekkarba járnom, de ez nagyon sok örömet és sikerélményt jelentett főleg gimnáziumi éveim alatt, így nem esett nehezemre.

Egészen más volt azonban, amikor konfirmációm után hívtak az akkor még Vizi István által vezetett ifjúsági énekkarba. Megtisztelve éreztem magam, hogy bekerülhettem ebbe a kis kamaracsapatba, és nagyon nagy élmény volt, hogy itt kizá-

rólag Istent dicsőítő énekeket énekeltünk. Olykor-olykor Kálmán Lajos bácsi egy-egy nagyszabású orgonakíséretes darabjában együtt énekeltünk a „nagy kórussal", vagyis a Kecskeméti Végh Mihály Énekkarral. Maradandó élmény számomra, amilyen szeretettel és örömmel vették a jelenlétünket, megtisztelő volt a felnőttekkel együtt szolgálni.

Később az Osváth Viktor nevét felvett, Barócsi Edit által vezetett ifjúsági énekkarban énekeltem 1997-ig, első gyermekem születéséig. Nagyon sok szép művet adtunk elő legtöbbször saját egyházközségünkben, de egyházmegyei kórustalálkozókra, Erdélybe és Hollandiába is eljutottunk együtt. Különös öröm volt számomra, hogy férjem is kórustag volt.

12 év szünet után 2009-ben kezdtem újra a kóruséneklést, ekkor volt legkisebb lányom három éves, így már tudtam vállalni a rendszeres próbára járást. A Kecskeméti Végh Mihály Énekkarban megint nagy szeretettel fogadtak. Öröm azóta is együtt szolgálni, bár sokszor szégyellem magam, mert sokféle elfoglaltságom miatt nem tudok minden próbán ott lenni, de a szolgálatokat igyekszem számon tartani, és szabaddá tenni magamat, hogy részt tudjak venni. Ebben nagy segítségemre van családom, akik pl. helyettem főznek otthon, amíg egy vasárnap délelőtti szolgálaton vagyok. Nagyon hálás vagyok nekik, és szoktam is mondani, hogy tulajdonképpen együtt szolgálunk.

Vallom, hogy a sok száz év alatt született, hitvalló kórusmuzsika óriási kincs, megszólaltatása hatalmas lehetőség Isten dicsőítésére, és nagy örömöt jelent, amikor részt vehetek benne. Ezúton is köszönöm kórusvezetőnknek, Mikesi Tibornak a számontartást, hívogatást és biztatást, amivel a szakmai munkán túl egyben tartja ezt a szolgáló közösséget.

PAPNÉ SASINSZKI ÁGNES

Én, mint a kórus valószínűleg legfiatalabb tagja, hálatelt szívvel gondolok az énekkarra. Arra a közösségre, amely hetente egyszer fantasztikus embereket hoz össze, egyetlen fő cél érdekében, a Jóisten énekszóban való magasztalására.

A 90 év bizony sok mindent feltételez. Először is feltételez mérhetetlen sok szeretetet karvezetőktől, kórustagoktól, gyülekezettől, hallgatóságtól. Azután számtalan lehetőséget az Úr dicsőítésére énekszóban istentiszteleteken, városi rendezvényeken, kórustalálkozókon, belföldi és külföldi kirándulások alkalmával. Magában hordoz számtalan életutat, melyek sokszor fájdalmasak, nehezek, olykor örömtelik vagy éppen reményt keltők.

Egy gyülekezeti kórusba járni más, mint egy professzionális kórusban énekelni. Ez s minden gyülekezeti kórus bizony különleges. Itt az emberek tényleg szívből-lélekből énekelnek. Lehet, hogy ez olykor egy kicsit hamiskás, egy kicsit pontatlan, mégis felemelő, és igazi szolgálat Krisztus nevében.

Kívánok az énekkarnak még legalább ennyi csodálatos évet, a mindenkori tagoknak pedig sok erőt és egészséget a szolgálatokhoz.

NOVÁK MÁRIA

2013 januárjában léptem be a Kecskeméti Vég Mihály vegyeskarba. Azért csatlakoztam az énekkarba, mert régi álmom volt, hogy énekkari tag legyek. Szerettem volna megtapasztalni, hogy milyen közösségben énekelni, amikor a négy szólam harmóniában szólal meg, és úgy dicsőítjük Istent. Sokszor volt olyan élményem a koncertek során, hogy olyan szép volt az összhang, hogy a hátamon szaladgált a hideg, ez persze jó érzéssel töltött el.

A koncerteket nem sorolom fel, mert a hét év alatt nagyon sok volt, de amire még szívesen visszaemlékszem, azok az énekkari buszos kirándulások voltak Magyarországon és a Felvidéken.

Ezek mind örök élmények maradnak. Sajnos, fogy az énekkarunk létszáma évről évre. Pedig emlékszem, amikor még 8-9 tagja is volt az alt szólamnak. Örülnék, ha a fogyatkozó énekkarba új tagok érkeznének! Várunk kottát olvasni tudó embereket!

2013 áprilisában a tiszántúli Panyolát és környékét ismertük meg.

2014 szeptemberében Felvidéken jártunk az énekkarral. Tompa Mihály életének egyes helyszíneit ismertük meg.

Így énekeltünk a panyolai templomban

2015 áprilisában Hollókőn és környékén kirándultunk

A kékesi túra

Így néztem ki hollókői menyecskeruhában

Csoportkép

A pozsonyi vár

SLAVITSEK ENDRE

Kicsi gyermekkorom óta szerettem a zenét. Nagymamám nevelt, aki szépen tudott cimbalmozni, mindig csodáltam ezért. Elfogadható hangom volt, de énekből négyes voltam, mert énekórán a zeneszerzők életrajzát kellett magolni, és nem nagyon énekeltünk. Azután hetedikes koromban jött egy énektanár, Krajcsovszi József, egy hegedűt hozott magával a tanyai általános iskolába, ahol tanultam. A tanár úr később a Kecskeméti Tanítóképző Főiskola igazgatója lett. Ő adott ihletést a zenéhez. Hatodikos koromban kaptam egy kisebb tangóharmonikát, majd egy 80 basszusos Weltmeistert. Nagyszüleim beírattak Kékesi János zeneiskolájába, ahol már komolyabb képzést kaptam. A vak tanár nagyszerű oktató volt, és már a szolfézs alapjaira is megtanított. 1956 után többször beneveztem a

városi kulturális seregszemlékre, ahol elismerésre méltó helyezéseket értem el harmonikajátékommal. Pár évig játszottam egy alkalmi zenekarban mint harmonikás. Természetesen akkoriban a komolyabb zenével nem tudtam volna közönségsikert elérni, így maradtam a könnyűzenénél. Számos, akkoriban ismert slágert tudtam eljátszani.

Ezt a korszakot követte a nagybetűs élet. Egyre kevesebb időm jutott a zenélésre. A zenét azonban mindig nagyon szerettem, gyermekeimnek gyakran játszottam harmonikán. Nem volt időm gyakorolni, de énekelni szerettem. Tudtam, hogy nincs abszolút hallásom, és a hangom sem elbűvölő, de barátaim szerették, ha énekeltem. Sokat hallgattam a rádiót, ahol „vadásztam" a szép zenékre, és így szép lassan eljutottam a komolyzenéhez. Korábban is sokat hallgattam a Pungur Béla karvezető orgonista keze alatt formálódott Kecskeméti Vég Mihály zenekar fellépéseit. 2011-ben meghalt a feleségem, akivel 50 esztendeig éltünk együtt, egyedül maradtam. Vágytam olyan közösségre, ahol jól érzem magam, és ami közel áll az égi zenéhez. Sajnos nem mertem a kórushoz közelíteni, mert nem bíztam magamban. Sokat kirándultam egy közösséggel, ahol énekelni vágyó fiatalok is voltak. Megkértek rá, hogy mutassam be őket Mikesi Tibor orgonista-kántornak, aki akkor már a Kecskeméti Vég Mihály kórus karnagya volt. Végül magam is megbújtam a basszus szólam hátsó alakzataiban. Mindig azt hittem, soha nem fogok közöttük szépen énekelni. Sokat köszönhetek Mező Gábor presbitertestvéremnek, aki a basszus szólam oszlopos tagja, ő biztatott mindig a bátrabb éneklésre. Első nagyobb, többnapos kórus kirándulásunk Panyolára vezetett, ahol Théodore de Béze LXIX zsoltárát is énekeltük. Azt gondoltam, ezt soha nem leszek képes elénekelni. Inkább csak hallgattam Mező Gábor hangját, aki folyamatosan biztatott, hogy énekeljek bátran, mert jól lesz, amit csinálok. Lassan kezdtem hallani a többi szólam hangját is, és egyre jobban szerettem a kórusban énekelni. Éreztem, ahogyan kiegészítik a szólamok egymást. Megszerettem a Bach-korálokat, majd Praetorius, Gárdonyi, Osváth Viktor és más zeneszerzők műveit.

Ekkor Mikesi Tibor kórusvezető kiemelt néhányunkat a kórusból, és kezdett bevezetni a magyar református egyházzene világába. Antifónákat énekeltünk a Nagy Graduálból, és Karasszon Dezső kiadványából, tanulgattunk recitálni. Eleinte ez nem nagyon tetszett nekem, de lassan valahol elfoglalta a helyét lelkem legmélyén ez a középkori hangzású zenevilág. Közelebb kerültünk a bibliai és a kora keresztyén zenéhez, ahol gazdag, liturgikus történés tárult, tárulkozott elénk. A gyülekezet eleinte maga is furcsállta ezt a hangzásvilágot, de a mi kis csapatunk hangjai belopóztak a gyülekezet zenei világába. Különböző zsoltárok parafrázisait énekeljük ebben a stílusban kiegészítve a gyülekezeti énekeket, új színfoltokkal gazdagítva azokat. És lám, a gyülekezet is kezdi megszeretni, megszokni ezt a hangzásvilágot

Elmondhatom, hogy otthonra találtam a kórusban, megszerettem a kórus tagjait, várom az együtt éneklés szép perceit és Mikesi Tibor karvezető nagyszerű magyarázatait, aki nemcsak énekelni tanít meg bennünket, hanem bevezet az egyházzene világába. Neki is köszönhetem, hogy már nem félek a hangomtól, ,köszönet neki és a kórus tagjainak.

MEZŐ GÁBOR

Rendszeresen utazik kórusunk városunktól közelebb és távolabb levő alkalmakra szolgálni és dicsőíteni az Urat. Erre nagy szükségünk van, hiszen így tudatosul bennünk, hogy van értelme a sok próbának, készülésnek. Abban is bízunk, hogy a fogadó közösségnek is szüksége van ránk, talán tudunk adni valamit, ami hitükben, életükben megerősíti őket. Tudjuk és tapasztalhattuk mindenhol, hogy amennyit adunk, legalább annyit – sokszor többet – kapunk vissza.

Számomra élmény minden szolgálat. Különleges alkalomként jut azonnal eszembe a Panyolán és környékén tett utunk, amelyre 2013 áprilisában került sor. Több emlékezetes esemény is történt.

Mindjárt odafelé tartva, viszonylag későn érkeztünk Vásárosnaménybа. Itt élt akkor még az azóta elhunyt Füle Lajos, aki presbiterként is szolgált, és rendszeresen írt verseket. Magam is többet megtanultam, és alkalomadtán el is mondok egyet-egyet. Természetesen így volt ez akkor este is. A *Van Valakim* után közkívánatra a *Presbiterek* című költemény következett. (Ezek alatt sofőrünk is megtalálta a helyes utat.)

A továbbiakban nagyon sokat láttunk, idegenvezetőinktől tanultunk e szép táj igen gazdag történelméről, adottságairól. Például Tákoson a református templom a „paticsfalú Notre-Dame", vagy a tűtornyú református templom Csarodán, Szatmárcsekén a Kölcsey-síremlék és a temető csónak alakú fejfái vagy Nagyar határában az ősi Petőfi-fa, a túristvándi vízimalom.

A háromnapos kirándulás során több alkalommal szolgáltunk a térség megtekintett templomaiban, majd a vasárnapi istentiszteleten Panyolán.

A második nap délutánján a híres, igen modern szeszfőzde programja következett. Szakszerű és részletes ismertetőt hallottunk a gyártási folyamatokról, melynek természetesen termékbemutató és kóstolás is része volt.

Szinte a látogatásunk zárásaúl jött az az esemény, amely e beszámoló megírására késztetett: izgatott kiáltás hangzott, és odakint olyat láttunk, amit – legalábbis jómagam – még sohasem. A földtől földig ívelő, teljes kettős szivárvány képződött a párás égbolton! Bizonyára sokunkban felsejlett az a bibliai rész, amely a szivárványról szól. A szivárvány mint a szövetség jelképe válasz Noé hálaáldozatára, amikor Isten elfogadja az áldozatot, és megígéri, hogy többé nem pusztítja így ki az emberiséget (1Móz 9). Engem különösen elragadott a gyönyörű látvány. Ugyan a reformátusok általában nem forgatják gyakran a deuterokanonikus könyveket, azért az alábbi idézet Jézus, Sírák fia könyvéből gyönyörűen megfogalmazza azt az elemi erejű érzést, ami elfogott bennünket Panyolán a kettős szivárványt látva: *„Nézd a szivárványt, és áldd az alkotóját, mert igen gyönyörű az a pompájában"* (Sírák fia 43,11).

Eszembe jutott Reményik Sándor, aki nemcsak áldotta az alkotóját, hanem gyönyörű verset is írt a jelenségről. Ezt, a minket fejedelmi módon megvendégelőknek este a vacsorai imádság előtt el is mondtam: egyrészt a rendkívüli élmény kapcsán Isten dicsőítésére, másrészt ajándékul szánva, és összehívva valamennyi, értünk szorgoskodó testvérünket.

A kapott és valóban élményt jelentő alkalomért legyen Istené a dicsőség! Soli Deo Gloria!

ÍRTA REMÉNYIK SÁNDOR

Némethy Titinek

Szivárvány

I.

A párában, a vízesés felett,
Halványan, mint egy álom,
És testetlenül, mint egy lehelet:
Az örökifjú szivárvány lebeg.

Megrokkannak a sziklák, a hegyek,
A kő mállik, az erdők sírba térnek,
Új medret tör a patak magának,
S a régit testálja a feledésnek.
Megőszül a világ.

De a szivárvány mindig egy marad
S színei meg nem fakuló csodák.
Örökifjan és egyformán lebeg,
Halványan, mint egy álom
És testetlenül, mint egy lehelet.

Mint a művészet az élet felett.

II.

Minden lélekben van egy kis szivárvány,
Kis csapóhíd, amelyet lebocsát,
Hogy egy más lélek átjöhessen rajta, -
Ennek a hídnak hídpillére nincsen,
Ezt a hidacskát csak az Isten tartja.
Az Isten, aki a szívekbe lát.

Radnaborberek, 1922. július

261.

Dallam: Kolozsvár, 1751
Szöveg: **Balassi Bálint (1554-1594)**
Osváth Viktor, 1968

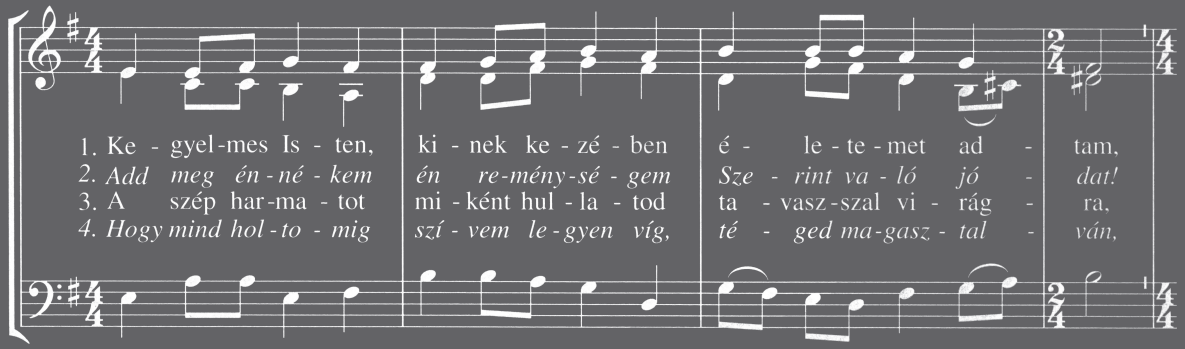

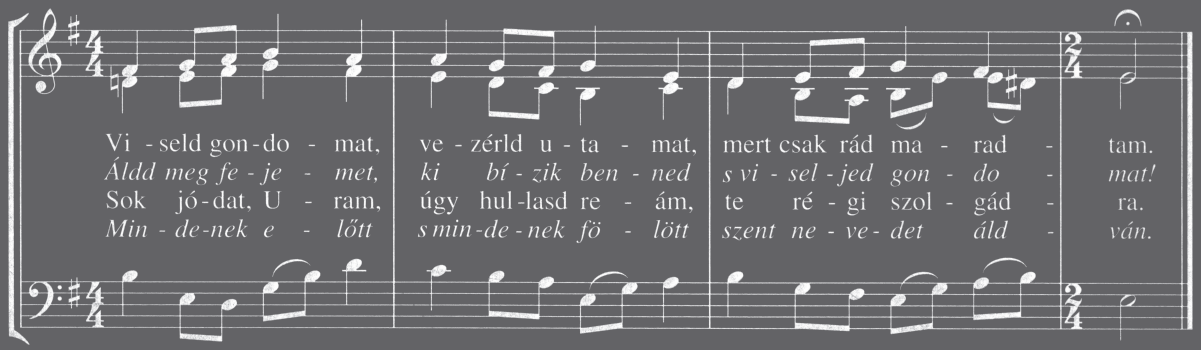

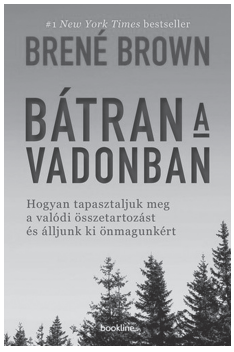

SZERZŐ **SZONDI ENDRE**

Könyvajánló

Brené Brown: *Bátran a vadonban*
Hogyan tapasztalhatjuk meg a valódi összetartozást és álljunk ki önmagunkért?

Brené Brown legújabb könyve a csoporthoz tartozás, illetve az egyedüllét hatásait vizsgálja. Miért akarunk annyira tartozni valahová, mintha az életünk függne tőle? A könyv saját élményekkel és történetekkel teletűzdelt kutatást mutat be. Aki már korábbi könyveit olvasta, ismeri a közérthető, mégis szakszerű szerzőt. A szégyen és sebezhetőség kutatójaként számtalan TED EX előadást tartott a houstoni egyetemen kutatótanár, több könyv szerzője, édesanya és feleség.

Ebben a könyvében azt vizsgálja, hogy mit is jelent a valahová tartozás, mert napjainkban mintha láthatatlan falakat húznánk magunk köré félelemből, politikai ideológiából. Része lenni valaminek, valamihez tartozni. Valahol ez mindenkinek a vágya, hogy valahova tartozzon. Spirituálisan kötődünk, amit a 2010-es könyvében így fogalmaz meg: *„A spiritualitás annak a felismerése és ünneplése, hogy mindannyian elválaszthatatlanul kötődünk egymáshoz egy olyan hatalom által, amely nagyobb mindannyiunknál, és e hatalomhoz, valamint egymáshoz fűződő kapcsolatunk a szeretetben és az együttérzésben gyökerezik.”* [1]

Komoly módszertani segítséget ad az olvasó számára, arra szólít fel bennünket, hogy lépjünk ki a saját kis ideológiai bunkerünkből.
„1. *Közelről nehéz gyűlölni. Lépj közelebb!* 2. *Rántsd le a leplet a hantáról! Maradj kulturált!* 3. *Fogj kezet másokkal! Idegenekkel.* 4. *Kemény gerinc. Lány ölelés. Szabad szív.”* [2]

A szerző a vadon képét használja, hogy a beláthatatlan és nehezen összerakható emberi kapcsolatokat bemutassa. Nem egy tétlen összetartozásra hív, hanem tevékenyre, sebezhető és kitárulkozó emberi kapcsolatra. Ez pedig nem attól jön létre, hogy csatlakozom egy csoporthoz, nem egyfajta igazodást akar jelenteni. Meg kell tanulni másokkal úgy együtt lenni, hogy közben önmagunkat ne adjuk fel. A szerző a valódi összetartozás keresését egyfajta paradoxonnak írja le, amikor „a*nnyira hiszel magadban, és annyira egy vagy önmagaddal, hogy a legőszintébb éned osztod meg a világgal.*”[3] Az összetartozás keresése közben fontos együtt lenni, egyszersmind önmagunknak lenni. Ez egy paradox élethelyzet. A paradoxon szó görög erede-

1 Brown, Brené. Bátran a vadonban. 37-38.p.

2 Brown, 40. p.

3 Brown, 44. p.

tije a *para* (ellentétes) és *dokein (*vélemény). A latin *paradoxum* szó jelentése képtelenségnek tűnik, de valójában igaz.[4] Jung szerint a paradoxon az egyik legértékesebb szellemi tulajdonunk.

A harmadik fejezetben a spirituális válságot mutatja be, azt, ahogy a magány körülvesz bennünket, és hogy ennek milyen hatása van az életünkre és a lelkünkre. Ez persze mindenkit elrémít. Ahelyett, hogy összeülnénk, egyre messzebbről szólunk egymáshoz. Közös tánc és ima helyett elkerüljük egymást, elfutunk egymástól. Egyfajta kollektív válság alakult ki. Bill Bishopot idézi, aki *A nagy beskatulyázás* című könyvében írt arról; hogy „*a sokféle véleményből való haszon elvész*".[5] Azzal pedig, hogy a beskatulyázás elindul, megindul vele együtt a magányosság érzése is. Hiába nő a magányosság, azt letagadjuk, szégyelljük. Mint társas lények, mondja John Cacioppo, agyunk egyből reagál arra, ha esetleg a közösség vagy a társadalom szélére sodródunk, kevesebbet alszunk, zárkózottabbak vagyunk, egyre többet védekezünk. Agyunk ebben az üzemmódjában sokszor saját narratívát gyárt, hogy mi is történik körülöttünk. Mi az egyik tényező, ami ide sodor minket? Félelem. A sebezhetőségtől, a sérelemtől, a kapcsolatok elvesztésétől, a fájdalomtól, a konfliktusoktól. Brown 2001-ben kezdődő kutatásainak egyikében megvizsgálta, hogy hogyan változtatta meg a mindennapi életet a félelem, a *mitől is kell féln*ünk, *kit kell hibáztatni*? Ha a mindenkori vezetők ellenségképet kreálnak, ahelyett hogy a tényleges problémákra koncentráljanak, akkor elterelik az emberek figyelmét arról, ami az otthonokban kibontakozhat, a nézetkülönbségekről, az egymástól való elidegenedésről. Ezek pedig válaszfalakat építenek az emberek közé. Ha a bunkerekben vagyunk, nem kell aggódni semmitől, kivéve a *magány*tól és *a kapcsolatok elvesztésé*től. Meg kell tanulnunk az *egymáshoz vezető utakat*, máskülönben a félelem győz!

A továbbiakban a feljebb már említett négy pontot fejti ki bővebben Brown, azokat részletesen tárgyalja, és aktuális példákkal mutatja állításai erejét és használhatóságát. Befejezésképpen hadd hangsúlyozzam, hogy öröm nélkül a valódi összetartozást nagyon nehéz megélni. Ez nem egyfajta árucikk, amit megveszünk vagy felveszünk. Nem alku tárgya. Az egész életünket áthatja, segít jobban megismerni saját magunkat, segít a félelemmel szemben. Ott vagyunk, ahol lennünk kell, mellőzve a félelem minden formáját. A gyakorlati rész elsajátítása után szinte felfegyverkezve megyünk szembe a hantával, a gyűlölködéssel, mindezt úgy, hogy megőrizhetjük a tartásunkat és emberségünket. A könyv nagyon tömör módszertani segédlet a közösségekhez való tartozásról, az álhírek világáról, a gyűlölködésről és arról, hogy hogyan vehetem ki az ilyen emberek kezéből a fegyvert, hogyan fordíthatom a látszólag erőtlen és nehéz pillanatot a hasznomra. A világnak szüksége van a vadonban járt emberekre, akik meg tudják és merik magukat mutatni. Maradjunk civilizáltak és tisztelettudóak, mert ki kell állnunk, és meg kell őriznünk a megszerzett kincseinket!

4 Brown 44-45. p.

5 Brown. 50. p.

Kalifornia Holt-tengere a Mono-tó
Egy rendkívül kietlen, misztikus hangulatú magányos tó.

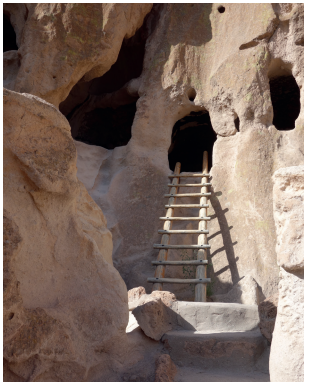

Bandelier National Monument (New Mexico)
Sziklába vájt lakóházak

Az arizonai White Pocket
csodálatos sziklaalakzatai

White Sands (New Mexico)
Hatalmas hullámzó gipszdűnék.

Toroweep (Grand Canyon Nemzeti Park)

Esti forgatag New Yorkban

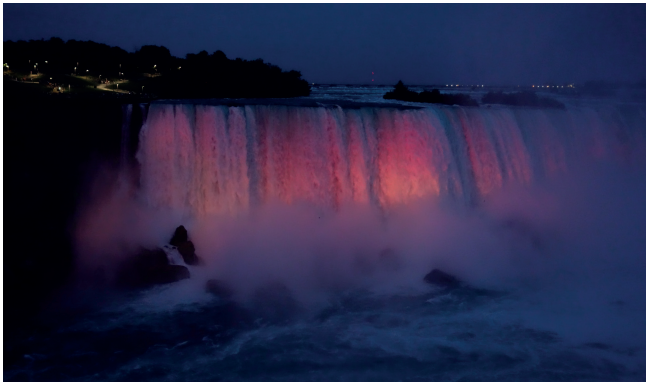

Niagara-vízesés

AMERIKÁBÓL JÖTTEM

VÁLOGATÁS SZABADOS LÁSZLÓ FOTÓIBÓL

Tartalom

1 Bán Magdolna: Főszerkesztői gondolatok

ARANYALMA EZÜSTTÁNYÉRON

2 Szabó Gábor: *Mondjatok dicséretet az Úrnak!*

LÉLEKTŐL LÉLEKIG

4 Túrmezei Erzsébet: Hit általi
5 Kérjetek!
6 Ravasz László: Hálaadó Imádság
6 Szárnyalás

NÉGYSZEMKÖZT

7 Bán Magdolna: Emlékezés Gyöngyösi Pap Ferenc presbiterre és feleségére

EZ TÖRTÉNT...

10 Kuti József: Halad a templomfelújítás
13 Ablonczi Janka: A kecskeméti kékkereszt csoport Cserkeszőlőn
14 Blanár Gabriella: Vizes VB – Emmaus KB
16 Nagy Ilona Henrietta: Római tanulmányút

GY GYÜLEKEZETI ÉLET

18 Kuti József: „Tegyetek tanítványokká minden népeket...”
20 Kuti József: Kezdjük együtt a napot! Megújultak a reggeli áhítatok
22 Fodorné Ablonczy Margit: Pákozdi „házascsaták” helyett „családi összekapcsolódások”
25 Mikesi Tibor: Apa-fia tábor – ezúttal Erdélyben, Magyarón
28 Weiner Zoltán: Ifjúsági nyári táborok 2019-ben
31 Nagy Henrietta: Sófár dicsőítő iskola 2019-ben

DIAKÓNIA

32 Sipos Mónika: Sionosok makói kiruccanása
34 T. Kabai Virág: Befőzés a diakóniai szolgálatban

KOLLÉGIUMI ÉLET

35 Bán Magdolna: Beszélgetés az úszóiskola vezetőjével, Beke Mátéval
40 Szarvas Fanni: 10. c-sek az Adriai-tenger partján
40 Seres Nóra, Jánosyné Bánszky Zsuzsa: Csiperósok Cataniában
42 Hordós Adél, Rörös-Horvát Judit: Kárpát-medencei Magyar Református Középiskolák XXIV. találkozója Hevesben
44 Gimnáziumunk új tanáraink bemutatkozása
47 Fischer Boglárka: Psalmus Kórus Erdélyben – Jöttünk, láttunk, visszamennénk!

KÖZÖTTÜNK ÉLNEK

49 Bán Magdolna, T. Kabai Virág: Interjú Marozsiné Suhari-Nagy Erzsébettel

MÓZESKOSÁR

52 Farkas Dóra: Kényszer?!

JUBILEUM

54 Egyházi énekkarunk megalakulása
56 A Kecskeméti Református Egyházi Énekkar szabályzata
65 Énekkarunk első szolgálata
66 Pungur Béla, Bán Magdolna: Gyülekezetünk énekkarának története
70 Karnagyok: Kremán Sámuel, Papp Ákos Géza, Pungur József, Osváth Viktor, Pungur Béla, Mikesi Tibor
79 Osváth László: Emlékezés édesapámra, Osváth Viktor lelkész-karnagyra
81 Mikesi Károly: Emlékeim Osváth Viktorról
84 Visszaemlékezések

KÖNYVAJÁNLÓ

102 Szondi Endre: Könyvajánló
104 Amerikából jöttem

KIÁLLÍTÁS

Kecskeméti
ég
Mihály
Énekkar

90

2019. 10. 05.

ÚJKOLLÉGIUM
1. EMELETI AULA

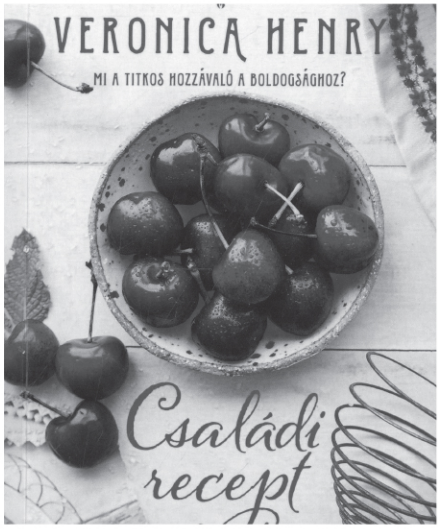
VERONICA HENRY
MI A TITKOS HOZZÁVALÓ A BOLDOGSÁGHOZ?
Családi recept

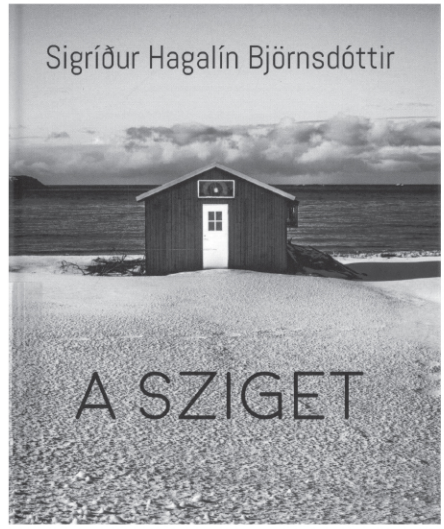
Sigríður Hagalín Björnsdóttir
A SZIGET

Lackfi János
Van tüzed?
Istenes versek

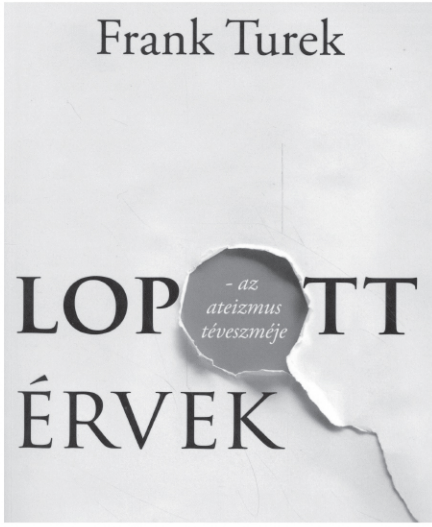
Frank Turek
LOPOTT ÉRVEK
- az ateizmus téveszméje

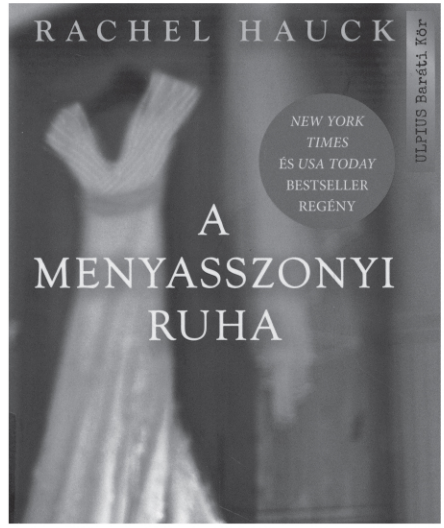
RACHEL HAUCK
ULPIUS Baráti Kör
NEW YORK TIMES ÉS USA TODAY BESTSELLER REGÉNY
A MENYASSZONYI RUHA

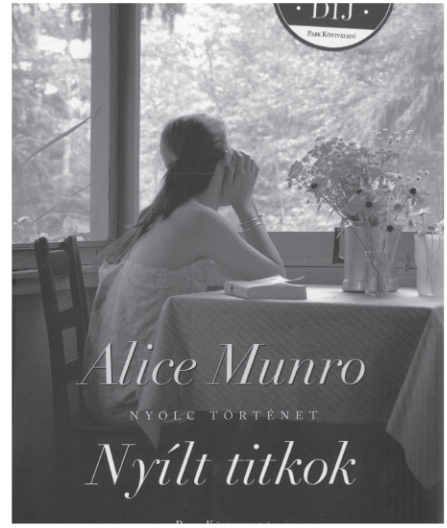
Alice Munro
NYOLC TÖRTÉNET
Nyílt titkok

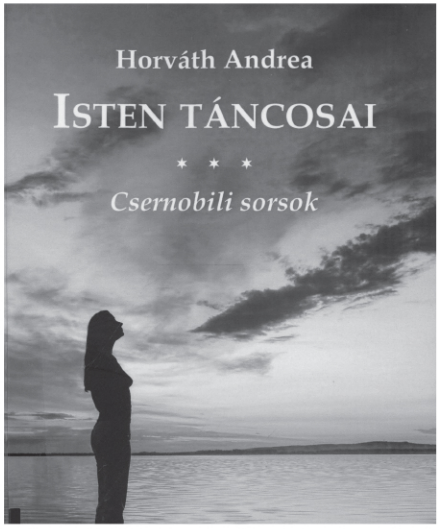
Horváth Andrea
ISTEN TÁNCOSAI
* * *
Csernobili sorsok

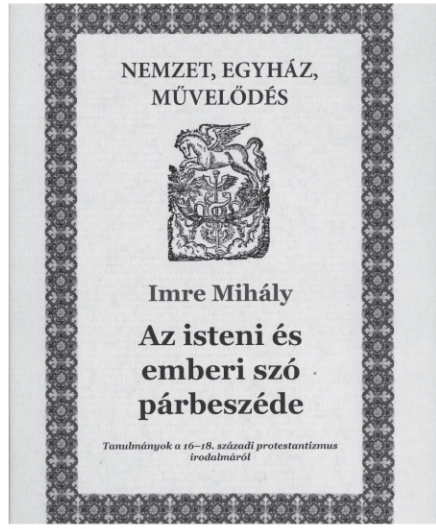
NEMZET, EGYHÁZ, MŰVELŐDÉS
Imre Mihály
Az isteni és emberi szó párbeszéde
Tanulmányok a 16–18. századi protestantizmus irodalmáról

Nagy Antal Mihály
A misszió bibliai alapjai